

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทุนวิจัย รัชกาลที่ ๕ เอกสมโภช

รายงานผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

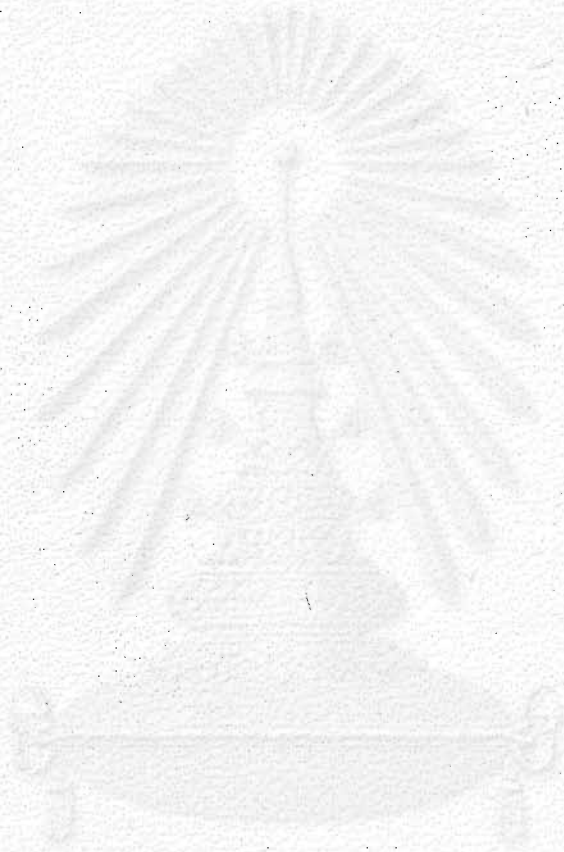
โอบ

รศ.ดร.จิตนา แชนมณี

ผอ.ดร.เนรมิตรี เกท

ผอ.วรศุภา มุขไวยงษ์

พฤษภาคม 2528

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

342.189

75117

0102

- 4 ค.ศ. 2530

037793

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง "การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา" นี้ เริ่มขึ้นจากการเสนอแนะของ ดร.กมล ภูประเสริฐ ผู้อำนวยการกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้ปรากฏกับหัวหน้าคณะผู้วิจัยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 ตั้งแต่บัดนั้นมา คณะผู้วิจัยได้พยายามที่จะดำเนินการให้ความคิดนี้ เป็นความจริงขึ้นมา โดยได้ติดต่อขอความร่วมมือจากสถาบันและบุคคลต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก อาทิเช่น ศูนย์วิจัยรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โกลด์เมตทิเงินสนับสนุนให้ทำการวิจัยเรื่องนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ให้การสนับสนุนในด้านการประสานงาน การเก็บข้อมูล ตลอดจนรับที่จะนำผลงานการวิจัยเรื่องนี้ไปทดลองใช้ในภาคสนามปีการศึกษา 2529 นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือในด้านการวิจัยจาก คณะผู้ช่วยวิจัย คณะจารย์มูลนิธิศุภกิจกรรม และคณะมูลนิธิอุปถัมภ์สำหรับศุภกิจกรรม ดังมีรายชื่อปรากฏอยู่ในรายงานการวิจัยฉบับนี้แล้ว บุคคลทั้งหมดคำนึงส่วนสำคัญเป็นอย่างมากต่อความสำเร็จของการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณในความช่วยเหลือทั้งปวงที่ท่านได้ให้มา ณ ที่นี้ และหวังว่า กุศลแห่งวิทยาทานและการสนับสนุนของท่านทั้งหลายได้ช่วยให้เด็กไทยของเราได้มีโอกาสฝึกฝนและพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการดำรงชีวิต จะคลอบคลุมให้ท่านทั้งหลายประสบแก่ความสุข และความราบรื่นในการทำงานและการดำรงชีวิต สืบต่อไปชั่วกาลนาน

คณะผู้วิจัย

สถาบันวิจัยปริ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฝ่ายวิชา จ.ท.ย

มอบให้หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

29 / ค.ศ. / 29

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงการวิจัยเรื่อง : การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับ
ประถมศึกษา

คณะผู้วิจัย : รศ.ดร.พิศานา แชนนดี
ผศ.ดร.นอมกร เกษ
ผศ.วรสุภา บุญยไวโรจน์

เดือน ปีที่ทำวิจัย : พฤษภาคม 2526

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มที่พัฒนาขึ้น
3. เพื่อพัฒนาเครื่องมือที่จะใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม เมื่อนำรูปแบบไปใช้ได้อย่างต่อเนื่องจนครบชั้นตอน

การดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ได้ดำเนินการโดยศึกษาทฤษฎี แนวคิด หรือหลักการ เรื่องกระบวนการกลุ่ม ศึกษาสภาพจริง และปัญหาในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนขาดทักษะการเป็นหัวหน้ากลุ่ม 31 รายการ จากทั้งหมด 36 รายการ และขาดทักษะการเป็นสมาชิกกลุ่ม 10 รายการ จากทั้งหมด 24 รายการ

ขั้นที่ 2 : การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ได้ดำเนินการโดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพิจารณารายผลการศึกษาค้นคว้า เพื่อกำหนดหลักการในการพัฒนารูปแบบ และได้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรม รวมทั้งสิ้น 3 ครั้ง นอกจากนั้นจึงได้นำชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 14 ห้องเรียน แล้วได้ปรับปรุงชุดกิจกรรมอีกครั้งให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 : การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพ ใ้ค่าเน้นการสร้าง เครื่องมือซึ่งประกอบในแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม และแบบ บันทึกผลการใช้ชุดกิจกรรมโดยให้ครอบคลุมสิ่งทั้งของท้าวักและประเมิน และคณะผู้วิจัยได้ร่วมกัน พิจารณาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เครื่องมือทั้ง 3 ชุด มีความตรงทางเนื้อหา พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ ในการประเมินประสิทธิภาพ

ขั้นสุดท้าย เป็นการสรุปรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

ผลการวิจัย

รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มืองค้ประกอบด้วย สำคัญ 5 ชั้น ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลพื้นฐาน
 - 1.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด เรื่องกระบวนการกลุ่ม
 - 1.2 สํารวจสภาพการณ์จริง เกี่ยวกับการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับประถมศึกษา
 - 1.3 ศึกษาสภาพปัญหาในการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับประถมศึกษา
2. หลักการ
 - 2.1 การสอนทั้งทางด้านความเข้าใจในทัศน์ และฝึกให้เกิดทักษะโดยใช้ชุดกิจกรรม สอนในทัศน์ และกิจกรรมฝึกทักษะตามในทัศน์ที่สอน
 - 2.2 ชุดกิจกรรมสอนและฝึกควรครอบคลุมกระบวนการทำงานกลุ่มทั้งกระบวนการ ในการสอนและฝึกควร เน้นทักษะที่เด็ก เรียนมาโดยใช้เวลาฝึกให้มากขึ้น
 - 2.3 ชุดกิจกรรมสามารถนำไปปรับและประยุกต์ใช้ได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ คือ
 - 1) จัดสอนในทัศน์การทำงานกลุ่มที่ค้กันทั้งชุด แล้วฝึกรวมไปกับการสอนกลุ่ม ประสิทธิภาพต่าง ๆ
 - 2) สอนและฝึกโดยสอดแทรกเข้าไปในหลักสูตรเป็นระวง ๆ
 - 3) กลุ่มประสบการณ์ดีเหมาะในการใช้ชุดกิจกรรมคือ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

3. โครงสร้างและเนื้อหา

โครงสร้างและเนื้อหาประกอบด้วยกิจกรรม 5 หมวด คือ หมวดความเข้าใจพื้นฐาน ในการทำงานกลุ่ม มีเนื้อหา 4 หัวข้อ หมวดทักษะที่จำเป็นในการทำงานกลุ่มมีเนื้อหา 7 หัวข้อ หมวดกระบวนการทำงาน มีเนื้อหา 9 หัวข้อ หมวดบทบาทหัวหน้ากลุ่ม มีเนื้อหา 4 หัวข้อ และหมวด บทบาทสมาชิกกลุ่ม มีเนื้อหา 3 หัวข้อ

4. กิจกรรม

4.1 ส่วนประกอบของกิจกรรม

- 1) กิจกรรมการสอน ประกอบด้วย ข้อ วัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย แนวคิด
สื่อ เวลาที่ใช้ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม การประเมินผล และภาคผนวก
- 2) กิจกรรมฝึก ประกอบด้วย ข้อ วัตถุประสงค์ ระยะเวลาฝึกกิจกรรม
เสนอแนะ สำหรับการฝึกกิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

4.2 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วยขั้นนำ ชั้นกิจกรรม ชั้นอภิปราย ชั้นสรุป
และขั้นประเมินผล

4.3 วิธีสอน วิธีฝึก และการประเมินผล

- 1) วิธีสอน ในการสอนควรยึดหลักสำคัญดังต่อไปนี้
 - 1.1) การสอนควรเป็นแบบอุปมา (Inductive Method)
 - 1.2) เน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสรวมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างทั่วถึง และให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
 - 1.3) ใช้กิจกรรมผสมผสาน มีหลาย ๆ ประเภท
 - 1.4) เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
 - 1.5) เน้นกระบวนการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้
รวบ
- 2) วิธีฝึก ในการฝึกควรยึดหลักสำคัญ ดังต่อไปนี้
 - 2.1) อิงมโนทัศน์หรือเนื้อหาความรู้ที่เรียนมา
 - 2.2) การฝึกจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจมโนทัศน์หรือเนื้อหาความรู้
 - 2.3) การฝึกอย่างสม่ำเสมอเกิดเป็นทักษะและสามารถนำไปปฏิบัติ
จริงได้
 - 2.4) การฝึกจะเน้นเป็นพิเศษ โดยจัดเป็นกิจกรรมฝึกพิเศษในทักษะที่นักเรียน
ส่วนมากขาด ส่วนทักษะอื่น ๆ เน้นการจัดฝึกเรื่อย ๆ ตามโอกาส
- 3) การประเมินผล
 - 3.1) การสังเกตความพร้อมและการแสดงออกของนักเรียน
 - 3.2) การประเมินโดยตัวนักเรียนเอง
 - 3.3) การใช้แบบทดสอบประจำกิจกรรม

5. การประเมินประสิทธิภาพ

5.1 วิธีการประเมิน

- 1) ทดสอบความรู้ความเข้าใจ มีโน้ตค้น หรือเนื้อหาความรู้ความเข้าใจ
กลุ่มของนักเรียนระดับประถมศึกษา ก่อนเรียน ขณะเรียน และหลังเรียน
- 2) ประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับประถมศึกษา ก่อนและ
หลังฝึก
- 3) ประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมของครู

5.2 เกณฑ์ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพ

- 1) เกณฑ์ 80/80 สำหรับการทดสอบความรู้ความเข้าใจ
- 2) การทดสอบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการประเมินทักษะหลังฝึกต้องสูงกว่าก่อนฝึก
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
- 3) เมื่อครูศึกษาชุดกิจกรรมแล้ว 80 % ของจำนวนครูที่ศึกษารูมมีความรู้ความ
เข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้โดยเฉลี่ยตั้งแต่ 60 % ขึ้นไป

Project Title : Development of Model to Train Group Skills for
Elementary School Pupils

Names of the Investigators : Associate Professor Dr. Tissanana Khemmani
Assistant Professor Dr. Normsri Cate
Assistant Professor Vorasuda Bunyaviroj

Date : May, 1985

Abstract

Objectives

1. To develop a model to train group skills for Prathom Suksa Six students
2. To find out the effectiveness of activities developed for training group skills
3. To construct measuring instruments for the developed model

Procedures

Phase 1 : The study of basic data. Theories, concepts and principles on group dynamics and group process were reviewed as background information. The researchers conducted a survey to find out present status, conditions, and problems in group work skills of Prathom Suksa Six students. The survey revealed that Prathom Suksa Six students did not demonstrate 31 skills out of the list of 36 skills of group leader. They also did not demonstrate 10 skills out of the list of 24 skills for group member.

Phase 2 : The development of the model to train group skills. Specialists and teachers with experiences in group training were invited to attend the workshops. Based on basic data obtained from the survey,

they attempted at making decisions on the principles for constructing the model. Major important concepts on group work were clarified and developed into group activities. The final effort resulted in the series of 27 group activities which were brought into tryouts in 14 Prathom Suksa Six classes. The revision and improvement of activities were done after the tryouts.

Phase 3 : The construction of measuring instruments for evaluating the effectiveness of the model. The researchers developed 3 sets of instruments. They were (a) tests for measuring learners' understanding of concepts in group working, (b) Evaluation form for evaluating group skills of the learners, and (c) Form for recording data and comments obtained from employing the Package of group activities. Criteria for evaluating the effectiveness of the model were also set up.

Results

The model to train group skills for Prathom Suksa Six students as developed by the researchers were consisted of 5 components as follows :

1. The study of basic data. It was agreed that before one should decide on implementing any program for developing or strengthening skills in group work, one should

- (a) study some theories, principles, and concepts on group dynamics and group process. This would serve the decision maker as basic foundation of the program.

- (b) doing the survey on actual condition and status in group work. This should serve as background information for the decision maker.

(c) doing the survey on problems of the students in group working. This background information would be useful for developing the program.

2. Principles for developing the model

2.1 Students should be taught to understand the concepts and to acquire skills in group work. Teaching concepts without skill practices did not guarantee action. On the other hand, training skills without real understanding of right concepts did not offer strong foundation necessary for the students to solve varied problems in group work that might occur. Therefore, the model to train group skills should contain two important portions. One portion should be concerned with the understanding of concepts in group work, and the other portion should provide for skill practices.

2.2 In teaching group concepts and training group skills, it was recommended that the students should go through the whole package which covered the major important processes in group working although some students may seem to have already possessed some skills, it would be wise to let them go over again so as to reassure that they understand the concepts and know how to perform properly.

2.3 The package of group activities which included concepts and skills training could be used and applied in several ways.

(a) The package on developing understanding of concepts could be taught intensively within 30 - 40 hours, then skills practices could be trained in integration with other subject areas.

(b) The package on concepts and skills practices could be gradually taught and trained in integration with other subject areas.

(c) The subject area in the elementary school curriculum recommended for teaching group concepts and training group skills was the area on Character Development.

3. Structure and contents of the model

The model to train group skills was consisted of contents in 5 major categories. There were four items concerning with basic understanding of group work, seven items concerning with skills necessary for working with groups, nine items concerning with the process of group work, four items concerning with the roles of group leader and three items concerning with the roles of group member.

4. Group Activities

4.1 The Model to train group skills included group activities of two kinds as follows :

4.1.1 Activities for developing right concepts in group work. This kind of activities was consisted of details on (a) the name of the activity (b) the code number of the activity (c) the structure and content of the activity (d) the objectives of the activity (e) the concepts of the activity (f) the instructional aids and time used (g) the process in conducting the activity (h) the evaluation of the activity and (i) the appendix .

4.1.2 Activities for training group skills. This kind of activities was consisted of details on (a) the name of the activity (b) the code number of the activity (c) the structure and content of the activity (d) the time suggested for training and (e) the activities suggested for training the particular group skill.

4.2 The process in conducting group activities includes 5 steps. They were : introduction, conducting of the activity, discussion conclusion and evaluation.

4.3 Teaching strategies, training strategies, and evaluation of the activities.

- 4.3.1 Teaching strategies used in the Model were :
- (a) The inductive approach
 - (b) The emphasis on learner's participation in the activities.
 - (c) The use of different methods and techniques,
 - (d) The application of the learned concepts, and
 - (e) The emphasis on the process of learning.

- 4.3.2 Training strategies used in the model were :
- (a) based on the concepts and contents in group dynamics and group process.
 - (b) aimed at increasing learners' understanding on the concepts and contents in group dynamics and group process.
 - (c) aimed at developing learners' group skills up to the level of being able to demonstrate them in actual practice.
 - (d) emphasized on those skills most students have not yet been properly acquired.

4.4 The evaluation of the activities was done through

- 4.1 The observation of students' behaviors and their cooperation and participation in the activities,
- 4.2 The students' self evaluation, and
- 4.3 The tests of each activity.

5. The evaluation of the model

5.1 The evaluation of the model was done through

- (a) The tests for measuring understanding of the concepts in group work which include pre and post tests and the tests in each activity.

(b) The tests for evaluating group work skills of the learners which include pre and post tests.

(c) The evaluation on the package for training group skills given by the teachers who have tried out the package.

5.2 Criteria used for evaluating the effectiveness of the model.

(a) 80/80 standard was used for measuring understanding of the learners in the concepts of group work.

(b) Group average score on the post-test must be significantly higher than the group average score on the pre-test at the level of .05.

(c) Eighty percent of the teachers expressed that they were able to understand and used the package ^{at the} level of at least 60%.

สารบัญ

หน้า

กิจกรรมประกาศ.....	ข
บทความภาษาไทย.....	ค
บทความภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ	๓
รายการตารางประกอบ.....	๓
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
ชอคกลางเบื้องต้น.....	5
คำจำกัดความ.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้.....	7
หลักวิชาคานกระบวนการกลุ่ม.....	7
วิธีดำเนินการวิจัยโดยสังเขป.....	23
การดำเนินการวิจัยและผลการวิจัย ชั้นที่ 1 : ชั้นการศึกษาของบุคลากร.....	24
การดำเนินการวิจัยและผลการวิจัย ชั้นที่ 2 : ชั้นการพัฒนาบุคลากรกิจกรรมการฝึก ทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	48
การดำเนินการวิจัยและผลการวิจัย ชั้นที่ 3 : ชั้นการพัฒนาเครื่องมือในการ ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ.....	57
การสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	62
บรรณานุกรม	74

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.	: รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	78
ภาคผนวก ข.	: รายชื่อผู้ร่วมวิจัย.....	80
ภาคผนวก ค.	: รายชื่อคณะผู้จัดทำกิจกรรม.....	82
ภาคผนวก ง.	: รายชื่อกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.....	84
ภาคผนวก จ.	: เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	87
ภาคผนวก ฉ.	: รายชื่อคณะผู้จัดทำคู่มือสำหรับกิจกรรม.....	133

รายการตารางประกอบ

หน้า

ตารางที่

1.	จำนวนและการอยุ่ของห้องเรียนจำแนกตามสภาพทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะการจัดการ กลุ่ม	30
2.	จำนวนและการอยุ่ของกุ่มจำแนกตามลักษณะพฤติกรรมการทำงาน กุ่มของหัวหน้า	32
3.	จำนวนและการอยุ่ของกุ่มจำแนกตามลักษณะพฤติกรรมการทำงาน กุ่มของสมาชิก	37
4.	รายการทักษะการทำงานกุ่มสำหรับหัวหน้าที่ใช่ได้และใช่ไม่ได้ ซึ่งจำเป็นต้องเสริมให้แก่นักเรียน	39
5.	รายการทักษะการทำงานกุ่มสำหรับสมาชิกที่ใช่ได้และใช่ไม่ได้ ซึ่งจำเป็นต้องเสริมให้แก่นักเรียน	43

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ในปัจจุบันนี้ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า ความรู้เรื่อง "กลุ่ม" อันได้มาจากศาสตร์สาขาพฤติกรรมศาสตร์ เป็นเรื่องที่มีบทบาทสำคัญมากในการอยู่ร่วมกันและในการช่วยส่งเสริมความสามารถในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากการจัดการศึกษาทุกระดับ ทั้งระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ต่างก็พยายามที่จะบรรจุหรือจัดเรื่องนี้เข้าไปในหลักสูตร โดยคำนึงถึงระดับความสามารถ และวัยของผู้เรียน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา ความสำคัญของการฝึกฝนทักษะการอยู่ร่วมกัน และการทำงานเป็นกลุ่มเป็นคณะ เป็นเรื่องที่ได้รับการยอมรับกันโดยทั่วไปทั้งในต่างประเทศ และในประเทศ ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของแจเรตต์ ลินคอล์น (Jarret Lincoln, 1973) ซึ่งได้ศึกษาลำดับความสำคัญของหน้าที่ของการศึกษาระดับประถมศึกษาที่จัดโดยรัฐตามทัศนะของศึกษานิเทศก์และครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา และพบว่า ลำดับความสำคัญ 3 ประการแรกของหน้าที่ของการศึกษาระดับประถมศึกษาที่จัดโดยรัฐที่ศึกษานิเทศก์และครูใหญ่เห็นตรงกันคือ

1. สอนนักเรียนให้ฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการแสวงหาความรู้และการสื่อความหมาย
2. ฝึกนักเรียนให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. สอนนักเรียนให้ใฝ่ที่จะเรียนรู้มากขึ้น สนใจซักถามและสืบเสาะหาความรู้เพิ่มเติม

สำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษาในประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้กันทั่วประเทศ ได้กำหนดจุดหมายของหลักสูตรมุ่งให้เกิดผลแก่ผู้เรียน 30 ประการ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่พึงประสงค์จะให้เกิดขึ้นพร้อมกันเพื่อให้เป็นคุณสมบัติของคนไทย จุดหมายหนึ่งใน 30 ประการนี้คือ การรู้จักทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ โดยรู้จักเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำ ผู้ตามที่ดี (หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, 2520) นอกจากนี้แล้ว หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ยังได้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่จะให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์ที่วางไว้ โดยพยายามให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองให้มากที่สุด และเน้นให้ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เรียนรู้ที่จะช่วยเหลือกัน (คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, 2521) นอกเหนือไปจากนี้แล้วแผนการสอนต่าง ๆ ที่ทางกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้เป็นแนวทางช่วยเหลือครูในด้านการจัดการเรียน

การสอน ก็ได้ให้คำแนะนำไว้อย่างชัดเจนว่าการสอนตามหลักสูตรใหม่นั้น เป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนเพื่ออยู่ร่วมกัน เพราะการอยู่ร่วมกันเป็นธรรมชาติของคนเมื่ออยู่ร่วมกันคนเราต้องคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน แก้ปัญหาและประเมินผลร่วมกัน กิจกรรมการเรียนจึงควรทำเป็นกลุ่ม คือให้เด็กได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำ ช่วยเหลือกัน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2525) จุดหมายและแนวทางที่กำหนดไว้ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของเรื่อง "การทำงานเป็นกลุ่ม" อย่างเห็นได้ชัด

จากการศึกษาค้นคว้าการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 พบว่า สภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปเปลี่ยนไปจากเดิม จากสภาพที่ครูยืนอยู่หน้าชั้นเรียน โดยมีนักเรียนนั่งฟังกันเป็นแถว ๆ ได้เปลี่ยนไปเป็นกิจกรรมกลุ่มมากขึ้น บทบาทของครูในการเป็นผู้พูดหรือผู้บอกลดลงไป นักเรียนมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และการอภิปรายให้ความเห็นมากขึ้น (ธีรารัง ชูทัต, มิถุนายน 2525) ปรากฏการดังกล่าวนี้ว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ ที่พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนทดลองหลักสูตร 2521 ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนมากกว่านักเรียนหลักสูตร 2503 (สมพงษ์ พลະสุรีย์, ตุลาคม 2524) นอกจากนี้จากผลการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนทดลองหลักสูตรประถมศึกษา 2521 กับนักเรียนโรงเรียนควบคุมซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา 2503 ในระดับชั้นประถมศึกษาที่ 2, 3 และ 4 โดยใช้ข้อสอบมาตรฐานของกรมวิชาการที่วัดความรู้ เป็นกลางของทั้งสองหลักสูตร ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ และภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้ง 3 ระดับชั้น สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างเชื่อถือได้ รวมทั้งพบว่า นักเรียนโรงเรียนทดลองมีความสามารถในการปรับตัว อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี และมีความกล้าที่จะแสดงออกในทางที่ถูกต้องควรอย่างเห็นได้ชัด (วิโรจน์ มังคละมณี, มกราคม 2525) ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษาได้บรรลุผลพอสมควร

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่า จะได้นี้หลักฐานแสดงให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการเรียนการสอนตามหลักสูตร 2521 แล้วยังก็ตาม แต่ขอพูดในรายละเอียดชี้ให้เห็นว่า ผลที่ได้รับนี้ยังไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากครูยังประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนหลายประการ โดยเฉพาะในเรื่องของการฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม จากการศึกษาค้นคว้าการใช้

หลักสูตรประถมศึกษา 2521 โดยการไปสังเกตการสอนในชั้นเรียนประถมปีที่ 1 และ 2 จำนวน 192 ห้องเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 96 โรงเรียนจากทุกสังกัดและทุกเขตการศึกษา พบว่าในด้านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่มนั้น พฤติกรรมที่พบมาก คือ "นักเรียนทำกิจกรรมเป็นรายบุคคลโดยไม่เน้นกระบวนการกลุ่ม" (ฉำรง ชูทิพย์, มิถุนายน 2525) ถึงแม้ว่าครูส่วนใหญ่จะเห็นความสำคัญของการฝึกทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม และระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนอย่างชัดเจน แต่เมื่อถึงตอนดำเนินการเรียนการสอน สิ่งที่ทำก็คือ การแบ่งกลุ่ม แล้วมอบหมายให้นักเรียนไปทำร่วมกัน แล้วนำผลงานมาเสนอ ซึ่งนักเรียนก็จะไปนั่งรวมกันเป็นกลุ่ม แยกงานกัน แล้วต่างคนต่างทำ (ประชาศึกษา ฉบับหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, กุมภาพันธ์ 2526) พฤติกรรมเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการของกลุ่มที่จะช่วยให้กลุ่มดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะกระบวนการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ไม่ได้หมายความว่า ครูแบ่งกลุ่มแล้วปล่อยให้เด็กเรียนทำงานกันเป็นกลุ่ม ๆ เพียงเท่านั้น แต่หมายถึงการสอนที่ (ก) ครูให้ความรู้ และแนะแนวทางให้นักเรียนรู้และเข้าใจวิธีการทำงานกลุ่มที่ดีนั้น ทำได้อย่างไร (ข) ครูฝึกให้นักเรียนปฏิบัติตนในการรวมกลุ่ม และทำงานกลุ่มอย่างถูกต้องเหมาะสม และ (ค) ครูฝึกให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ปัญหาของกลุ่ม และแก้ปัญหาของกลุ่มได้ (ทิศนา เขมมณี, เมษายน 2526) ซึ่งแนวทางในลักษณะนี้ก็ได้ระบุไว้ในแผนการสอน ของกรมวิชาการอย่างชัดเจนว่า กิจกรรมการเรียนเป็นกลุ่ม คือ กิจกรรมที่ให้เด็กได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ช่วยเหลือกัน มีใช้จัดกลุ่มโดยการเห็นหน้าเขาหากันแต่ต่างคนต่างทำ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2525)

จากพฤติกรรมการเรียนการสอนทั้งของนักเรียนและครูดังกล่าวแล้ว มีผลทำให้นักเรียนเรียนรู้ไปแบบ "ลองผิดลองถูก" ซึ่งในหลายกรณีก่อให้เกิดผลข้างเคียงตามมา เช่น เกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อการทำงานกลุ่ม เพราะมีการเอาเปรียบกันในขณะทำงาน หรือมีความไม่พอใจเกิดขึ้นจากความขัดแย้งในกลุ่ม เป็นต้น

พฤติกรรมและปัญหาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ภาระของการให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษาบรรลุผลเพิ่มขึ้นแล้ว เราจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือแก่ครูและนักเรียนในเรื่องการทำงานเป็นกลุ่มให้มากขึ้น การให้ความช่วยเหลือในเรื่องนี้มีว่าสอดคล้องกับความต้องการของครูโดยตรง เพราะจากการสัมภาษณ์ครูประถมศึกษาในโรงเรียนต่าง ๆ ครูก็จะแสดงความหนักใจ

ในเรื่องการดำเนินการและแก้ไขปัญหากลุ่ม นอกจากนั้น จากผลการวิจัยในโครงการของกรมการฝึกหัดครู และศูนย์ INNOTECH เรื่องการเตรียมครูสำหรับโครงการนวัตกรรมทางการศึกษาระดับประถมศึกษา พบว่า ครูประถมศึกษาและครูในโครงการการศึกษายุี่ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ จำนวน 520 คน ใ้ระดับความถี่ของการที่จะเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนและการทำงานของตน ปรากฏว่า เรื่อง กระบวนการกลุ่ม เป็น 1 ใน 7 เรื่องที่ได้รับความนิยมสูงสุด (กรมการฝึกหัดครู, 2525)

ดังนั้น หากได้มีการระดมความคิดจากครูและผู้มีประสบการณ์ในเรื่องนี้ เพื่อแสวงหาแนวทางการ รูปแบบ และกิจกรรม ที่จะช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการทำงานกลุ่มให้แก่เด็กเรียนแล้ว ก็จะเป็นการช่วยให้เด็กเรียนได้พัฒนาทักษะและลักษณะนิสัยอันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของคนในสังคม สอดตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรประถมศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยให้ครูได้แนวทางในการจัดกิจกรรมฝึกทักษะที่เหมาะสม และถูกต้องตามหลักวิชา ยิ่งไปกว่านั้น ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ครูได้รับจากคู่มือและการจัดกิจกรรมให้แก่เด็ก จะช่วยให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ไปในขณะเดียวกันนับได้ว่าเป็นการลงทุนที่ได้ประโยชน์ทั้งแก่นักเรียนและครูถึง 2 ทาง คณะผู้วิจัย คว้าความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และการสนับสนุนจากทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง "การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา"

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มที่พัฒนาขึ้น
3. เพื่อพัฒนาเครื่องมือที่จะใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม เมื่อนำรูปแบบไปใช้สอดคล้องเงื่อนไขครบถ้วน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่มุ่งแสวงหารูปแบบที่จะสามารถนำไปใช้ในการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้แก่เด็กเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้ชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นกลุ่มตัวอย่าง

หนึ่ง เนื่องจากนักเรียนระดับชั้นนี้เป็นนักเรียนที่มีกิจกรรมที่ต้องทำเป็นกลุ่มมาก และเป็นระดับวัยที่สามารถสังเกตพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มได้ชัดเจนกว่าระดับชั้นอื่น ๆ ซึ่งหากใช้กลุ่มนักเรียนระดับนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างแล้ว จะช่วยทำให้การวิจัยนี้ได้รูปแบบที่ชัดเจน ที่สามารถนำไปเป็นแบบจำลองในการจัดทำกิจกรรมฝึกทักษะการทำงานเป็นกลุ่มให้แก่เด็กนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป นอกจากนี้เหตุผลดังกล่าวแล้ว ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังเป็นระดับชั้นสุดท้ายก่อนที่นักเรียนจะจบการศึกษาระดับประถมศึกษา หากนักเรียนได้รับการฝึกทักษะในการทำงานกลุ่มเพิ่มเติมตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นแล้วก็จะเป็ประโยชน์อย่างยิ่งต่อนักเรียนในการดำรงชีวิตในสังคม กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น กระทำโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องกระบวนการกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย คณะผู้วิจัย คณะกรรมการผลิตชุดกิจกรรม และครูที่สอนชั้น ป.6 พิจารณาในชั้นของการผลิตชุดกิจกรรม และการนำชุดกิจกรรมนั้นไปทดลองใช้ แล้วนำผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ขอทดลองใช้เอง

1. ทักษะการทำงานกลุ่มเป็นเรื่องที่ครูสามารถพัฒนาใหม่ขึ้นในตัวนักเรียนระดับประถมศึกษาได้
2. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการสร้างชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งให้ได้ภาพรวมเกี่ยวกับความรู้อความเข้าใจและการทำงานกลุ่มของนักเรียน มีใช้เน้นข้อมูลเป็นรายบุคคล ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานได้จาก การไปสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 1 กลุ่มทดลองเรียน ถือว่าพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของกลุ่มที่ถูกสังเกตเป็นตัวแทนของพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนทั้งห้อง และในการนำชุดกิจกรรมไปทดลองใช้ ได้ทดลองใช้กิจกรรมละ 1 ครั้ง ถือว่าเป็นการเพียงพอที่จะได้ข้อมูลเพื่อนำไปปรับปรุงชุดกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. ในการพัฒนาชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนนั้นได้เรียงลำดับกิจกรรมโดยยึดขั้นตอนการทำงานกลุ่มเป็นหลัก เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ครูในการจัดทำนั้น แต่ในการปฏิบัติครูสามารถเลือกใช้กิจกรรมจากชุดตามปัญหาและความต้องการของนักเรียนของคนใดเพราะกิจกรรมที่สร้างขึ้นนั้นได้พัฒนาให้มีลักษณะที่เบ็ดเสร็จในตัวเอง

4. เครื่องมือสำหรับใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มในการวิจัยนี้ สร้างโดยคณะผู้วิจัย และได้ผ่านการพิจารณาจากคณาจารย์ในด้านความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมในการใช้ภาษา จึงถือได้ว่าเป็นเครื่องมือเหล่านี้มีประสิทธิภาพในด้านความตรงเชิงเนื้อหา

5. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการฝึกทักษะนี้ ใช้เกณฑ์ 80 /80 สำหรับการวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเนื้อหาสาระเรื่องการทำงานกลุ่ม ส่วนการวัดทักษะการทำงานกลุ่มนั้น ใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการวัดทักษะการทำงานกลุ่มหลังฝึก สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำจำกัดความ

รูปแบบ หมายถึงการจัดองค์ประกอบสำคัญต่างๆ ที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบระเบียบ เพื่อช่วยให้การดำเนินงานในทางหนึ่งบรรลุเป้าหมายที่ตกลงการ

พฤติกรรม หมายถึงการแสดงออกทางคำพูดหรือกริยาท่าทางของนักเรียนซึ่งสามารถสังเกตได้

การทำงานกลุ่ม หมายถึงการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มที่มีผู้นำ มีสมาชิกและม้งานของกลุ่ม ทักษะการทำงานกลุ่ม หมายถึงความสามารถในการทำงานกลุ่มถึงขั้นทำใ้ได้ซึ่งประกอบควยทักษะ 27 ทักษะ

ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม หมายถึงกิจกรรมซึ่งมีทั้งหมด 27 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนหนึ่งเป็นกิจกรรมสอน ใช้สอนให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาหรือเนื้อหาเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม และส่วนที่สองเป็นกิจกรรมฝึก ใช้ฝึกให้นักเรียนเกิดทักษะต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่ม

ประสิทธิภาพ หมายถึงคุณภาพของรูปแบบ การฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ได้จากการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนและผลการใช้ชุดกิจกรรมของครู ซึ่งมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ก. เกณฑ์ 80 /80 เพื่อวัดประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมในส่วนที่เป็นการสอนเนื้อหาและเนื้อหาเกี่ยวกับการทำงานกลุ่ม

80 ตัวแรก หมายถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจากกิจกรรมสอนแต่ละกิจกรรม คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบประจำกิจกรรม

80 คำหลัง หมายถึงประสิทธิภาพของการพัฒนาการในด้านการเรียนรู้และความเข้าใจ
ของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละของคะแนนการทดสอบหลังเรียน

ข. เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการวัดทักษะการทำงานกลุ่มหลังฝึก ต้องสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย
ก่อนฝึก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นเกณฑ์สำหรับวัดประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมในส่วนที่เป็น
การฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

ค. เกณฑ์ประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมของครู คือ 80% ของครูที่ได้ศึกษาชุดกิจกรรมแล้ว
มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ อยู่ในระดับตั้งแต่ 60% ขึ้นไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้

1. ได้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ
ได้ฝึกฝนทักษะการทำงานกลุ่มอย่างถูกต้องตามหลักการของกระบวนการกลุ่ม ตลอดจนได้พัฒนาทักษะ
และทัศนคติที่ดีในการทำงานกลุ่มด้วย
2. ได้แนวทางและกิจกรรมที่เหมาะสมในการจัดการ เรียนการสอนแบบกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ
ซึ่งเป็นประโยชน์โดยตรงแก่ครูประถมศึกษาทั่วประเทศในการนำไปใช้ฝึกนักเรียนของตน
3. ช่วยเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการในเรื่องกระบวนการกลุ่มให้มากขึ้น

หลักวิชาด้านกระบวนการกลุ่ม

จากการศึกษาคำว่า บทความ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกระบวนการกลุ่ม
มีสาระสำคัญที่จะเสนอในหัวข้อดังต่อไปนี้ ความหมายของกลุ่ม องค์ประกอบของกลุ่ม ประสิทธิภาพ
ของกลุ่ม กระบวนการกลุ่มในการ เรียนการสอน หลักการ เรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกลุ่ม ทักษะ
การทำงานกลุ่มและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของกลุ่ม

นักจิตวิทยาได้ให้คำจำกัดความของ "กลุ่ม" ไว้ต่าง ๆ กันนอกเหนือไปจากความหมาย
ที่วague คือการที่บุคคลอยู่ร่วมกันเท่านั้น ดังเช่น

แมส (Bass 1960:39) กล่าวว่า กลุ่มหมายถึง การรวมตัวกันของเอกัตบุคคลโดยที่การรวมตัวเหล่านั้นจะทำให้เกิดแรงหนุนกำลังแก่สมาชิกของกลุ่มในทันทีก่อให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นที่ยึดความสนใจของสมาชิกกลุ่มหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า สมาชิกที่รวมตัวกันอยู่ได้เพราะมีแรงกระตุ้น เช่น การได้รับสวัสดิการ การได้รับความคุ้มครองจากกลุ่ม

เคิร์ท เลวิน (Lewin 1951:136) กล่าวว่ากลุ่มหมายถึง กลุ่มคนที่มารวมกันและมีความสัมพันธ์ต่อกันในลักษณะที่ต่างคนต่างขึ้นอยู่กับกันและกัน

คัท เดวิส (Davis 1962:405) กล่าวว่า "กลุ่ม" หมายถึงบุคคลสองคนหรือบุคคลมากกว่าสองคนปะทะสังสรรค์กันโดยมีเป้าหมายร่วมกันอย่างเห็นได้ชัด

กล่าวโดยสรุปความหมายของกลุ่มมีดังนี้

1. กลุ่มต้องเกิดจากบุคคลอย่างน้อยที่สุดสองคนประกอบกัน
2. กลุ่มต้องมีจุดมุ่งหมายร่วมกันและมีความสนใจร่วมกัน
3. กลุ่มจะต้องมีการติดต่อเกี่ยวของสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิก
4. กลุ่มจะต้องมีการปฏิบัติตรงกันหรือกระทำการร่วมกัน ผลของการทำงานจะเกิด

จากความรวมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

องค์ประกอบของกลุ่ม

องค์ประกอบของกลุ่มโดยทั่วไป เพื่อให้กลุ่มสามารถดำเนินงานไปได้ ชันดรา ไฮเบลล์ และ ริชาร์ด วีเวอร์ (Hybels and Weaver 1979:116-150) กล่าวไว้ว่าตัวประกอบคือ ผู้นำ สมาชิก ลักษณะกลุ่ม และกระบวนการกลุ่ม

ผู้นำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการปฏิบัติงานร่วมกันของกลุ่ม ผู้นำคือผู้รวบรวมความต้องการของสมาชิกและนำมารวบรวมให้เหมาะสม ผู้นำจะมีหน้าที่แตกต่างจากสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม เพราะเป็นผู้มีความสำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมาย การวางแผน การทำงาน ตลอดจนสัมฤทธิ์ผล การทำงานกลุ่ม ความเป็นผู้นำ เป็นสิ่งที่ทุกคนควรทำไม่ว่าสิ่งทีทุกคนต้องทำ

คัท เดวิส (1962 : 417) ได้กล่าวถึงลักษณะผู้นำตามที่นักการวิจัยไวว่าองค์ประกอบควยลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้มีความรู้และสติปัญญาดี มีความสามารถในการทำความเข้าใจ และวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับงานใดมีความสามารถใ้ภาษาสื่อความหมาย

2. มีวุฒิภาวะและมีความกว้างขวางในสังคม มีอารมณ์ดี สนใจกิจกรรมกว้างขวาง มีความมั่นใจ

3. มีแรงจูงใจภายในสูง ถือเป็นผู้นักตัวเอง มีความรับผิดชอบสูงที่จะทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จ เป็นผู้มีความสำเร็จ

4. มีทัศนคติที่คัดค้านมีมนุษยสัมพันธ์ ทองเข้าใจและเคารพสมาชิกด้วยกัน รู้จักความพอดีในการทำงาน ภูสภาวะจิตใจของสมาชิก

เมืองทอง แชนมณี (2522 : 152 - 153) ได้กล่าวว่าสมาชิกเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของกลุ่มซึ่งมีบทบาทดังนี้

1. สมาชิกยึดมั่นในอุดมการณ์กลุ่ม โดยปฏิบัติหน้าที่ของตนจนสุดความสามารถ โดยแต่ละคนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

2. สมาชิกต้องมีความรักภักดีต่อกัน แสดงออกโดยสมาชิกมีความซื่อสัตย์ต่อกัน

3. สมาชิกยอมรับวัตถุประสงค์ของกันและกันกำหนดขึ้น

4. สมาชิกพยายามปรับแนวคิด และวัตถุประสงค์ของตนให้กลมกลืนกับแนวคิดและวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

5. สมาชิกต้องมีความไว้วางใจกัน

6. สมาชิกต้องมีความสามารถที่จะทำงานกลุ่ม โดยสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นผู้นำ หรือสมาชิกในกลุ่มก็ตาม

7. สมาชิกเชื่อในความสามารถของเพื่อนสมาชิก

8. สมาชิกพร้อมที่จะช่วยเหลือกันอยู่เสมอ เมื่อถึงภาวะจำเป็นสมาชิกต้องช่วยเหลือเพื่อนเพื่อให้งานกลุ่มบรรลุเป้าหมาย

9. สมาชิกพยายามให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่กลุ่ม โดยเฉพาะเป็นข้อมูลที่เกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

10. สมาชิกพยายามสนใจข้อมูลที่เพื่อนสมาชิกเสนอให้ โดยมีการยอมรับพร้อมทั้งให้ข้อคิดชม

11. สมาชิกมีความมั่นใจในการตัดสินใจด้วยตนเอง

องค์ประกอบของกลุ่มที่สำคัญอีกประการหนึ่ง นอกเหนือจากที่กล่าวแล้วคือลักษณะของกลุ่ม ซึ่งเป็นองค์ประกอบภายในที่อิทธิพลต่อการรวมกลุ่ม ลักษณะนี้ไม่ใช่บุคคลหรือความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม แต่เป็นลักษณะภายนอก ซึ่งได้แก่ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสม และการจัดที่นั่งและที่ว่าง

ขนาดของกลุ่ม เอ. เค. ซี ออตตาเวย์ (Ottaway 1966:7) กล่าวว่า กลุ่มควรมีขนาดเล็ก เพราะจะช่วยให้สมาชิกมีโอกาสแสดงออกบ้างเป็นอิสระโดยทั่วถึง จำนวนสมาชิกขนาดใหญ่ที่สุดประมาณ 12 คน ไม่ควรเกิน 15 คน อเล็กซานเดอร์ แฮร์ (Hare, quoted in Deighton 1971:225) ได้รวบรวมงานวิจัยของนักสังคมวิทยาเกี่ยวกับขนาดของกลุ่มพบว่าการที่มีขนาดพอเหมาะควรมีประมาณ 5 คน เพราะถ้ามีจำนวนมากกว่านั้น อาจทำให้กลุ่มแตกแยกง่ายขึ้น เนื่องจากมีเพียง 2 - 3 คนเท่านั้นที่แสดงบทบาทในกลุ่ม ส่วนสมาชิกที่เหลือไม่มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมเลย

กล่าวโดยสรุป ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมจะช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างดี ควรเป็นกลุ่มขนาดเล็กประมาณ 5 - 15 คน โดยผู้สอนเป็นผู้กำหนดขนาดของกลุ่มให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง กิจกรรม และอุปกรณ์เป็นหลัก

การจัดที่นั่งและที่ว่าง เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มมีการปฏิสัมพันธ์กันอย่างดี และเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนรู้สึกสบายเวลาแสดงออก เบอร์นาร์ด สไตเนอร์ (Stienzer quoted in Deighton 1971:226) พบว่าสมาชิกจะพอใจและสบายใจที่จะมีปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มที่สมาชิกสามารถมองเห็นและได้ยินทุก ๆ คนโดยทั่วถึง ถ้าต้องการให้สมาชิกมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์สูง ผู้นำกลุ่มควรจัดให้สมาชิกที่พูดมากนั่งตรงข้ามกับสมาชิกที่เงียบเฉย และจัดให้คนที่ชอบพูดขาดการอภิปรายนั่งติด ๆ กัน นอกจากนี้ แครอด โทมัส (Thomas 1972:1873A) พิจารณารวบรวมเกี่ยวกับการจัดที่นั่งและที่ว่างในการอภิปรายกลุ่มพบว่า

1. ถ้าให้สมาชิกจำนวน 5 คน นั่งเป็นรูปวงกลม สมาชิกจะมีความพอใจมาก เพราะสามารถมองเห็นกันอย่างชัดเจน
2. ถ้ากำหนดให้สมาชิกนั่งใกล้ ๆ กันประมาณ 2 เมตร สมาชิกจะมีความเป็นกันเอง รู้สึกอบอุ่น และสบายใจกว่าที่กำหนดให้นั่งห่างกัน ซึ่งก่อให้เกิดความห่างเหินเป็นศัตรูกัน และทำให้การสื่อสารมีอุปสรรค
3. การจัดกลุ่มเป็นรูปวงกลม และการกำหนดให้สมาชิกนั่งใกล้ ๆ กัน สมาชิกจะร่วมกันในการทำงานเป็นอย่างดี

ดังกล่าวแล้ว การจัดที่หนึ่งมีความสำคัญต่อการงานกลุ่ม พยายามหาทางให้การให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์โดยทั่วถึงและเป็นไปอย่างใกล้ชิด ควรจัดเป็นลักษณะวงกลมและให้สมาชิกนั่งใกล้กัน จะช่วยให้สมาชิกสบายใจและสามารถร่วมอภิปรายโต้เถียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการกลุ่มเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กลุ่มดำเนินงานไปได้
 คาร์เตอร์ วิก (Good 1973:268) ได้กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มหมายถึงรูปแบบของการปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่ม หรือวิธีดำเนินงานกลุ่ม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งลักษณะสำคัญของกลุ่มที่ทำให้เกิดกระบวนการกลุ่มมีดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน
2. มีการปฏิสัมพันธ์กัน โดยการสื่อความหมาย
3. สมาชิกของกระทำกิจกรรม เพื่อให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้
4. มีความคิดในแนวที่ร่วมกัน
5. มีการร่วมกันตัดสินใจในรูปของกลุม
6. ยึดมั่นในหน้าที่ของกลุ่มอย่างแท้จริง

อาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า กระบวนการกลุ่มคือ กระบวนการทำงานของกลุ่มนั่นเอง ซึ่งหมายถึงความพยายามในการทำงานของสมาชิกตามหน้าที่ของแต่ละคนที่มีอยู่ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม สมาชิกของกลุ่มจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน สมาชิกจะต้องใช้เหตุผล สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ การอภิปราย ความร่วมมือ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม ดังนั้น บุคคลจึงมีความเจริญงอกงาม มีการแก้ปัญหา มีการร่วมมือกัน สิ่งเหล่านี้เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

ประสิทธิภาพของกลุ่ม

กลุ่มจะมีประสิทธิภาพถ้าสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม และสามารถแสดงความรู้สึก และความคิดเห็นได้อย่างเสรี กลุ่มที่ไม่มีประสิทธิภาพ หรือกลุ่มที่หย่อนสมรรถภาพ มีลักษณะสมาชิกมีความขัดแย้งกัน เพราะสมาชิกแต่ละคนมีวัตถุประสงค์ ค่านิยม และวิธีการต่างกัน ดังนั้นในการทำงานกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มจะต้องสามารถพัฒนากระบวนการกลุ่มให้สนองความต้องการของกลุ่มให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นได้ เพื่อให้เกิดความขัดแย้งน้อยที่สุด

คุณสมบัติของกลุ่มที่ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำแนกตามลักษณะองค์ประกอบของกลุ่ม คือ ผู้นำ สมาชิก ลักษณะกลุ่ม และกระบวนการกลุ่ม ซึ่งมีดังนี้

1. ผู้นำกลุ่มได้รับการเลือกเฟ้นอย่างดี เป็นผู้มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ว่าสถานการณ์ใด
2. ผู้นำมีคุณสมบัติ คือมีคุณสมบัติที่ก่อให้เกิดบรรยากาศ ให้สมาชิกทำงานร่วมกันมากกว่าการแข่งขันกัน คุณสมบัตินี้คือความอดทนและตั้งใจจริง มีความรับผิดชอบ เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนร่วมทำงานและแสดงความคิดเห็น
3. ผู้นำกลุ่มเองไม่เป็นผู้เผด็จการ ควรใช้กลุ่มรวมในการตัดสินใจ
4. สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกอย่างของกลุ่ม แต่ทั้งนี้จะต้องขึ้นกับลักษณะของกิจกรรมแต่ละอย่างด้วย
5. สมาชิกจะร่วมกันทำงานเพื่อจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ช่วยกันแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ
6. สมาชิกต้องฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทุกคนมีสิทธิออกความคิดเห็นได้ ไม่ถูกความคิดเห็นของสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่มไม่มีใครมีอำนาจเหนือใคร ทุกคนร่วมมือร่วมใจกันทำงาน แม้ว่าจะมีปัญหาคัดแย้งเกิดขึ้น กลุ่มจะต้องศึกษาสาเหตุอย่างรอบคอบ และพยายามตัดสินใจเลือกหาวิธีการและเหตุผลที่ดีที่สุด เหมาะสมและถูกต้อง เป็นข้อยุติการแก้ปัญหาของกลุ่ม
7. ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมในการทำงานกลุ่มคือ 5 - 15 คน ขึ้นขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่อง กิจกรรม และอุปกรณ์เครื่องมือ ตลอดจนการจัดที่นั่งกลุ่มที่จะทำให้การทำงานเป็นไปตามเป้าหมายที่นิยมคือ สมาชิกหนึ่งเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน
8. บรรยากาศของกลุ่มต้องเป็นกันเอง ไม่เป็นทางการหรือมีระบบระเบียบ
9. จุดมุ่งหมายของกลุ่มต้องชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในกลุ่ม
10. กลุ่มจะต้องร่วมกันวางแผน แบ่งงานกันทำ ตกผลึกกิจกรรมการทำงาน เพื่อให้สมาชิกเข้าใจและปฏิบัติเพื่อให้ถึงจุดมุ่งหมายของกลุ่ม
11. กระบวนการตัดสินใจต้องสอดคล้องกับสถานการณ์ มีการตัดสินใจร่วมกัน
12. เน้นการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมความสามัคคีในกลุ่ม
13. สมาชิกเป็นผู้ประเมินผลประสิทธิภาพของกลุ่ม และตัดสินใจว่าจะปรับปรุงและส่งเสริมการทำงานให้ดีขึ้นได้อย่างไร

ลักษณะของกลุ่มทหยอนสมรรถภาพ มีลักษณะสำคัญดังนี้

1. ผู้นำมักใช้อำนาจเหนือผู้อื่น เป็นผู้สั่งงานเพื่อให้สมาชิกกระทำหรือปฏิบัติตาม โดยไม่มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น
2. ผู้นำไม่สนใจความสามัคคีในกลุ่ม ใช้อำนาจควบคุมสมาชิก ต้องการให้สมาชิกคล้อยตามความคิดเห็นของตน
3. ผู้นำไม่สนใจความรู้สึกของสมาชิก
4. สมาชิกขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ไม่รวมกระทำและแสดงความคิดเห็นตามโอกาสอันพึงมี
5. สมาชิกเพิกเฉยต่อการโต้แย้ง ปฏิเสธไม่ยอมรับความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับตน
6. สมาชิกที่คล้อยตามผู้นำตลอดเวลา ไม่มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง และขาดความมั่นใจ
7. ขนาดของกลุ่มใหญ่มาก โอกาสที่ทำงานแสดงความคิดเห็นไม่ทั่วถึง โดยเนที่สมาชิก 2 - 3 คนเป็นหลัก สมาชิกที่เหลืออยู่เฉยไม่มีส่วนร่วมใด ๆ และการจัดที่นั่งแบบตามสบาย ไม่สนใจที่จะให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสได้เห็น ได้ยินสิ่งที่อภิปรายกันหรือทำกิจกรรมร่วมกันโดยทั่วถึง
8. บรรยากาการทำงานกลุ่มตึงเครียด
9. จุดมุ่งหมายของกลุ่มไม่ชัด เหนือเนการแข่งขัน
10. ไม่มีการวางแผนร่วมกัน ทำงานตามคำสั่งผู้นำ และรับฟังความคิดเห็นของผู้นำ

แต่ผู้ศึกษา

11. การตัดสินใจทุกอย่าง ขึ้นอยู่กับผู้นำถือเป็นคำตอบเอกฉันท์
12. การประเมินผลการทำงานกลุ่มเป็นหน้าที่ของผู้นำซึ่งมีอำนาจสูงสุด

กระบวนการกลุ่มในการเรียนการสอน

การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มควรจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องและหลักการของกลุ่มเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน นั่นคือการใช้กลุ่มเพื่อใหญ่เรียนเกิดการ เรียนรู้จากการลงมือกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มและผลของการเรียนรู้เกิดจากตัวผู้เรียนเองโดยอาศัยการวิเคราะห์หลังต่าง ๆ ขณะทำงานเป็นกลุ่มอันประกอบด้วย ความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเห็นมีเหตุ เขาใจปัญหาและร่วมกันแก้ปัญหาการสอนโดยการทำงาน

กลุ่มเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนโดยไขว่ขว้านการกลุ่มหรือโดยการ
ทำงานกลุ่ม นอกจากผู้สอนต้องมีความรู้เรื่องกลุ่ม ความหมายของกลุ่ม องค์ประกอบของกลุ่ม
พฤติกรรมของคนในกลุ่มแล้ว ผู้สอนควรต้องมีความรู้เรื่องหลักการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม
การจัดการเรียนการสอนโดยไขว่ขว้านการกลุ่มและทักษะกระบวนการกลุ่ม หรือทักษะในการทำงาน
กลุ่มเป็นพื้นฐานก่อน

หลักการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม

ทิตินา แซมเมลี (2522 : 199 - 200) ได้กล่าวถึง หลักการเรียนรู้เกี่ยวกับ
กระบวนการกลุ่มดังนี้

1. การเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา ดังนั้นผู้เรียนจึงควรมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของตน
2. การเรียนรู้เกิดขึ้นจากแหล่งต่าง ๆ กัน มิใช่จากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงแหล่งเดียว ประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด ของแต่ละบุคคลถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ
3. การเรียนรู้ที่จะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากความเข้าใจ จึงจะช่วยให้ผู้เรียนจักจำและสามารถไขการเรียนรู้ใหม่เป็นประโยชน์ได้ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบด้วยตนเองนั้นจะมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจลึกซึ้งและจำได้
4. กระบวนการเรียนรู้ที่มีความสำคัญ หากผู้เรียนเข้าใจและมีทักษะในเรื่องนั้นแล้ว จะสามารถไขเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และคำตอบต่าง ๆ ที่ตนเองต้องการ
5. การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียนคือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้

สำหรับการจัดการเรียนการสอนโดยไขว่ขว้านการกลุ่ม ทิตินา แซมเมลี (2522 : 200 - 201) ได้สรุปไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนจะควรเป็นไปตามหลักการการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มดังนี้

1. หลักการสอนที่ผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง ซึ่งเน้นให้ครูพยายามจัดการเรียนการสอนใหม่ให้มีโอกาสเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ในหัวข้อเดียวกัน และถ้าหากที่ผู้สอนจะทำได้ เพราะการให้ผู้เรียนได้มีบทบาทต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อม ความกระตือรือร้นที่จะเรียน
2. หลักการสอนที่ผู้เรียนเป็นแหล่งความรู้สำคัญ ซึ่งเน้นให้ครูพยายามจัดการเรียนการสอนใหม่ให้มีโอกาสเรียนรู้จากกลุ่มใหม่มาก ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้อย่างเข้าใจ และเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

3. หลักการสอนที่ช่วยการค้นพบด้วยตนเองเป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ ซึ่งเน้นให้ครูพยายามจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พยายามค้นพบและพบคำตอบด้วยตนเอง

4. หลักการสอนที่ช่วยความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ว่าเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการแสวงหาคำรู้และคำตอบนั้น ๆ ดังนั้นครูจึงพยายามเน้นให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์กระบวนการต่าง ๆ ในการแสวงหาคำตอบ ไม่ใช่มุ่งแต่หาคำตอบอย่างเดียว

5. หลักการสอนที่ช่วยความสำคัญของงานนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น

ทักษะการทำงานกลุ่ม

ทักษะการทำงานกลุ่มไม่ใช่เป็นสิ่งที่บุคคลมีมาแต่กำเนิด แต่เป็นสิ่งที่บุคคลต้องเรียนรู้และฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญที่จะสามารถปฏิบัติได้อย่างแคลงคล่อง ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ เดวิด จอห์นสัน และ แฟรงค์ จอห์นสัน (Johnson & Johnson 1982:21-22) ได้สรุปลำดับขั้นตอนการเรียนรู้เพื่อใหม่ทักษะ ดังนี้

1. ทำความเข้าใจคุณค่าและความสำคัญของทักษะ
2. ทำความเข้าใจทักษะที่ต้องฝึกปฏิบัติ และวิธีฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะนั้น ๆ
3. ศึกษาสถานการณ์ที่เหมาะสมต่อการฝึกทักษะ อาจฝึกทักษะนั้นเป็นประจำทุกวันจน

แน่ใจว่าทักษะ

4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ขอดและขอเบกพรอง
5. หมั่นฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และพยายามปรับปรุงขอเบกพรอง
6. ใหญ่ใจกว้าง เช่น เชื้อนเป็นผู้ให้กำลังใจ เพื่อจะฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะนั้น ๆ ต่อไป
7. หมั่นฝึกปฏิบัติทักษะนั้นจนเป็นความชำนาญ ที่แท้จริง

เดวิด จอห์นสัน และคณะ (1982) ได้กล่าวถึงทักษะการทำงานกลุ่มที่บุคคลควรฝึกปฏิบัติจนเป็นความชำนาญ เช่น ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการตัดสินใจ ทักษะการวางแผนการทำงาน ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะทางความสัมพันธ์

ซินทรา ไฮเบลล์ และคณะ (1979) ได้กล่าวถึงทักษะการทำงานกลุ่มที่จำเป็นต่าง ๆ เช่น ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะการจูงใจ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการประเมินผลการทำงานกลุ่ม

กล่าวโดยสรุปแล้ว การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม หรือการทำงานเป็นกลุ่มนั้นจำเป็นต้องฝึกให้สมาชิกของกลุ่มมีทักษะต่อไปนี้เป็นพื้นฐานไม่ว่าจะเป็นหัวหน้ากลุ่ม หรือสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ก็ตาม ทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานเป็นกลุ่ม ได้แก่

1. ทักษะการวางแผนงาน
2. ทักษะการสื่อความหมาย
3. ทักษะการตั้งใจ
4. ทักษะการตัดสินใจ
5. ทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
6. ทักษะการแก้ปัญหา
7. ทักษะการประเมินผลการทำงานกลุ่ม
8. ทักษะการนำเสนอผลงาน

1. ทักษะการวางแผนงาน

ผู้นำและสมาชิกต้องร่วมกันวางแผนงานภายใต้การนำ และความคุมของผู้นำกลุ่ม เป็นขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ของงานหรือกิจกรรมในกลุ่ม จุดมุ่งหมายของงานต้องเป็นจุดมุ่งหมายที่ดี ก็มีความชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ และสามารถสังเกตเห็นผลได้
2. จัดทำเค้าโครงหรือโครงสร้างของงานอย่างคร่าว ๆ
3. กำหนดวิธีการทำงานที่สมาชิกทุกคนรับทราบ
4. มีการมอบหมายงานให้สมาชิกทุกคน
5. กำหนดกฎเกณฑ์ระเบียบการทำงาน
6. กำหนดแนวทางกว้าง ๆ ในการประเมินผล

2. ทักษะการสื่อความหมาย

กระบวนการสื่อความหมายที่สมบูรณ์จะต้องมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ พูด ฟัง สื่อ ดังนั้นสมาชิกทุกคนจึงต้องมีทักษะที่สำคัญคือ ทักษะการพูด ทักษะการฟัง ทักษะการเขียนและทักษะการอ่าน สำหรับทักษะการพูดและการฟังนั้นสำคัญและจำเป็นมากในการทำงานกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมใด ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอภิปรายนั้น สมาชิกจำเป็นต้องใช้อย่างมากและตลอดเวลา เพราะการอภิปรายมักเป็นกระบวนการเน้นเรื่องการพูด การฟัง เพื่อค้นหาข้อสรุปที่ถูกต้องและเหมาะสม

ทักษะการพูดที่ดีของสมาชิกกลุ่ม คือ ท่องสื่อนำให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ใซภาษา ถูกต้องชัดเจน มีลำดับขั้นตอนที่ใหญ่เข้าใจได้ง่าย การพูดต้องคำนึงถึง วัย พื้นฐาน ประสบการณ์ ของผู้ฟัง และเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ซักถามจนเกิดความเข้าใจตรงกัน

ทักษะการฟังที่ดีของสมาชิกกลุ่มคือ ต้องมีสมาธิในการฟัง มีความตั้งใจ สนใจ และสามารถ จับใจความทุกประเด็นทุกตอนได้โดยไม่วิเคราะห์ ประเมินผล จนกว่าจะรับฟังข้อความจบ และการ ซักถาม เพื่อให้เข้าใจตรงกันกับผู้พูด

ทักษะการเขียนของสมาชิก เป็นทักษะสำคัญของสมาชิก ผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม และ เลขานุการกลุ่ม ต้องสามารถสรุปประเด็นได้ชัดเจนรัดกุม และเข้าใจง่าย แต่ได้ความครบบริบูรณ์

3. ทักษะการจูงใจ

ระหว่างมีการทำงานหรืออภิปรายกลุ่ม บรรยากาศของการทำงานเป็นปัจจัยสำคัญ เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ต่อกัน ยิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน ยอมรับซึ่งกันและกัน กล้าถามชมเชย และติเพื่อก่อให้ แก่กันและกัน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นแรงจูงใจในการร่วมกันทำงาน สมาชิกทุกคนควรต้องมีทักษะการจูงใจ อื่น ๆ ได้แก่ การใช้คำพูด และท่าทางอย่างนุ่มนวล การพูดด้วยหลักการและเหตุผล ไม่ใช้การบังคับ ข่มขู่ มีความจริงใจต่อกัน ตลอดจนรูลักษณะการให้คำติชมที่เหมาะสมถูกต้องแก่กันและกัน

4. ทักษะการตัดสินใจ

กระบวนการตัดสินใจเป็นทักษะสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินงาน ตลอดจนการทำงานเพื่อให้ กลุ่มบรรลุเป้าหมายที่กำหนด แจนนิส และแมน (Janis and Mann, quoted in Johnson 1982 : 125 - 128) ได้สรุปกระบวนการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ เน้น 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. พยายามศึกษาเรื่องที่จะตัดสินใจที่สามารถเป็นไปได้โดยละเอียดและรอบคอบ
2. พยายามสำรวจเป้าหมาย และค้นหาที่เกิดจากการตัดสินใจเรื่องนั้น ๆ
3. พยายามข้้นนำหน้ระหว่างคุณค่า และข้อเสียงที่อาจเกิดขึ้นเมื่อมีการตัดสินใจ เลือกรื่องใดเรื่องหนึ่ง
4. พยายามค้นคว้าเรื่องราวข้อมูลใหม่ที่เกียวข้องเพื่อใ้ประเมินผลของการเลือก
5. พยายามทำความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับข้อมูลใหม่ที่ใ้มาเพื่อสามารถ พิจารณาตัดสินใจ
6. สํารวจข้อดี ข้อบกพร่องเป็นครั้งส้สุดท้ายก่อนทำการตัดสินใจ

7. จัดทำรายละเอียดสำหรับการนำเรื่องที่ได้รับการตัดสินใจไปใช้ และต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ ในการวางแผนการทำงาน เพราะอาจมีข้อแย้งต่าง ๆ มากมายเกิดขึ้นก็ได้

นอกจากนี้ แจนีส และแมนน์ ยังได้แนะนำกระบวนการเพื่อได้ตรวจสอบว่าการตัดสินใจนั้นถูกต้อง ดังนี้

1. หัวหน้ากลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกใช้วิธีสืบสวนสอบสวน และสำรวจนโยบายของเรื่องที่ตัดสินใจอย่างกว้าง ๆ
2. หัวหน้าให้สมาชิกมีบทบาทเป็นผู้ประเมิน เป็นผู้วิจารณ์ ยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์ของสมาชิก
3. แบ่งสมาชิกเป็น 2 กลุ่ม แต่ละกลุ่มทำการตัดสินใจ แล้วรวมกลุ่มเพื่อตัดสินรวมในกลุ่มใหญ่
4. กลุ่มเปิดโอกาสครั้งที่สอง ให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นอีกครั้งเพื่อทำการตัดสินใจจริง ๆ
5. เชิญผู้เชี่ยวชาญพิเศษเรื่องนั้น ๆ มาพบกลุ่ม และให้ถามคำถามที่เป็นการทำหาย กับสมาชิกในกลุ่มต่อการตัดสินใจเรื่องนั้น ๆ

การตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นเป็นผลเนื่องมาจากความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในกลุ่มในด้านความคิดเห็นต่าง ๆ เพราะฉะนั้นทักษะการทำงานกลุ่มที่จำเป็นอีกประการหนึ่งก็คือ ทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

5. ทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

ทิสนา แชนมมี (2522 : 139 - 143) ได้ให้ความหมายของความขัดแย้งว่า เป็นสภาพการณ์ที่ทำให้คนตกอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถจะตัดสินใจหรือตกลงหาข้อยุติ อันเป็นที่พอใจทั้งสองฝ่าย ความขัดแย้งมีสาเหตุเกิดจากวิธีการที่คิดแตกต่างกัน ความคิดเห็นแตกต่างกัน การรับรู้ต่างกัน ค่านิยมต่างกัน ความเชื่อคติต่างกัน มลประโยชน์ต่างกัน เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้เสนอวิธีการพื้นฐานของการแก้ปัญหาความขัดแย้งไว้ 3 วิธี คือ

1. ยุทธวิธีแท้ - ชนะ การเกิดความขัดแย้งแบบนี้ มักยุติลงตรงที่ว่า ฝ่ายหนึ่งชนะ อีกฝ่ายแพ้ ผลลัพธ์จึงเป็นการตัดสินใจที่เด็ดขาด ไม่ยืดเยื้อ ถ้าคุณรับชมรับ แคร่อยู่แต่ไม่ยอมรับ ก็จะเกิดความรู้สึกไม่พอใจ

2. ยุทธวิธีแพ - แพ การแก้ความขัดแย้งแบบนี้ สองฝ่ายต่างก็ไม่ได้ตามที่ต้องการ ซึ่งมักใช้วิธีอ้อมๆกัน หรือหากคนกลางช่วยตัดสินให้

3. ยุทธวิธีชนะ - ชนะ การแก้ความขัดแย้งแบบนี้ ทั้งสองฝ่ายต่างได้ตามความต้องการของตน เป็นการร่วมมือกันแก้ปัญหา พยายามหาวิธีการที่จะสามารถช่วยให้ทั้งสองฝ่ายบรรลุความสำเร็จ ผลสำเร็จเป็นของทั้งสองฝ่าย ไม่มีฝ่ายใดแพ้ ฝ่ายใดชนะ การแก้ปัญหาแบบนี้ทำได้ในกรณีดังนี้

- 3.1 ทั้งสองฝ่ายเปลี่ยน "การเอาชนะกัน" มาเป็น "การช่วยกันเอาชนะปัญหา"
- 3.2 ทั้งสองฝ่ายมีความจริงใจต่อกัน ไม่แสดงพฤติกรรมที่เห็นแก่ตัว แต่ละฝ่ายจะเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน
- 3.3 ทั้งสองฝ่ายหลีกเลี่ยงการใช้คะแนนเสียงตัดสินหาผู้ยุติ

6. ทักษะการแก้ปัญหา

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า การร่วมกันแก้ปัญหาเป็นกลุ่มนั้นต้องประสบความสำเร็จมากกว่า การแก้ปัญหาเพียงคนเดียว วิธีการแก้หลายแนว หลายทาง แต่การแก้ปัญหานั้นต้องอาศัยวิธีการที่มีระบบระเบียบ ดังนี้

วิธีการแก้ปัญหาของ จอห์น ดีวีย์ (John Dewey's Method) ซึ่ง พาเมลา เลธ และโจแอนน์ แวนเดอร์มาร์ค (Leth Vander mark 1977 : 26 - 27) เรียกว่าวิธีการแก้ปัญหาแบบแนว วิถีคิดแบบการสร้างสรรค์ (Constructive Thinking) ประกอบด้วย

1. กำหนดขอบเขตของปัญหาให้แน่นอน
2. วิเคราะห์ปัญหา
3. ตั้งสมมุติฐานอย่างมีหลักการและเหตุผล
4. ระดมสมองเพื่อหาคำตอบที่ถูกต้องเหมาะสมที่สุด จากสมมุติฐานที่ตั้งไว้
5. ตัดสินใจนำคำตอบนั้นไปใช้ในการทำงาน

ข้อควรคำนึงในการแก้ปัญหา จะต้องสำรวจและพิจารณาในแต่ละขั้นตอน ก่อนที่จะเริ่ม

ขั้นตอนไป

7. ทักษะการประเมินผลการทำงานกลุ่ม

การประเมินผลงานนั้น พิจารณาไต่ห้วงคุณภาพของงานที่ปรากฏ และคุณภาพของผู้ร่วมงาน ซึ่งทั้งสองส่วนนี้มีอิทธิพลต่อกัน ถ้าผู้ร่วมงานคุณภาพดี จะได้งานมีคุณภาพดี ถ้าผู้ร่วมงานไม่ดีก็จะส่งผลต่อคุณภาพของงานที่ไม่ดี

หลักการประเมินผลผู้ร่วมงาน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมจุดเด่น และแก้ไขจุดด้อยของสมาชิก และกำจัดข้อบกพร่องออก ซึ่งมีหลักการว่า การประเมินผู้นั้น ต้องมีหลักการ วัตถุประสงค์และความจริงใจกัน และวิจารณ์ทั้งข้อดีข้อเสียต่อกัน สำหรับผู้ถูกประเมินนั้น ต้องเข้าใจคำวิจารณ์อย่างชัดเจน รักษาสื่อใจและพร้อมที่จะพัฒนาข้อบกพร่อง

หลักการประเมินผลงานมีดังนี้

1. พิจารณาความลงนามเป็นไปตามวัตถุประสงค์เพียงใดหรือไม่อย่างไร
2. งานที่ได้นั้นมีคุณภาพดีพอหรือยัง ถ้าพบข้อบกพร่องควรรับแก้ไข
3. การทำงานเป็นไปตามแบบแผนที่กำหนดเพียงใด

การประเมินผลงานควรทำเป็นระยะ ๆ ทั้งภายใน และประเมินผลงานสุดท้ายอีกครั้งเมื่องานเสร็จ เพื่อให้ได้งานที่มีคุณภาพ

8. ทักษะการนำเสนอผลงาน

การนำเสนอผลงานเป็นขั้นตอนสุดท้าย เป็นตาข่ายทอดเรื่องราวตลอดจนวิธีการต่าง ๆ ไปยังผู้ฟัง ซึ่งทั้งอาศัยเทคนิคและกรรมวิธีที่สามารถโน้มน้าวผู้ฟัง ให้เข้าใจอย่างชัดเจน และรวดเร็ว ผู้เสนอผลงานอาจเป็นผู้นำกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มหรือทั้งสองฝ่ายโดยมีทักษะที่จำเป็น 2 ประการ

1. ทักษะการเร้าความสนใจ เป็นการเร้าความสนใจผู้ฟังโดยใช่คำทางประกอบการพูด เช่น การเคลื่อนไหวร่างกาย การใช้สีหน้า ผลักดันเมื่อชอบมัน สิ้นเสียงเมื่อต้องการปฏิเสธตลอดจนการทรงตัวของผู้นำอย่างพอเหมาะไม่มากเกินไปและน้อยเกินไปนัก

2. ทักษะลีลาการพูด หมายถึงการใช้น้ำเสียง ต้องมีหนักเบา เสียงสูงเสียงต่ำ เสียงดัง พูดเร็วพูดช้าโดยมีจังหวะในการพูด มีการเน้นคำพูดที่ต้องการให้ผู้ฟังสนใจเป็นพิเศษ เช่น การพูดเสียงดัง หนักแน่นหรือกล่าวซ้ำ และสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ ภาษาที่พูด ต้องชัดเจน รัดกุม เข้าใจง่ายและมีลำดับขั้นตอน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกระบวนการกลุ่ม หรือการทำงานกลุ่มส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อเปรียบเทียบผลการสอนระหว่างวิธีสอน วิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีปกติ หรือธรรมดา ดังเรื่องต่อไปนี้

ปัทมา เทพอักษรพงษ์ (ปัทมา เทพอักษรพงษ์ 2516) ได้ทำการวิจัยในหัวข้อ "การสอนอ่านเอาเรื่องภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการกลุ่ม" โดยทำการสอนนักเรียนสองกลุ่ม กลุ่มทดลองสอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่ม กลุ่มควบคุมสอนด้วยวิธีปกติ ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน นักเรียนกลุ่มทดลองส่วนใหญ่ร้อยละ 86.66 ชอบการเรียนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่ม

ฉันทนา ภาคมณฑกช (ฉันทนา ภาคมณฑกช 2517) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสอนสังคมศึกษา หน่วย "วันสำคัญของชาติ" ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ โดยได้ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวัดทัศนคติที่มีต่อการเรียนการสอนด้วยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ โดยส่วนรวมหรือพิจารณาเป็นกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนพัฒนาการทางทัศนคติของนักเรียนโดยส่วนรวมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และพบว่านักเรียนกลุ่มเก่ง และปานกลางมีพัฒนาการทางทัศนคติสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนกลุ่มอ่อนมีพัฒนาการทางทัศนคติสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าเมื่อเรียนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์แล้ว นักเรียนมีพัฒนาการค่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และมีทัศนคติที่ต่อการเรียนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

นันทนา เทพบริรักษ์ (นันทนา เทพบริรักษ์ 2518) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ หน่วย "พลังงาน" โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีธรรมดา ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรากฏว่าหลังจากการเรียนแล้วนักเรียนกลุ่มที่สอนแบบกลุ่มสัมพันธ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ยังมีการเปิดประสบการณ์ทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์ไปในทางที่ดี ส่วนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีธรรมดาทัศนคติไม่เปลี่ยนแปลงไปจากก่อนการเรียนการสอนเลย

พักรวี เอี่ยมทัศน (พักรวี เอี่ยมทัศน 2518) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ การเรียนคณิตศาสตร์ และศึกษาพัฒนาการด้านทัศนคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดย ใช้กลุ่มทดลองเรียนด้วยวิธีการบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนแบบรับปกติ ใช้เวลาในการ ทดลอง 5 สัปดาห์ ผลปรากฏว่า สัมฤทธิ์ผลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ไม่ แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนทัศนคติที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์และทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียน กลุ่มทดลองจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

เสริมศิริ เบนะเศวต (เสริมศิริ เบนะเศวต 2520) ได้ทำการศึกษาในหัวข้อเรื่อง การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาหลักการสอนหน่วย "โรงเรียนประถมศึกษา" โดยวิธีกระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบธรรมชาติ ในชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2519 วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ผลปรากฏว่า สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มที่ เกิดจากการสอนด้วยวิธีการบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีสอนแบบธรรมชาติไม่แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 แต่การสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านทักษะและทัศนคติ ในการทำงานเป็นกลุ่มดีขึ้น และแตกต่างกับกลุ่มที่สอนแบบธรรมชาตอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

มณฑา ธงอินเนตร (มณฑา ธงอินเนตร 2521) ได้วิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการสอน วิชาเรขาคณิตโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีการสอนแบบธรรมชาติในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สรุปว่าเมื่อเรียนวิชาเรขาคณิตด้วยวิธีการบวนการกลุ่มสัมพันธ์แล้ว นักเรียนมีพัฒนาการด้านสัมฤทธิ์ ผลทางการเรียนสูงขึ้น และมีทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเท่ากับการเรียนการสอนด้วยวิธีธรรมชาต

ปราณี โภคสวัสดิ์ (ปราณี โภคสวัสดิ์ 2522) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ โดยวิธีเรียนเป็นอิสระกับการเรียนเป็นรับปกติในโรงเรียน สาธิตระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ทั้ง สองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และนักเรียนในกลุ่มที่เรียนเป็นอิสระส่วนใหญ่มักมีความ รู้สึกและความเข้าใจที่ดีต่อการเรียนเป็นอิสระ

ที่กล่าวมาข้างนี้เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความหมายของกลุ่ม กระบวนการกลุ่ม องค์ประกอบ กลุ่ม กระบวนการกลุ่มเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอน ทักษะการทำงานกลุ่ม ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวกับการ นำเรื่องกระบวนการกลุ่มไปใช้ในการเรียนการสอน ความรู้เรื่องเหล่านี้เป็นแนวทางสำคัญใน การศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนในกลุ่มวิชาต่าง ๆ โดย มีเป้าหมายสำคัญคือ เพื่อค้นหาทักษะการทำงานกลุ่มที่นักเรียนในระดับนี้จำเป็นต้องได้รับการเสริมฝึก จงมีทักษะนั้น ๆ อย่างชำนาญ ต่อจากนั้นจะทำให้ได้แนวคิดและแนวทางในการพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะ การทำงานกลุ่มของนักเรียน อันจะนำไปสู่เป้าหมายของการเรียนการสอนที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัยโดยสังเขป

โครงการวิจัย "การพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6" มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยโดยสังเขปดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน "การศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับประถมศึกษา"

ขั้นที่ 2 ขั้นการพัฒนาแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ขั้นที่ 3 ขั้นการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ

ขั้นที่ 4 ขั้นการสรุปรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

อภิปรายผล และเสนอแนะ

สถาบันวิทยุบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย

ขั้นที่ 1

การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน

ระดับประถมศึกษา

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อที่ 1 : ขบวนการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับประถมศึกษา

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนที่จะพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะจะช่วยให้เกิดแนวทางในการพัฒนารูปแบบดังกล่าว การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยศึกษาจากวรรณคดีที่เกี่ยวข้องซึ่งได้สรุปไว้ดังปรากฏอยู่ในหน้า และจากสภาพจริงในห้องเรียน วัตถุประสงค์เฉพาะในขั้นนี้ มีดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อระบุทักษะที่จำเป็นต้องเสริมให้แก่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการทำงานกลุ่ม

วิธีดำเนินการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การสร้างเครื่องมือ

1.1 ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการกลุ่ม รวมทั้งได้มีการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการให้นักเรียนทำงานกลุ่มในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ซึ่งสอนโดยอาจารย์ที่มีความรู้ความชำนาญเรื่องการทำงานกลุ่ม

1.2 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มโดยมีการกำหนดรายการทักษะการทำงานกลุ่มที่จำเป็นสำหรับนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็นทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม และทักษะสำหรับสมาชิก ลักษณะของแบบสังเกตนี้ ส่วนที่หนึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ ผู้สังเกตจะบันทึกว่ารายการทักษะต่าง ๆ เหล่านั้น นักเรียนได้มีการแสดงพฤติกรรมออกมาปรากฏให้เห็นหรือไม่ ส่วนที่สองเป็นแบบปลายเปิดสำหรับผู้สังเกตบันทึกข้อสังเกตอื่น ๆ เพิ่มเติม

1.3 นำแบบสังเกตพฤติกรรมไปทดลองใช้ครั้งที่หนึ่งเพื่อสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ จำนวนทั้งหมด 5 ห้องเรียน ซึ่งมาจากโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ขนาดละ 1 โรง โรงเรียนละ 2 ห้องเรียน และขนาดเล็ก 1 โรง จำนวน 1 ห้องเรียน หลังจากนั้นจึงรวบรวม

ปัญหาที่ประสบในการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมแล้วปรับปรุงแบบสังเกตให้สามารถใช้ได้โดยเหมาะสมกับสภาพการณ์

1.4 หลังจากนั้นได้นำแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้ที่ทรงคุณวุฒิคณะกรรมการกลุ่ม จำนวน 5 ท่าน พิจารณาเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.5 นำแบบสังเกตที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ เป็นครั้งที่สองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวนทั้งหมด 5 ห้องเรียน โดยมีเกณฑ์ในการเลือกโรงเรียน เช่นเดียวกับข้อ 1.3 หลังจากทดลองใช้แบบสังเกตแล้ว ได้ปรับปรุงแบบสังเกตในด้านส่วนภาษาที่ใช้และรายการทักษะ เพื่อให้ครอบคลุมและเหมาะสมยิ่งขึ้น

1.6 ได้เตรียมเครื่องมือเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเป็นครั้งสุดท้ายแล้ว แบบสังเกตนี้แบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งสำหรับบันทึกการสังเกตที่เกี่ยวกับสภาพทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะการจัดกิจกรรมกลุ่ม เช่น วิชาที่สอน ลักษณะการแบ่งกลุ่มนักเรียน ขนาดของกลุ่ม ประเภทการทำงานกลุ่ม เป็นต้น ส่วนที่สองสำหรับบันทึกพฤติกรรมการทำงานของหัวหน้าและสมาชิก ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ก. การวางแผน
- ข. การควบคุมการปฏิบัติงาน
- ค. การแก้ปัญหาความขัดแย้ง
- ง. การสรุปและการประเมินผล
- จ. การเสนอผลงาน
- ฉ. คุณสมบัติทั่วไป

แบบสังเกตนี้เป็นแบบตรวจสอบรายการทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนว่าทำได้หรือไม่ และดำเนินอยู่ในขั้นใช้ได้ (ซึ่งหมายถึง ก. นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมนั้น และ ข. พฤติกรรมนั้นทำให้ทำงานของกลุ่มประสมผลดี) หรือใช้ไม่ได้ (ซึ่งหมายถึง ก. ได้แสดงพฤติกรรมนั้น และ ข. พฤติกรรมนั้นไม่ก่อให้เกิดผลดีแก่งานของกลุ่ม) สำหรับรายละเอียดของเครื่องมือโปรดดูในภาคผนวก ข

2. การเลือกตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติซึ่งอยู่ในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉยงเหนือ

ภาคเหนือ และภาคใต้ จำนวน 53 โรงเรียน มีทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก
เกณฑ์ในการใช้แบ่งขนาดโรงเรียนมีดังนี้ *

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนต่ำกว่า 10 ห้อง

โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนอยู่ระหว่าง 11-20 ห้อง

โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 21 ห้องขึ้นไป

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 การเลือกจังหวัด ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจงโดยได้ภาคละ 2 จังหวัด และ
กรุงเทพมหานคร รวมเป็น 9 จังหวัด ดังต่อไปนี้ ภาคกลาง ได้แก่ นครปฐม และอยุธยา ภาคตะวันออก
ฉะเชิงเทรา ได้แก่ นครราชสีมา และบุรีรัมย์ ภาคเหนือ ได้แก่ ลำพูน และพิษณุโลก ภาคใต้
ได้แก่ พัทลุง และกระบี่ ส่วนกรุงเทพมหานครนั้นถือว่าเป็นจังหวัดในกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเฉพาะ

2.2 การเลือกอำเภอ ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง แต่ละจังหวัดใช้ 2 อำเภอ เป็น
อำเภอเมืองและอำเภออื่น ส่วนกรุงเทพมหานครเลือกแบบเจาะจงเขตในฝั่งพระนครและเขตในฝั่ง
ธนบุรี

2.3 การเลือกโรงเรียน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจงอีกเช่นกัน โดยในแต่ละอำเภอ
ในต่างจังหวัดได้เลือกโรงเรียนขนาดใหญ่ กลางและเล็ก ประเภทละ 1 โรง รวม 48 โรงเรียน
สำหรับกรุงเทพมหานครซึ่งมีแต่โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง ได้เลือกโรงเรียนขนาดใหญ่ 3
โรง และขนาดกลาง 2 โรง ดังนั้นโรงเรียนที่ตกอยู่ในกลุ่มตัวอย่างจึงมีรวมทั้งสิ้น 53 โรง เป็น
โรงเรียนขนาดใหญ่ 19 โรง ขนาดกลาง 18 โรง และขนาดเล็ก 16 โรง

2.4 การเลือกห้องเรียน ใช้วิธีเลือกโดยการสุ่มอย่างง่าย สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่
และขนาดกลางโรงเรียนละ 2 ห้องเรียน ส่วนโรงเรียนใต้ที่ผู้บริหารของโรงเรียนนั้น ได้กำหนด
ไว้ให้แล้ว และโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งมีเพียง 1 ห้องเรียน ดังนั้นจึงได้ห้องเรียนจากโรงเรียนขนาด
ใหญ่ 38 ห้อง ขนาดกลาง 36 ห้อง และขนาดเล็ก 16 ห้อง รวมทั้งสิ้น 90 ห้อง

* เกณฑ์นำมาจากทำเนียบโรงเรียน พ.ศ. 2524 วรรค 1 ประเภทโรงเรียนที่จัดการ
ศึกษาระดับอนุบาล และประถมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ

2.5 การเลือกกลุ่มนักเรียนในคณะห้อง เบื้องต้นนักเรียนแบ่งกลุ่มทำงานจะมีหลายกลุ่ม คณะผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายมาเพียง 1 กลุ่ม โดยถือว่าพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนในกลุ่มนั้น จะเป็นตัวแทนของห้อง จำนวนกลุ่มที่ศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้ มี 90 กลุ่ม จาก 90 ห้องเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

3.1 สิ่งหนึ่งที่ต้องรู้ผู้อำนวยการโรงเรียนหรืออาจารย์ใหญ่ เพื่อขออนุญาตสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดวันเวลา แต่ไม่ระบุห้องเรียนและวิชา

3.2 สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้ช่วยวิจัยทั้งหมด 7 คน เป็นนิสิตระดับคุณวุฒิตติ สาขาหลักสูตรและการสอน 5 คน และอาจารย์จบปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา 2 คน ผู้ช่วยวิจัยทั้ง 7 คนนี้ ได้เคยศึกษาเรื่องกระบวนการกลุ่ม มีประสบการณ์ในการสอน รวมทั้งเคยเป็นวิทยากรในเรื่องกระบวนการกลุ่มอีกด้วย นอกจากผู้ช่วยวิจัยจะมีความรู้ ความสามารถในเรื่องกระบวนการกลุ่มแล้ว เพื่อให้ข้อมูลจากการสังเกตเชื่อถือได้ คณะผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจกับผู้บริหารเกี่ยวกับเนื้อหาในแบบสังเกต และการประเมินพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก และให้กับผู้ช่วยวิจัยเกี่ยวกับการใช้แบบสังเกต โดยมีการทดลองใช้แบบสังเกตกับผู้ช่วยวิจัยจะบันทึกปัญหาหรือข้อสงสัยที่พบในการสังเกตแล้วนำไปหาหรือขอสงสัยปรึกษาปรึกษาปรึกษาร่วมกันกับคณะผู้วิจัย จนใจสรุปและแนวทางที่ชัดเจน และตรงกันในการบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน หลังจากนั้นผู้ช่วยวิจัยจึงแยกย้ายกันไปสังเกตตามโรงเรียนต่าง ๆ โดยแต่ละคนจะรับผิดชอบคนละ 1 จังหวัด ยกเว้นในภาคเหนือและภาคใต้ที่ผู้ช่วยวิจัย 1 คน ต้องเก็บข้อมูลของทั้ง 2 จังหวัดในภาคนั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลกระทำในระหว่างปีการศึกษา 2526 ปรากฏว่าข้อมูลที่สามารถนำไปวิเคราะห์ได้มีเพียง 66 ห้อง จากทั้งหมด 90 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 95.56 ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใน 4 ห้อง ที่ข้อมูลใช้ไม่ได้เลย เป็นเพราะครูไม่ได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนใช้ทำงานกลุ่ม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เป็นสภาพทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะการจัดกิจกรรมกลุ่ม หน่วยในการวิเคราะห์คือ ห้องเรียน และในส่วนที่เป็นรายการทักษะต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่มของ หัวหน้าและสมาชิก หน่วยในการวิเคราะห์คือ กลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลทำดังนี้

4.1 ทหารอยละ

4.2 การวิเคราะห์รายการทักษะต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่มของหัวหน้า และสมาชิก ที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี และไม่มี ไรเกณฑ์ คือใบรายการทักษะใด ถ้ามีจำนวนกลุ่มที่ หัวหน้าและสมาชิกได้แสดงพฤติกรรมที่ระบุในทักษะการทำงานกลุ่ม เกินร้อยละ 50 ขึ้นไป ถือว่า นักเรียนมีทักษะนั้น

4.3 การวิเคราะห์รายการทักษะต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่มของหัวหน้า และสมาชิก ที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงออกอยู่ในชั้นใช้ได้ และใช้ไม่ได้ ไรเกณฑ์คือ ในรายการทักษะใด ถ้ามีจำนวนกลุ่มที่หัวหน้าและสมาชิกได้แสดงพฤติกรรมที่ระบุในทักษะการทำงานกลุ่ม อยู่ในชั้นใช้ได้ตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ถือว่าทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนอยู่ในชั้นใช้ได้

4.4 การระบุทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าและสมาชิกที่ทอง เสริมให้แก่นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไรเกณฑ์ ดังนี้ คือ ในรายการทักษะใด ถ้ามีจำนวนกลุ่มที่หัวหน้าและสมาชิก ได้แสดงพฤติกรรมที่ระบุในทักษะการทำงานกลุ่ม อยู่ในชั้นใช้ได้ตั้งแต่ร้อยละ 50.00 ถือว่าทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนอยู่ในชั้นใช้ได้ แต่ถ้าจำนวนกลุ่มไม่ถึงร้อยละ 50 ถือว่าทักษะนั้นอยู่ในชั้นใช้ไม่ได้ จำเป็นต้องเสริมให้แก่นักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาขั้นต้นที่มุ่งหาผลจากใจเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์แบ่งเป็นส่วนส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะการจัดกิจกรรมกลุ่ม
- ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์รายการทักษะต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่มของหัวหน้า และสมาชิก
- ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์รายการทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับหัวหน้าและสมาชิกที่จำเป็นต้องเสริมให้แก่นักเรียน

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะการจัดกิจกรรมกลุ่ม
 ตารางที่ 1 จำนวนและการร้อยละของห้องเรียนจำแนกตามสภาพทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะการจัดกิจกรรมกลุ่ม

สภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มประสบการณ์ที่ครูสอน		
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	36	41.86
กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	22	25.58
ทักษะคิดวิเคราะห์	6	6.98
ทักษะภาษาไทย	14	16.28
กลุ่มถาวรงานและพื้นฐานอาชีพ	5	5.81
กลุ่มประสบการณ์ดีเยี่ยม (ภาษาอังกฤษ)	3	3.49
การแบ่งกลุ่มนักเรียน		
แบ่งกลุ่มตามที่มีอยู่เดิม	65	75.58
แบ่งกลุ่มขึ้นใหม่	21	24.42
ขนาดของกลุ่ม		
สมาชิกกลุ่ม 4 - 6 คน	72	83.72
สมาชิกกลุ่ม 7 - 12 คน	14	16.28
การกำหนดเวลาในการทำงานกลุ่ม		
กำหนดเวลาแน่นอน	46	53.49
ไม่กำหนดเวลาแน่นอน	40	46.51
หัวข้อที่กำหนดให้ทำงาน		
ทุกกลุ่มทำหัวข้อเดียวกัน	36	41.86
แต่ละกลุ่มทำต่างหัวข้อกัน	50	58.14

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทของการทำงานกลุ่ม		
ปฏิบัติงานอย่างเดี่ยว	22	25.58
อภิปรายอย่างเดี่ยว	18	20.93
ปฏิบัติงานและอภิปราย	46	53.49
ผู้ทำหน้าที่เสนอผลงานของกลุ่ม		
หัวหน้า	43	50.00
สมาชิก	21	24.42
หัวหน้าและสมาชิก	22	25.58
วิธีการนำเสนอผลงาน		
เสนอโดยไม่มีอุปกรณ์ประกอบ	58	67.44
เสนอโดยมีอุปกรณ์ประกอบ	24	27.90
ไม่มีการรายงาน	4	4.66

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าสภาพทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะการจัดกิจกรรมกลุ่มมีดังนี้

1. กลุ่มประสบการณ์ดีที่สุดในขณะไปสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ร้อยละ 41.86 รองลงมาเป็นกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ร้อยละ 25.58 และส่วนน้อยที่สุดเป็นกลุ่มประสบการณ์เทียบ (ภาษาอังกฤษ) ร้อยละ 3.49
2. ลักษณะการแบ่งกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นการแบ่งกลุ่มตามที่มีอยู่เดิมแล้ว ร้อยละ 75.58 และเป็นการแบ่งกลุ่มใหม่ทันทีขณะที่สอน ร้อยละ 24.42
3. ขนาดของกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ประกอบด้วยสมาชิก 4 - 6 คน ร้อยละ 83.72
4. การกำหนดเวลาในการทำงาน ส่วนใหญ่ครูได้กำหนดเวลาแน่นอน ร้อยละ 53.49 ส่วนที่ครูกำหนดเวลาในการทำงาน มีร้อยละ 46.51

5. หัวข้อที่กำหนดได้ ส่วนใหญ่ แต่ละกลุ่มทำต่างหัวข้อกัน ร้อยละ 58.14 และให้ทุกกลุ่มทำหัวข้อเดียวกัน ร้อยละ 41.86

6. ประเภทของการทำงานกลุ่ม ปฏิบัติงานอย่างเดี่ยว ร้อยละ 25.58 เป็นการอภิปรายอย่างเดี่ยว โดยไม่มีการปฏิบัติ ร้อยละ 20.93 และที่เป็นการปฏิบัติงาน และมีการอภิปรายด้วย ร้อยละ 53.49

7. ผู้นำหน้าที่เสนอผลงาน ส่วนใหญ่หัวหน้าเป็นผู้เสนอ ร้อยละ 50.00 สมาชิกเสนอ 24.42

8. วิธีการเสนอผลงาน ส่วนใหญ่เสนอโดยไม่มีการประกอบ ร้อยละ 67.44

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์รายการทักษะต่าง ๆ ในการทำงานกลุ่มของหัวหน้าและสมาชิก
ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มจำแนกตามลักษณะพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของหัวหน้า

ทักษะจำแนกหัวหน้ากลุ่ม	การแจกพฤติกรรม					
	ปี		ปี		ปี	
	ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ

การวางแผน (N = 86)

ทำความเข้าใจร่วมกับสมาชิกเกี่ยวกับ

จุดประสงค์ของการทำงาน	27	31.39	13	15.12	46	53.49
แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับกลุ่ม.....	31	36.05	19	22.09	36	41.86
วางขั้นตอนการทำงานร่วมกับสมาชิกกลุ่ม..	19	22.09	12	13.95	55	63.95
ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจงานแต่ละขั้นตอน	19	22.09	16	18.60	51	59.30
ตกลงร่วมกับกลุ่มเกี่ยวกับระเบียบการ						
ทำงาน	20	23.26	7	8.14	59	68.60
จัดแบ่งงานและมอบหมายงานตาม						
ความเหมาะสม.....	26	30.23	14	16.28	46	53.49

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การแสดงผลพฤติกรรม					
	มี		ไม่มี		ใหม่	
	ทำได้	ไม่ได้	ทำได้	ไม่ได้	ทำได้	ไม่ได้
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การควบคุมการปฏิบัติงาน						
ก. การทำงาน (N = 68)						
ทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องงาน						
ที่ท่า	17	25.00	8	11.76	43	63.24
ดูแลสมาชิกให้ปฏิบัติงานตามหน้าที่.....	21	30.88	23	33.82	24	35.29
กระตุ้นหรือให้การเสริมแรงเพื่อให้						
สมาชิกปฏิบัติงานไปตามแผน.....	13	19.12	17	25.00	38	55.88
ให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกตามความ						
ต้องการ	31	45.59	15	22.06	22	32.35
ควบคุมระเบียบการทำงานในกลุ่ม.....	21	30.88	12	17.65	35	51.47
ควบคุมการทำงานให้ไปสู่เป้าหมาย....	23	33.82	19	27.94	26	38.24
ข. การอภิปราย (N = 64)						
ทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับการอภิปราย						
ที่จะทำ	14	21.88	6	9.37	44	68.75
ดูแลสมาชิกใหม่มีส่วนร่วมในการอภิปราย						
อย่างทั่วถึง	11	17.19	14	21.88	39	60.93
กระตุ้นให้สมาชิกช่วยเหลือกลุ่มหรือวิงวอน						
ความคิดใหม่ ๆ	7	10.94	16	25.00	41	64.06
ควบคุมการอภิปรายให้ไปสู่เป้าหมาย...	16	25.00	11	17.19	37	57.81
ประสานความคิดกลุ่มให้เป็นประโยชน์						
ต่อกลุ่ม	17	26.56	9	14.06	38	59.38

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การแสดงผลการประเมิน					
	มี		ไม่มี		ไม่มี	
	ใจดี	ใจไม่ดี	ใจดี	ใจไม่ดี	ใจดี	ใจไม่ดี
จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
การแก้ปัญหาคำขัดแย้ง (N = 60)						
แสดงออกว่าเห็นปัญหาหรือข้อขัดแย้งที่						
เกิดขึ้น	13	21.67	5	8.33	42	70.00
ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเห็นและเข้าใจปัญหา..	10	16.67	11	18.33	39	65.00
นำกลุ่มให้หาวิธีแก้ปัญหาคือข้อขัดแย้ง...	8	13.33	9	15.00	43	71.67
ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง	9	15.00	8	13.33	43	71.67
การสรุปและประเมินผลงาน (N = 86)						
สรุปหรือกระตุ้นให้สมาชิกสรุปผลการทำงาน						
เป็นระยะ ๆ	15	17.44	11	12.79	60	69.77
ประเมินและปรับปรุงวิธีการทำงานร่วมกับ						
สมาชิกกลุ่ม	11	12.79	12	13.95	63	73.26
ประเมินผลงานร่วมกับสมาชิกกลุ่ม.....	14	16.28	13	15.12	59	68.60
การเสนอผลงาน (N = 69)						
เสนอผลงานได้ชัดเจนตรงเรื่อง.....	45	65.22	13	18.84	11	15.94
เสนอผลงานได้เหมาะสมกับเวลา.....	47	68.12	11	15.94	11	15.94
เสนอผลงานได้อย่างน่าสนใจ.....	24	34.78	33	47.83	12	17.39

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การแสดงพฤติกรรม					
	มี		ไม่มี		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คุณสมบัติทั่วไป (N = 86)						
สื่อความหมายได้ชัดเจน.....	39	45.35	20	23.26	27	31.39
ช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้เข้าใจตรงกัน.....	33	38.37	18	20.93	35	40.70
ฟังด้วยความตั้งใจและอดทน.....	38	44.19	20	23.26	28	32.56
ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น.....	46	53.49	12	13.95	28	32.56
พิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น.....	38	44.19	17	19.77	31	36.05
ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ.....	31	36.05	21	24.42	34	39.53
ยอมรับมีกลุ่ม.....	39	45.35	16	18.60	31	36.05
ควบคุมอารมณ์ได้ดี.....	50	58.14	13	15.12	23	26.74
มีความรับผิดชอบ.....	58	67.44	12	13.95	16	18.60

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าในด้านต่าง ๆ มีดังนี้

1. การวางแผน หัวหน้ากลุ่มส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.60 ไม่มีการตกลงร่วมกับกลุ่มเกี่ยวกับระเบียบการทำงาน รองลงมา ร้อยละ 63.95 ไม่ได้วางขั้นตอนการทำงานร่วมกับสมาชิกกลุ่ม และมีหัวหน้ากลุ่มเพียงร้อยละ 41.86 ที่ไม่ได้แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับกลุ่ม เมื่อพิจารณาทักษะการวางแผนของหัวหน้าในค่านี้อยู่ในชั้นใช้ได้ พบว่ามีหัวหน้ากลุ่มร้อยละ 36.05 ได้มีการแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับกลุ่ม รองลงมา ร้อยละ 31.39 มีการทำความเข้าใจร่วมกับสมาชิกเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการทำงาน

2. การควบคุมการปฏิบัติงาน ในจำนวนทั้งหมด 86 กลุ่ม มี 68 กลุ่มที่ควบคุมหมายงานให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม มีลักษณะเป็นการทำงาน และมี 64 กลุ่ม ที่งานกลุ่มมีลักษณะเป็นการอภิปราย

อนึ่งเมื่อรวมจำนวนกลุ่มทั้งหมดแล้วจะเกิน 86 กลุ่ม เนื่องจากมีบางกลุ่มที่ครอบคลุมหมายงานให้ทำเป็นงานที่ทำการทำงานและมีการอภิปรายรวมอยู่ด้วย ในการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มลักษณะนี้จะมีข้อมูลปรากฏอยู่ทั้งสองส่วน คือ ส่วนของการทำงานและส่วนของการอภิปราย ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

2.1 การทำงาน หัวหน้ากลุ่มส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.24 ไม่ได้พบความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องงานที่ทำ รองลงมา ร้อยละ 55.88 ไม่ได้กระตุ้นหรือให้การเสริมแรงเพื่อให้สมาชิกปฏิบัติงานไปตามแผน เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของหัวหน้าในด้านนี้ที่อยู่ในขั้นใช้ได้ พบว่ามีหัวหน้ากลุ่ม ร้อยละ 45.59 ได้ให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกตามความต้องการ รองลงมา ร้อยละ 30.88 ได้ดูแลสมาชิกให้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ และควบคุมระเบียบการทำงานในกลุ่ม เป็นจำนวนเท่ากัน

2.2 การอภิปราย หัวหน้ากลุ่มส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.75 ไม่มีการพบความเข้าใจเกี่ยวกับการอภิปรายที่จะทำ รองลงมา ร้อยละ 64.06 ไม่ได้กระตุ้นให้สมาชิกช่วยเหลือกลุ่มหรือริเริ่มความคิดใหม่ ๆ เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของหัวหน้าในด้านนี้ที่อยู่ในขั้นใช้ได้ พบว่ามีหัวหน้ากลุ่มเพียงร้อยละ 26.56 ได้ประสานความคิดกลุ่มให้เป็นประโยชน์ต่อกกลุ่ม และรองลงมา ร้อยละ 25.00 ได้ควบคุมการอภิปรายให้ไปสู่เป้าหมาย

3. การแก้ปัญหาความขัดแย้งในจำนวนทั้งหมด 86 กลุ่ม พบว่ามีเพียง 60 กลุ่ม ที่เกิดปัญหาความขัดแย้ง อีก 26 กลุ่ม ไม่มีปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีปัญหาความขัดแย้งพบว่าส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 50 ไม่มีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง หัวหน้ากลุ่ม ร้อยละ 71.67 ไม่มีการนำกลุ่มให้หาวิธีแก้ปัญหาคือข้อขัดแย้ง และไม่ใช้วิธีการที่เข้มงวดในการยุติปัญหาข้อขัดแย้งเป็นจำนวนเท่ากัน รองลงมา ร้อยละ 70.00 ไม่ได้แสดงออกว่าเห็นปัญหาหรือข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของหัวหน้าในด้านนี้ที่อยู่ในขั้นใช้ได้ พบว่ามีหัวหน้ากลุ่มเพียงร้อยละ 21.67 ที่ได้แสดงออกว่าเห็นปัญหาหรือข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น

4. การสรุปและประเมินผล หัวหน้ากลุ่มส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.26 ไม่มีการประเมินและปรับปรุงวิธีการทำงานร่วมกับสมาชิกกลุ่ม รองลงมา ร้อยละ 69.77 ไม่ได้สรุปหรือกระตุ้นให้สมาชิกสรุปผลการทำงานเป็นระยะ ๆ เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของหัวหน้าในด้านนี้ที่อยู่ในขั้นใช้ได้ พบว่ามีเพียงร้อยละ 17.44 ที่ได้สรุปหรือกระตุ้นให้สมาชิกสรุปผลการทำงานเป็นระยะ ๆ

5. การเสนอผลงาน มีจำนวนกลุ่ม 69 กลุ่ม จากทั้งหมด 86 กลุ่ม ที่หัวหน้าเป็นผู้เสนอผลงาน พบว่าหัวหน้ากลุ่มส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.12 มีทักษะอยู่ในขั้นใช้ได้ ในเรื่องการเสนอผลงานได้เหมาะสมกับเวลา รองลงมา ร้อยละ 65.22 เสนอผลงานได้ชัดเจน และมีเพียงร้อยละ 34.78 เสนอผลงานได้อย่างน่าสนใจ

6. กลุ่มสมาชิกทั่วไป หัวหน้ากลุ่มส่วนใหญ่ร้อยละ 67.44 มีความรับผิดชอบอยู่ในขั้นใช้ได้ รองลงมา ร้อยละ 58.14 สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ร้อยละ 53.49 ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เมื่อพิจารณาทักษะของหัวหน้ากลุ่มในคานานหัวหน้ากลุ่มไม่ได้แสดงพฤติกรรมให้ปรากฏออกมา พบว่ามีจำนวนน้อยที่สุดคือมีเพียงร้อยละ 18.60 ที่หัวหน้ากลุ่มไม่มีความรับผิดชอบ

ตารางที่ 3 จำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มจำแนกตามลักษณะพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของสมาชิก

ทักษะสำหรับสมาชิก	การแสดงพฤติกรรม					
	มี		ไม่มี			
	ใช้ได้	ใช้ไม่ได้	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การวางแผน (N = 86)						
เสนอแนะและรวมในการวางแผน.....	37	43.02	13	15.12	36	41.86
การปฏิบัติงาน						
ก. การทำงาน (N = 68)						
ดำเนินงานตามหน้าที่หรือที่ได้รับมอบหมาย อย่างกระตือรือร้น.....	45	66.18	19	27.94	4	5.88
รับผิดชอบในงานของตนใหม่บรรลุเป้าหมาย ให้ความคิดเห็นหรือข้อมูลที่เหมาะสมแก่ การดำเนินงาน.....	43	63.24	19	27.94	6	8.82
ช่วยเหลือในงานโดยส่วนรวมดำเนินไป ด้วยดีและบรรลุผล.....	32	47.06	26	38.24	10	17.70
ข. การอภิปราย (N = 64)						
เสนอข้อมูลและให้ความคิดเห็นกลุ่ม.....	30	46.87	18	28.12	16	25.00
ซักถามหรือกระตุ้นให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น และช่วยเหลือกลุ่ม.....	21	32.81	19	29.69	24	37.50
ปฏิบัติตามระเบียบและข้อตกลงของกลุ่ม...	23	35.94	17	26.56	24	37.50
ช่วยกลุ่มทำงานทาง ๆ ใหม่บรรลุเป้าหมาย	37	57.81	20	31.25	7	10.94

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ทักษะสำหรับสมาชิก	การแสดงพฤติกรรม					
	มี		ไม่มี		ไม่มี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>การแก้ปัญหาความขัดแย้ง</u> (N = 60)						
ช่วยกันวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ไข						
ปัญหาที่เกิดขึ้น.....	13	21.67	15	25.00	32	53.33
<u>การสรุปและประเมินผลงาน</u> (N = 86)						
ช่วยเหลือกลุ่มและประธานในการสรุป						
และประเมินผลงาน.....	32	37.21	12	13.95	42	48.84
เสนอแนะและช่วยปรับปรุงวิธีการทำงาน						
ของกลุ่มให้ดีขึ้น.....	22	25.58	19	22.09	45	52.33
<u>การเสนอผลงาน</u> (N = 59)						
เสนอผลงานได้ชัดเจนตรงเรื่อง.....	41	69.49	12	20.34	6	10.17
เสนอผลงานได้เหมาะสมกับเวลา.....	45	76.27	8	13.56	6	10.17
เสนอผลงานได้อย่างน่าสนใจ.....	30	50.85	22	37.29	7	11.86
<u>อื่น ๆ</u> (N = 86)						
ใช้เหตุผลในการดำเนินงาน.....	31	36.05	19	22.09	36	41.86
ช่วยเหลือประธานในการทำหน้าที่ต่าง ๆ						
เพื่อให้งานบรรลุผล.....	46	53.49	24	27.91	14	16.60
<u>คุณสมบัติทั่วไป</u> (N = 86)						
ให้เกียรติผู้อื่น.....	56	65.12	10	11.63	20	23.26
รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น.....	61	70.93	4	4.65	21	24.42
พิจารณาความคิดเห็นผู้อื่น.....	43	50.00	15	17.44	28	32.56
ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ.....	39	45.35	19	22.09	28	32.56
ยอมรับมติกลุ่ม.....	51	59.31	12	13.95	23	26.74
รักษามารยาทในการพูดและการฟัง.....	54	62.79	14	16.28	18	20.93
สื่อความหมายได้ชัดเจน.....	56	65.12	16	18.60	14	16.28

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่าทักษะการปฏิบัติงานของกลุ่มของสมาชิกในด้านต่าง ๆ มีดังนี้

1. การวางแผน สำหรับทักษะการวางแผนของสมาชิกมีเพียงทักษะเดียว คือการเสนอแนะ และรวมในการวางแผน พบว่ามีจำนวนกลุ่มอยู่ร้อยละ 43.02 ที่สมาชิกในกลุ่มมีพฤติกรรมในเรื่องนี้ อยู่ในชั้นไร้ได้ ร้อยละ 41.86 สมาชิกไม่ได้อะไรแสดงพฤติกรรมในการเสนอแนะและรวมในการวางแผน และร้อยละ 15.12 ได้มีการเสนอแนะและรวมในการวางแผน แต่อยู่ในชั้นไร้ไม่ได้

2. การปฏิบัติ แบ่งออกเป็นการทำงานและการอภิปราย

2.1 การทำงาน มีจำนวนกลุ่มส่วนใหญ่ร้อยละ 66.18 ที่สมาชิกมีพฤติกรรมอยู่ในชั้นไร้ได้ ในเรื่องการค้าเนินงานตามหน้าที่หรือที่ได้รับมอบหมายอย่างกระตือรือร้น รองลงมาร้อยละ 63.24 มีความรับผิดชอบในงานของตนให้บรรลุเป้าหมาย และมีจำนวนกลุ่มน้อยที่สุดคือมีเพียงร้อยละ 5.88 ที่สมาชิกไม่ได้อะไรค้าเนินงานตามหน้าที่หรือที่ได้รับมอบหมายอย่างกระตือรือร้น

2.2 การอภิปราย มีจำนวนกลุ่มส่วนใหญ่ร้อยละ 57.81 ที่สมาชิกมีพฤติกรรมอยู่ในชั้นไร้ได้ ในเรื่องการช่วยกลุ่มทำงานต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย รองลงมาร้อยละ 46.87 ได้เสนอข้อมูลและให้ความคิดเห็นแก่กลุ่ม และมีจำนวนกลุ่มน้อยที่สุด คือมีเพียงร้อยละ 10.94 ที่สมาชิกไม่ได้อะไรช่วยกลุ่มทำงานต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย

3. การแก้ปัญหาความขัดแย้ง สำหรับทักษะในเรื่องนี้ของสมาชิกมีเพียงทักษะเดียว คือการช่วยกันวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น พบว่ามีจำนวนกลุ่มอยู่ร้อยละ 53.33 ที่สมาชิกไม่ได้อะไรช่วยกันวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ร้อยละ 25.00 ได้แสดงพฤติกรรมนแต่ยังอยู่ในชั้นไร้ไม่ได้ และมีเพียงร้อยละ 21.67 ที่แสดงพฤติกรรมอยู่ในชั้นไร้ได้

4. การสรุปและประเมินผลงาน มีจำนวนกลุ่มส่วนใหญ่ร้อยละ 52.33 ที่สมาชิกไม่ได้อะไรเสนอแนะและช่วยปรับปรุงวิธีการทำงานของกลุ่มให้ดีขึ้น และรองลงมาร้อยละ 48.84 ไม่มีการช่วยเหลือกลุ่มและประธานในการสรุปและประเมินผลงาน

5. การเสนอผลงาน มีจำนวนกลุ่ม 59 กลุ่ม จากทั้งหมด 86 กลุ่ม ที่สมาชิกเป็นผู้เสนอผลงาน พบว่ามีจำนวนกลุ่มส่วนใหญ่ร้อยละ 76.27 เสนอผลงานได้เฉพาะสัปดาห์เวลา รองลงมา ร้อยละ 69.49 เสนอผลงานได้ชัดเจนตรงเรื่อง และร้อยละ 50.85 เสนอผลงานได้อย่างน่าสนใจ

6. อื่น ๆ มีอยู่ 2 เรื่อง คือการใช้เหตุผลในการค้าเนินงาน และการช่วยเหลือประธานในการทำหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อให้งานบรรลุผล พบว่ามีจำนวนกลุ่มส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.49 ที่สมาชิกได้ช่วยเหลือประธานในการทำหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อให้งานบรรลุผล ร้อยละ 36.05 ได้ใช้เหตุผลในการค้าเนินงาน

7. คุณสมบัติทั่วไป มีจำนวนกลุ่มส่วนใหญ่ร้อยละ 70.93 ที่สมาชิกแสดงพฤติกรรมอยู่ในขั้นใช้ได้ ในเรื่องการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น รองลงมาร้อยละ 65.12 ที่สมาชิกได้แสดงว่าได้เกียรติผู้อื่น และสามารถสื่อความหมายไคร่ชัดเจน เป็นจำนวนเท่ากัน และมีจำนวนกลุ่มน้อยที่สุด ก็มีเพียงร้อยละ 4.65 ที่สมาชิกได้แสดงพฤติกรรมแต่อยู่ในขั้นใช้ไม่ได้ ในเรื่องการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์รายการทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับหัวหน้าและสมาชิกที่จำเป็น ต้องเสริมให้แก่เด็กเรียน

ตารางที่ 4 รายการทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับหัวหน้าที่ไร้ใจและใช้ไม่ได้จึงจำเป็นต้องเสริมให้แก่เด็กเรียน

ทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การแสดงผลพฤติกรรม	
	ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
<u>การวางแผน</u>		
ทำความเข้าใจร่วมกับสมาชิกเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการทำงาน.....		✓
แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่จำเป็นสำหรับกลุ่ม.....		✓
วางขั้นตอนการทำงานร่วมกับสมาชิกกลุ่ม.....		✓
ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจงานแต่ละขั้นก่อน.....		✓
ตกลงร่วมกับกลุ่มเกี่ยวกับระเบียบการทำงาน.....		✓
จัดแบ่งงานและมอบหมายงานตามความเหมาะสม.....		✓
<u>การควบคุมการปฏิบัติงาน</u>		
ก. การทำงาน		
ทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องงานที่ทำ.....		✓
ดูแลสมาชิกให้ปฏิบัติงานตามหน้าที่.....		✓
กระตุ้นหรือให้การเสริมแรงเพื่อให้สมาชิกปฏิบัติงานไปตามแผน.....		✓
ให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกตามความต้องการ.....		✓
ควบคุมระเบียบการทำงานในกลุ่ม.....		✓
ควบคุมการทำงานให้ไปสู่เป้าหมาย.....		✓

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การแสดงพฤติกรรม	
	ทำได้	ไม่ได้
ข. การอภิปราย		
บทวนความเข้าใจเกี่ยวกับการอภิปรายที่จะทำ		✓
ดูแลสมาชิกใหม่มีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างทั่วถึง		✓
กระตุ้นให้สมาชิกช่วยเหลือนักเรียนหรือริเริ่มความกล้าใหม่ ๆ		✓
ควบคุมการอภิปรายให้ไปสู่เป้าหมาย		✓
ประสานความคิดกลุ่มให้เป็นประโยชน์ต่อกัน		✓
<u>การแก้ปัญหาคความขัดแย้ง</u>		
แสดงออกให้เห็นปัญหาหรือข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น		✓
ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเห็นและเข้าใจปัญหา		✓
นำกลุ่มให้หาวิธีแก้ปัญหาหรือข้อขัดแย้ง		✓
ไว้ใจการที่สมาชิกในการยุติข้อขัดแย้ง		✓
<u>การสรุปและประเมินผลงาน</u>		
สรุปหรือกระตุ้นให้สมาชิกสรุปผลการทำงานเป็นระยะ ๆ		✓
ประเมินและปรับปรุงวิธีการทำงานร่วมกับสมาชิกกลุ่ม		✓
ประเมินผลงานร่วมกับสมาชิกกลุ่ม		✓
<u>การเสนอผลงาน</u>		
เสนอผลงานได้รัดกุมตรงเรื่อง	✓	
เสนอผลงานได้เหมาะสมกับเวลา	✓	
เสนอผลงานได้อย่างน่าสนใจ		✓

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การแสดงพฤติกรรม	
	ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
<u>คุณสมบัติทั่วไป</u>		
สื่อความหมายให้ชัดเจน.....		✓
ช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้เข้าใจตรงกัน.....		✓
ฟังด้วยความตั้งใจและอดทน.....		✓
ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น.....	✓	
พิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น.....		✓
ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ.....		✓
ยอมรับผิดที่กลุ่ม.....		✓
ควบคุมอารมณ์ได้ดี.....	✓	
มีความรับผิดชอบ.....	✓	

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่าจากรายการทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับหัวหน้าทั้งหมด 36 รายการ ปรากฏว่ามีอยู่เพียง 5 รายการที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงออกอยู่ในชั้นใช้ได้ และอีก 31 รายการ อยู่ในชั้นใช้ไม่ได้ นี่จึงทักษะทั้ง 31 รายการนี้ จำเป็นต้องเสริมให้นักเรียน

ตารางที่ 5 รายการทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับสมาชิกที่ใช้ได้ และใช้ไม่ได้ ซึ่งจำเป็นต้องเสริมให้แก่นักเรียน

ทักษะสำหรับสมาชิก	การแสดงพฤติกรรม	
	ใช้ได้	ใช้ไม่ได้
<u>การวางแผน</u>		
เสนอแนะและรวมในการวางแผน.....		✓
<u>การปฏิบัติงาน</u>		
ก. การทำงาน		
ดำเนินงานตามหน้าที่หรือที่ได้รับมอบหมายอย่างกระตือรือร้น.....	✓	
รับผิดชอบในงานของตนใหม่ด้วยความเป้าหมาย.....	✓	
ให้ความคิดเห็นหรือขอคำแนะนำที่ประโยชน์แก่การดำเนินงาน.....		✓
ช่วยเหลือในงานโดยส่วนรวมดำเนินไปด้วยดีและบรรลุผล.....	✓	
ข. การอภิปราย		
เสนอขอผลและให้ความคิดเห็นแก่กลุ่ม.....		✓
ซักถามหรือกระตุ้นให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นและช่วยเหลือกลุ่ม.....		✓
ปฏิบัติตามระเบียบและข้อตกลงของกลุ่ม.....		✓
ช่วยกลุ่มทำงานต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย.....	✓	
<u>การแก้ปัญหาคัดความขัดแย้ง</u>		
ช่วยกันวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น.....		✓
<u>การสรุปและประเมินผลงาน</u>		
ช่วยเหลือกลุ่มและประธาน ในการสรุปและประเมินผลงาน.....		✓
เสนอแนะและช่วยปรับปรุงวิธีการทำงานของกลุ่มให้ดีขึ้น.....		✓
<u>การเสนอผลงาน</u>		
เสนอผลงานได้ชัดเจนตรงเรื่อง.....	✓	
เสนอผลงานได้เหมาะสมกับเวลา.....	✓	
เสนอผลงานได้อย่างน่าสนใจ.....	✓	

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ทักษะสำหรับสมาชิก	การแสดงผลพฤติกรรม	
	ใช่ได้	ใช่ไม่ได้
<u>อื่น ๆ</u>		
ใช้เหตุผลในการดำเนินงาน.....		✓
ช่วยเหลือประสานในการทำหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อให้งานบรรลุผล.....	✓	
<u>คุณสมบัติทั่วไป</u>		
ให้เกียรติผู้อื่น.....	✓	
รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น.....	✓	
พิจารณาความคิดเห็นผู้อื่น.....	✓	
ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ.....		✓
ยอมรับมติกลุ่ม.....	✓	
รักษายาวรยาทในการพูดและการฟัง.....	✓	
สื่อความหมายได้ชัดเจน.....	✓	

จากตารางที่ 5 จะเห็นว่าจากรายการทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิกซึ่งมีทั้งหมด 24 รายการ ปรากฏว่าได้อยู่ 14 รายการที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงออกอยู่ในชั้นได้ และอีก 10 รายการ อยู่ในชั้นไม่ได้ซึ่งทักษะทั้ง 10 รายการนี้จำเป็นต้องเสริมให้แก่ักเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะการจัดกิจกรรมกลุ่มพบว่า การไปสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม วิชาที่ครูสอนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต การแบ่งกลุ่มส่วนใหญ่เป็นการแบ่งกลุ่มตามที่อยู่เดิมแล้ว ขนาดของกลุ่มประกอบด้วยสมาชิก 4 - 6 คน ส่วนใหญ่ครู ใจกำหนดเวลาที่แน่นอน สำหรับการทำงานกลุ่ม แต่ละกลุ่มทำงานร่วมกัน ลักษณะงานเป็นการทำงานมากกว่าการอภิปราย เมื่อทำงานเสร็จครูเสนอผลงาน ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้า และเสนอรายงานโดยไม่ได้อุปกรณ์ประกอบ

2. รายการทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แสดงออกอยู่ในชั้นใช้ได้ พบว่ามี 5 รายการจากทั้งหมด 36 รายการ คือ ด้านการเสนอผลงาน ใจได้ เสนอใจชัดเจนตรงเรื่อง และเหมาะสมกับเวลา และด้านคุณสมบัติทั่วไป ใจได้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ควบคุมอารมณ์ได้ดี และมีความรับผิดชอบ นอกนั้นอยู่ในชั้นใช้ไม่ได้ ซึ่งมีอยู่ 31 รายการ จากทั้งหมด 36 รายการ ดังนั้นในการพัฒนาทักษะในการทำงานกลุ่มของหัวหน้า จึงควรเน้นเป็นพิเศษในทักษะที่นักเรียนขาด ซึ่งได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการควบคุมการปฏิบัติงาน ด้านการแก้ปัญหาคัดแย้ง ด้านการสรุปและประเมินผล และด้านคุณสมบัติทั่วไปบางประการ

3. รายการทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แสดงออกอยู่ในชั้นใช้ได้ พบว่ามี 14 รายการจากทั้งหมด 24 รายการ คือ ด้านการปฏิบัติงานในส่วนที่เป็นการทำงาน ใจได้ ค่าเงินงานที่ได้รับมอบหมายอย่างกระตือรือร้น รับผิดชอบงานของตนเองใหม่บรรลุเป้าหมาย และรอยเหลือใจงานโดยส่วนรวมดำเนินไปด้วยดีและบรรลุผล ในส่วนที่เป็นการอภิปราย ใจได้ ช่วยกลุ่มทำงานต่าง ๆ ใหม่บรรลุเป้าหมาย ด้านการเสนอผลงาน ใจได้ เสนอใจชัดเจนตรงเรื่อง เหมาะสมกับเวลา และน่าสนใจ ค่าเงิน ๆ ใจได้ ช่วยเหลือประธานในการทำหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อให้งานบรรลุผล และด้านคุณสมบัติทั่วไป ใจได้ ให้เกียรติผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น พิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับฟังคำวิจารณ์หาแนวทางในการพูดและฟัง สื่อความหมายได้ชัดเจน รายการทักษะนอกจากที่กล่าวมานี้ ยังอยู่ในชั้นใช้ไม่ได้ ซึ่งมีอยู่ 10 รายการ จากทั้งหมด 24 รายการ ดังนั้นในการพัฒนาทักษะในการทำงานกลุ่มของสมาชิก จึงควรเน้นเป็นพิเศษในทักษะที่นักเรียนขาด ซึ่งได้แก่ การวางแผน การอภิปราย การแก้ปัญหาคัดแย้ง และการสรุปและประเมินผล

4. รายการทักษะที่นักเรียนขาดหรือไม่มีการแสดงพฤติกรรม หรือแสดงอยู่ในขั้นใช้ไม่ได้ เมื่อนักเรียนเป็นหัวหน้ากลุ่มและเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่านักเรียนขาดทักษะการเป็นหัวหน้ากลุ่ม ถึง 31 รายการ จากทั้งหมด 36 รายการ ขาดทักษะการเป็นสมาชิก 10 รายการ จากทั้งหมด 24 รายการ ดังนั้นในการพัฒนาทักษะในการทำงานกลุ่ม จึงจำเป็นต้องเน้นเรื่องการฝึกทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่มเป็นพิเศษ

การดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย

๕๕
หน้า 2

การศึกษารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขั้นที่ 2 : ขั้นการพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม
สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

หลังจากได้ข้อมูลพื้นฐานจากการวิจัยขั้นที่ 1 แล้วคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 โดยเชิญผู้เกี่ยวข้องและผู้มีประสบการณ์ในการสอนและการอบรมเรื่องกระบวนการกลุ่ม จำนวน 10 คน (สำหรับรายชื่อ โปรดดูภาคผนวก ก) มาร่วมประชุมเพื่ออภิปรายแสวงหาแนวทางในการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งกำลังเรียนตามหลักสูตรอยู่ การแสวงหาแนวทางนี้จะทำดังนี้

1.1 พิจารณารายการทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าและสมาชิกกลุ่มที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลในขั้นที่ 1 และข้อมูลที่ได้อาจการสำรวจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรายการทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า และสมาชิก ที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แสดงออก ทั้งที่อยู่ในชั้นใช้โต๊ะและโต๊ะไม่ได้ สำหรับรายการทักษะที่ใช้ไม่ได้หมายถึงทักษะที่นักเรียนขาด สิ่งจะต้องได้รับการเสริมให้มีขึ้น แล้วกำหนดหลักการในการพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

หลักการในการพัฒนารูปแบบ ดังนี้

1) การฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้นักเรียนประถมศึกษา ควรจะจัดในรูปแบบของการสอนให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการทำงานกลุ่ม และควรจัดให้นักเรียนได้รับการฝึกอย่างพอเพียง ดังนั้นจึงควรนำหลักการที่สอนในขั้นต้นของการทำงานกลุ่ม 1 ชุด และชุดการฝึกทักษะความรับผิดชอบอีก 1 ชุด

2) ชุดกิจกรรมที่สอนทั้งด้านในขั้นต้นและฝึกทักษะการควบคุมกระบวนการทำงานกลุ่มทั้งกระบวนการตั้งแต่วิธีบางอย่างนักเรียนจะมีอยู่แล้วก็ตาม แต่ทักษะใดที่นักเรียนมีอยู่แล้วจะใช้เวลาสอนและฝึกไม่มากนัก ส่วนทักษะที่นักเรียนขาด จะเน้นให้มากและใช้เวลาฝึกมากขึ้น

3) เพื่อให้ชุดที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์จริงมากที่สุด จึงควรพัฒนารูปแบบใหม่ควายืดหยุ่น และสามารถนำไปปรับและประยุกต์ใช้ได้ สถานการณ์ต่าง ๆ กล่าวคือ

3.1 หากโรงเรียนใดมีเวลาพอที่จะจัดสอนในขั้นต้นการทำงานกลุ่มไว้ก็ติดต่อกันทั้งชุด ก็สามารถนำชุดที่พัฒนาให้ติดต่อกันไปได้ แล้วจึงฝึกทักษะรวมไปกับการสอนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ

3.2) หากโรงเรียนได้ไม่เวลาที่จะจัดสอนชุดมโนทัศน์การทำงานกลุ่ม ได้ติดต่อกันทั้งชุด ให้สอดแทรกจุดดังกล่าวเข้าไปในหลักสูตรเป็น วง ๆ โดยในแต่ละช่วงควรจะมีจุดให้ มีการฝึกทักษะตามมโนทัศน์ที่สอดแทรกเข้าไป

3.3) กลุ่มประสบการณ์ที่มีความเหมาะสม สามารถจัดสอน หรือสอดแทรก ชุดการทำงานกลุ่มที่พัฒนาขึ้นได้นั้นคือ กลุ่มที่โครงสร้างเสริมทักษะนิสัย ดังนั้นเพื่อให้ได้ตามหลักการข้างต้น รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้นักเรียน ประถมศึกษา จึงควรประกอบด้วย

- ก. ชุดกิจกรรมที่สอนมโนทัศน์การทำงานกลุ่ม 1 ชุด
- ข. ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะตามมโนทัศน์ที่สอน 1 ชุด

1.2 พิจารณาโครงสร้าง และเนื้อหาของชุดกิจกรรมกลุ่ม โดยนำรายการทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้าและสมาชิกกลุ่ม ที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลมาเป็นหลัก และตีความแต่ละรายการออกมาเป็นมโนทัศน์ที่ควรสอน แล้วจึงร่วมกันคิดหาแนวทางในการจัดกิจกรรม เพื่อสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจใหม่ในมโนทัศน์เหล่านั้น แล้วกระตุ้นผู้จัดและผู้เข้าร่วมงานซึ่งได้ให้ความร่วมมือเป็นผู้ร่วมคิดชุดกิจกรรมจึงแบ่งงานกันเพื่อเขียนกิจกรรมเหล่านั้นในรายละเอียดต่อไป

รายการหัวข้อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีดังนี้

- 1) ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบในการทำงานกลุ่ม (หัวหน้า, สมาชิก, วิธีการทำงาน)
- 2) ความเข้าใจเกี่ยวกับการเกิดปัญหาในกลุ่ม
- 3) ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของการร่วมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ
- 4) ความเข้าใจเกี่ยวกับตารางวางแผนงาน
 - 4.1) ความสำคัญของตารางวางแผนงาน
 - 4.2) บทบาทของหัวหน้าในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์ของงาน
 - 4.3) ความสำคัญของตารางขั้นตอนในการทำงาน
 - 4.4) ความสำคัญของการร่วมมือกันระหว่างหัวหน้าและสมาชิกในการวางแผนขั้นตอนการทำงาน
 - 4.5) บทบาทของหัวหน้าในการตกลงระเบียบการทำงาน
 - 4.6) บทบาทของหัวหน้าในการแบ่งงานและมอบหมายงาน

- 5) ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานตามแผน
 - 5.1) ความสำคัญของกฎรบทบทวนความเข้าใจในการทำงานตามแผน
 - 5.2) บทบาทของหัวหน้าในการกระตุ้นและเสริมแรงให้สมาชิกปฏิบัติงานตามแผน
 - 5.3) บทบาทของหัวหน้าในการดูแลการทำงานให้เป็นไปตามแผน
 - 5.4) บทบาทของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลแก่กลุ่ม
 - 5.5) บทบาทของสมาชิกในการรับผิดชอบงานในหน้าที่ของตน
 - 5.6) บทบาทของสมาชิกในการช่วยเหลือประธาน
- 6) ความเข้าใจเกี่ยวกับการอภิปรายกลุ่ม
 - 6.1) บทบาทและทักษะที่จำเป็นในการนำการอภิปราย
 - 6.2) ทักษะการกระตุ้นให้สมาชิกรวมการอภิปรายอย่างทั่วถึง
 - 6.3) ทักษะการประสานความคิดของกลุ่ม
 - 6.4) ทักษะการควบคุมการอภิปรายให้ไปสู่เป้าหมาย
- 7) ความเข้าใจเกี่ยวกับการแก้ปัญหา

(การสังเกตปัญหา การทำความเข้าใจในปัญหา การหาวิธีการในการแก้ปัญหา)
- 8) ความเข้าใจเกี่ยวกับการสรุปผลงานและประเมินผลงาน

(การสรุปผลงานเป็นระยะ ๆ การประเมินผลทั้งด้านผลงานและวิธีการทำงาน การปรับปรุงงานตามข้อมูลที่ได้)
- 9) ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสนอผลงาน

(เสนอให้ชัดเจนตรงประเด็น เหมาะสมกับเวลา เสนอให้น่าสนใจ)
- 10) ทักษะที่เ็นที่จำเป็น
 - 10.1) ทักษะการพูด
 - 10.2) ทักษะการฟัง
 - 10.3) ทักษะการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น และใช้เหตุผลในการตัดสินใจ
 - 10.4) ทักษะการทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม

2. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 โดยคณะผู้วิจัยได้เชิญคณะผู้ร่วมผลิตชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มในครั้งที่ 1 ให้มาอภิปรายรวมกลุ่มที่คิดขึ้นมาพิจารณาารวมกันเพื่อหาความเหมาะสม ผลปรากฏว่า กิจกรรมที่คิดขึ้นส่วนใดยังไม่เหมาะสม การเขียนกิจกรรมยังไม่ชัดเจน ขาดโครงสร้างของกิจกรรมที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาแล้วทำให้ได้ข้อสรุปว่า การกำหนดโครงสร้างของกิจกรรมรวมกัน และควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติอีกครั้ง ได้มีระยะเวลาของการประชุม 2 - 3 วัน ที่ติดต่อกัน เพื่อคณะผู้ผลิตชุดกิจกรรมจะได้ร่วมกันคิดและเขียนกิจกรรม

3. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 3 โดยคณะผู้วิจัยได้เชิญคณะผู้ร่วมผลิตชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม และผู้เชี่ยวชาญอีก 5 คน ซึ่งเป็นนิสิตระดับมัธยมศึกษา สาขาหลักสูตรและการสอน ที่เคยเป็นผู้ช่วยวิจัยในการเก็บข้อมูลในการวิจัยขั้นที่ 1 (สำหรับรายชื่อโปรดดูภาคผนวก ข) ไปร่วมกันพิจารณา กำหนดโครงสร้างของกิจกรรม และร่วมกันคิดกิจกรรม ซึ่งผลการประชุมครั้งนี้ทำให้ได้แนวทางในการคิดและเขียนกิจกรรมที่ชัดเจนขึ้น และมีบางกิจกรรมที่เขียนเสร็จในระหว่างการประชุม ส่วนกิจกรรมที่เหลือได้แบ่งกันกลับไปเขียน แล้วนำส่งคณะผู้วิจัยต่อไป นอกจากนี้แล้วผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับวิธีสอน และวิธีฝึก ดังนี้

ก. วิธีสอน ในการสอนควรยึดหลักสำคัญดังต่อไปนี้

1) การสอนควรใช้วิธีสอนแบบอุปมาน (Inductive Method) คือวิธีสอนที่สอนจากส่วนย่อยหรือตัวอย่างไปหาส่วนรวม หรือเหตุนี้ หรือหลักการ

2) เน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสถาม ในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างทั่วถึง และให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

3) ใช้กิจกรรมผสมผสานซึ่งมีหลาย ๆ ประเภท เช่น บทบาทสมมติ เกม ละคร การอภิปราย เป็นต้น

4) การนำความรู้ไปใช้ในวิถีชีวิตประจำวันเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น

5) กระบวนการเรียนรู้เป็นเรื่องมีที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ ดังนั้นในการสอนจึงควรเน้นให้ผู้เรียนได้ วิเคราะห์กระบวนการต่าง ๆ ในการแสวงหาความรู้ ไม่ใช่มุ่งแต่ตัวความรู้อย่างเดียว

ข. วิธีฝึก ในการฝึกควรยึดหลักสำคัญดังต่อไปนี้

1) การฝึกทักษะการทำงานกลุ่มในเรื่องใดก็ตาม จำเป็นต้องอิงมโนทัศน์หรือเนื้อหาความรู้การทำงานกลุ่มในเรื่องนั้น

2) การฝึกทักษะการทำงานกลุ่มในเรื่องโลกตาม จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ
มีโน้ตค้นหรือเนื้อหาตามการทำงานกลุ่มในเรื่องนั้นดียิ่งขึ้น

3) เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้เข้าใจโน้ตค้นหรือเนื้อหาแล้ว ควรฝึกการนำความรู้
ไปใช้อย่างสม่ำเสมอ จนเกิดเป็นทักษะและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

4. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 4 โดยคณะผู้วิจัยได้เชิญคณะผู้ร่วมผลิตชุดกิจกรรมการ
ฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม และตัวแทนครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งไม่ได้เป็นผู้ร่วมผลิตชุดกิจกรรม
จำนวน 2 คน มาร่วมกันพิจารณาชุดกิจกรรมซึ่งคณะผู้วิจัยได้แจกชุดกิจกรรมที่เขียนเสร็จแล้วให้คณะ
ผู้ร่วมผลิต และครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาล่วงหน้า เพื่อจะขอเสนอแนะสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข
ในด้านการใช้ภาษา เนื้อหา ความเหมาะสมและความน่าสนใจของกิจกรรม ความสอดคล้องระหว่าง
จุดมุ่งหมาย การดำเนินกิจกรรมและการประเมินผลรวมทั้งขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม. ในวันประชุม
ผลการพิจารณา ทำให้ผู้ผลิตกิจกรรมได้รับข้อคิดเห็นและขอเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข
กิจกรรมของตน ให้กิจกรรมเหล่านั้นเหมาะสมยิ่งขึ้น ก่อนที่จะนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ในขั้นต่อไป

5. นำชุดกิจกรรมซึ่งทั้งหมด 27 กิจกรรม ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การดำเนินการดังนี้

5.1 เลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถม
ศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ การเลือกกลุ่มตัวอย่างมีลักษณะดังนี้

5.1.1 เลือกจังหวัด 3 จังหวัด โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจงได้แก่จังหวัดใน
ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา นครปฐม และอยุธยา

5.1.2 เลือกโรงเรียนในแต่ละจังหวัด โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจงให้ได้
โรงเรียนในเขตเมืองคือในเขตเทศบาล 1 โรงเรียน และในเขตชนบทคือนอกเขตเทศบาล 1 โรงเรียน
รวมเป็น 6 โรงเรียน

5.1.3 เลือกห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ในจังหวัด
ฉะเชิงเทรา และนครปฐม สุ่มมาโรงเรียนละ 2 ห้องเรียน ส่วนในจังหวัดอยุธยา สุ่มมาโรงเรียนละ
3 ห้องเรียน รวมเป็น 14 ห้องเรียน

5.2 คัดเลือกโรงเรียนที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอเอกสารทดลองใช้ชุด
กิจกรรม

5.3 ทดลองใช้ชุดกิจกรรมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หองละ 2 กิจกรรม โดยผู้เขียนกิจกรรมเป็นผู้ทดลองใช้เอง เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมที่ผลิตขึ้น ดังนั้น ในขณะที่ทำการทดลองใช้จะมีผู้ร่วมผลิตชุดกิจกรรมอื่นอีก 1 คน ทำหน้าที่ประเมินและมีเทคนิคการทดลองใช้ลงในแบบบันทึก (สำหรับรายละเอียดของแบบบันทึกผลการทดลองใช้กิจกรรม โปรดดูภาคผนวก จ) นอกจากนี้ยังได้มีการบันทึกวิดีโอเทปบางกิจกรรมเพื่อผู้สอนทุกคนจะได้มีโอกาสชมการสอนของตนเอง และเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมอีกด้วย

6. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 5 โดยคณะผู้วิจัยได้เชิญคณะผู้ร่วมผลิตชุดกิจกรรม มาร่วมกันพิจารณาผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรม และเสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อที่จะได้นำข้อมูลเหล่านั้นไปปรับปรุงชุดกิจกรรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งขอเสนอแนะในการปรับปรุงมีดังนี้

6.1 ชื่อกิจกรรมควรประกอบด้วยชื่อและเรื่อง

6.2 แต่ละกิจกรรมควรแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ กิจกรรมสอนและกิจกรรมฝึก

6.3 จุดมุ่งหมายควรมีทั้งจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

6.4 ชื่อนำเป็นขั้นที่สำคัญ เนื่องจากเป็นขั้นที่นักเรียนให้ความสนใจ ดังนั้นจึงควร

ปรับกิจกรรมขั้นนำให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

6.5 เทคนิคการแบ่งกลุ่มต่าง ๆ ควรแยกออกมาเป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากกิจกรรม โดยรวมเป็นตัวขงหนึ่งอยู่ในคู่มือครู

6.6 กิจกรรมที่เป็นการอภิปราย ควรกำหนดหัวข้อให้ชัดเจน ควรเป็นตัวขงเรื่องที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน

6.7 ลักษณะบทบาทในบัตรคำสั่งสำหรับแจกนักเรียนควรระบุสิ่งที่นักเรียนต้องทำหรือแสดงให้ชัดเจน และเข้าใจง่าย

6.8 ขั้นสรุปเป็นขั้นที่ยาก ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ ทดลองสอนได้แค่ขั้นอภิปรายสรุปยังทำไม่ได้ไม่ค่อยดี ดังนั้นควรมีข้อความสรุปที่ทำเป็นแผนภูมิ หรือคำกลอน จะช่วยให้เด็กเรียนเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น

6.9 เนื้อเรื่องการประเมินผล โดยในแต่ละกิจกรรมจะมีแบบทดสอบ อยู่ตอนท้ายของกิจกรรม พร้อมทั้งเฉลยด้วย

6.10 กิจกรรมฝึก ควรประกอบด้วยคำชี้แจง ระยะเวลาที่ฝึก และกิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

7. ปรับปรุงซุทธิกิจกรรมเป็นครั้งสุดท้าย โดยใช้ข้อมูลจากการบันทึกผลการทดลองใช้ และจากผลการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 5 พร้อมทั้งมีการเรียบเรียงภาษาและขั้นตอนของทุกกิจกรรม ให้อยู่ในลักษณะเดียวกัน และเพิ่มความชัดเจนยิ่งขึ้น

ในขั้นนี้คณะผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากอาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) นิสิตระดับบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน และนิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา ศึกษา ซึ่งเคยเรียนวิชาการระบบการกลุ่ม และมีประสบการณ์ในการสอนและการเป็นวิทยากรในเรื่อง การระบบการกลุ่ม เป็นคณะผู้ร่วมผลิตซุทธิกิจกรรมด้วย (สำหรับรายชื่อ โปรดดูในภาคผนวก ค.) เพื่อ ช่วยในการเขียนกลอน แบบทดสอบประจำกิจกรรม และเตรียมการเพื่อการจัดพิมพ์

8. จัดทำคู่มือสำหรับครูในการใช้ซุทธิกิจกรรม โดยพยายามได้แนวทางต่าง ๆ แก่ครูในการใช้ซุทธิกิจกรรมใหม่ประสิทธิภาพใหม่มากที่สุด

ผลการดำเนินการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ปรากฏผลงานดังต่อไปนี้

1. ซุทธิกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีกิจกรรม ทั้งหมด 27 กิจกรรม จึงสรุปได้ดังนี้

1.1 ลักษณะกิจกรรม ซุทธิกิจกรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่กิจกรรมสอนเพื่อให้ นักเรียนเพิ่มโน้ตที่เตรียมไว้หรือแนวคิดตามที่ต้องการ และกิจกรรมฝึก เช่นฝึกนักเรียนให้เกิดทักษะตามที่ต้องการ

* * 1.2 โครงสร้างของกิจกรรม แบ่งออกเป็น 5 หมวด ได้แก่

ก. หมวดความเข้าใจพื้นฐานในการทำงานกลุ่ม มี 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 ถึงกิจกรรมที่ 4

ข. หมวดทักษะที่จำเป็นในการทำงานกลุ่มมี 7 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 5 ถึงกิจกรรมที่ 11

ค. หมวดกระบวนการทำงาน มี 9 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 12 ถึงกิจกรรมที่ 20

ง. หมวดบทบาทหัวหน้ากลุ่ม มี 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 21 ถึงกิจกรรมที่ 24

จ. หมวดบทบาทสมาชิกกลุ่ม มี 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 25 ถึงกิจกรรมที่ 27

สำหรับรายชื่อกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม โปรดดูในภาคผนวก ง

1.3 ส่วนประกอบของกิจกรรม

- ก. กิจกรรมสอน กิจกรรมสอนแต่ละกิจกรรมประกอบไปด้วยหัวข้อต่อไปนี้ คือ
ชื่อกิจกรรม รหัสของกิจกรรม คำชี้แจง จุดมุ่งหมาย แนวคิด ชื่อ เวลาที่ใช้
ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม การประเมินผล และภาคผนวก
- ข. กิจกรรมฝึก กิจกรรมฝึกแต่ละกิจกรรมประกอบไปด้วยหัวข้อต่อไปนี้ คือชื่อ รหัส
คำชี้แจง ระยะเวลาฝึก กิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

สำหรับรายละเอียดของกิจกรรมทุกกิจกรรมโปรดดูในเอกสารคู่มือครูซึ่งได้จัดทำแยก
ไว้เป็นเล่ม หนึ่งต่างหากจากรายงานการวิจัยนี้

2. คู่มือครูสำหรับการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบไปด้วย คำนำ คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรม หลักในการจัดกิจกรรมตามคู่มือ
ครู เทคนิคการแบ่งกลุ่ม กิจกรรม แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทักซ์/เนื้อหา คำนวณกระบวนการ
ทำงานกลุ่มก่อนและหลังเรียน แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มก่อนและหลังฝึก รายละเอียดของคู่มือ
ครู โปรดดูจากเอกสารคู่มือซึ่งได้แนบเป็นเล่มหนึ่งต่างหากจากรายงานการวิจัยนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย

๕
หน้า 3

ขั้นการพัฒนาเครื่องมือในการประเมิน
ประสิทธิภาพของรูปแบบ

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อ 3 : ขบวนการพัฒนาเครื่องมือในการประเมิน
ประสิทธิภาพของรูปแบบ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กำหนดลักษณะของการประเมิน การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในงานวิจัยนี้เป็นการประเมินที่ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ 3 ประเด็น

1.1 ผลการเรียนรู้จากชุดกิจกรรมในส่วนที่เป็นความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีหรือเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี/เนื้อหาตามกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และแบบทดสอบประจำกิจกรรม

1.2 ผลการเรียนรู้จากชุดกิจกรรมในส่วนที่เป็นทักษะการทำงานกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3 ผลการนำชุดกิจกรรมไปใช้ในส่วนนี้เป็นการประเมินของครูที่ไ้จากการใช้ชุดกิจกรรมในการสอนและฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบบันทึกผลการใช้กิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. กำหนดเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิภาพ ซึ่งเกณฑ์บอกประสิทธิภาพมี 3 เกณฑ์ คือ

2.1 เกณฑ์ 80/80 เชื้อวัดประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมในส่วนที่เป็นการสอนในทฤษฎีและเนื้อหาตามกระบวนการทำงานกลุ่ม

80 ตัวแรก หมายถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้จากกิจกรรมสอนแต่ละกิจกรรม คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบประจำกิจกรรม

80 ตัวหลัง หมายถึงประสิทธิภาพของพัฒนาการในด้านการเรียนรู้และความเข้าใจของผู้เรียน คิดเป็นร้อยละของคะแนนการทดสอบหลังเรียน

2.2 เกณฑ์การทดสอบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการวัดทักษะการทำงานกลุ่มหลังฝึก ต้องสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 ซึ่งเป็นเกณฑ์สำหรับวัดประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ในส่วนที่เป็นการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

2.3 เกณฑ์การประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมของครู คือ เมื่อครูได้ศึกษาชุดกิจกรรมจากเอกสารคู่มือครบแล้ว 80 % ของจำนวนครูที่ศึกษาชุด มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้ตั้งแต่ 60% ขึ้นไป

3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ ซึ่งมีทั้งหมด 4 ชุด ดังนี้

3.1 แบบทดสอบประจำกิจกรรม เป็นแบบทดสอบที่อยู่ในหัวข้อการประเมินผลของกิจกรรมทุกกิจกรรม ได้สร้างแล้วในขั้นการพัฒนาชุดกิจกรรม

3.2 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทัศน์/เนื้อหา ด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน

3.3 แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังฝึก

3.4 แบบบันทึกผลการใช้กิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การสร้างแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทัศน์/เนื้อหา ด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับก่อนและหลังเรียน ได้ดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาจุดมุ่งหมาย มโนทัศน์ และเนื้อหา ด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม จากชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2) กำหนดลักษณะและโครงสร้างของเครื่องมือ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ มีตัวเลือก 4 ตัว จำนวน 50 ข้อ สัมกับโครงสร้างของแบบทดสอบใช้โครงสร้างเดียวกับโครงสร้างของชุดกิจกรรม

3) ร่างแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทัศน์/เนื้อหา ด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสร้างไปครอบคลุมจุดมุ่งหมายและแนวคิดด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม

4) นำแบบทดสอบที่ร่างขึ้นแล้วมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกันในคณะผู้วิจัย แล้วนำมาตรวจสอบความตรงทางเนื้อหา (Content Validity) อีกครั้งหนึ่ง

การสร้างแบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับก่อนและหลังฝึก ได้ดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาจุดมุ่งหมาย มโนทัศน์ และเนื้อหา ด้านกระบวนการกลุ่ม จากชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม เพื่อหาแนวหมวดหมู่ทักษะการทำงานกลุ่ม โดยยึดประเภทของการทำงานเป็นหลัก ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การทำงานเดี่ยวประเภทการอธิบาย และการลงมือปฏิบัติทั้งนี้จึงแบ่งทักษะการทำงานกลุ่มออกเป็น 2 หมวด คือ ทักษะการทำงานกลุ่มประเภทอธิบาย และทักษะการทำงานกลุ่มประเภทการลงมือปฏิบัติ

2) กำหนดงานทั้ง 2 ประเภท ที่จะให้นักเรียนทำโดยให้ครอบคลุมทักษะการทำงานกลุ่มทั้งหมด ที่ได้จากการใช้ชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม

3) กำหนดลักษณะและโครงสร้างของเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และประเมินค่า สำหรับโครงสร้างของเครื่องมือใช้โครงสร้างเดียวกับโครงสร้างของชุดกิจกรรม

4) ร่างแบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสร้างให้ครอบคลุมทักษะการทำงานกลุ่มที่ได้จากการใช้ชุดกิจกรรม

5) นำแบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มที่ร่างขึ้นแล้วมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกันในคณะผู้วิจัย แล้วนำมาตรวจความตรงทางเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง

การสร้างแบบบันทึกผลการใช้กิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1) ศึกษารายละเอียดของชุดกิจกรรม เพื่อกำหนดหัวข้อที่จะให้ครูประเมินชุดกิจกรรมในด้านการนำไปใช้ โดยให้ครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ในชุดกิจกรรม

2) กำหนดลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบประเมินประเภทเลือกตอบ และเติมข้อความ รวมทั้งคำถามปลายเปิดด้วยและกำหนดเนื้อหาของแบบประเมิน โดยมุ่งให้ได้ข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3) ร่างแบบบันทึกผลการใช้กิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ให้ครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ของชุดกิจกรรมในด้านการนำไปใช้

4) นำแบบบันทึกที่ร่างขึ้นแล้วมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกันในคณะผู้วิจัย ในเรื่องการใช้ภาษาและเนื้อหา เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ผลการดำเนินการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น ปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. แบบทดสอบประจำกิจกรรม ซึ่งอยู่ในหัวข้อการประเมินผลในชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม แบบทดสอบเหล่านี้มีลักษณะเป็นแบบปรนัย ประเภทถูกผิด เลือกตอบ เติมคำ แบบทดสอบแต่ละชุดมีจำนวนไม่เกิน 10 ข้อ

2. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทัศน์/ เนื้อหาตามกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับก่อนและหลังเรียน แบบทดสอบนี้มีลักษณะเป็นแบบประเมิน ประเภทเลือกตอบ มีตัวเลือก 4 ตัว จำนวน 50 ข้อ

3. แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับก่อนและหลังฝึก แบบประเมินนี้มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และประเมินค่า 4 ระดับ คือ ดีมาก ดีพอใช้ และควรปรับปรุง

4. แบบบันทึกผลการใช้กิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบบันทึกนี้มีลักษณะเป็นแบบประเมินประเภทเลือกตอบ เก็บข้อความ และคำถามปลายเปิด

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา หาประสิทธิภาพของกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มที่พัฒนาขึ้น และพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม เมื่อนำรูปแบบไปใช้อย่างต่อเนื่องจนครบขั้นตอน

การดำเนินการพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มได้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนจนสามารถสังเคราะห์สรุปได้รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนแรกของรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องการทำงานกลุ่มของนักเรียน โดยดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการกลุ่ม จากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 สัมภาษณ์จากสภาพการณ์จริง เกี่ยวกับการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3 ศึกษาสภาพปัญหาในการทำงานกลุ่มของนักเรียน

2. หลักการ เมื่อได้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องการทำงานกลุ่มของนักเรียนแล้ว กำหนดหลักการของรูปแบบ ซึ่งมีดังนี้

2.1 การฝึกทักษะการทำงานกลุ่มให้แก่นักเรียนประถมศึกษา ควรจะจัดในรูปของการสอนให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของการทำงานกลุ่ม และควรจัดให้นักเรียนได้รับการฝึกอย่างพอเพียง ดังนั้น จึงควรมีชุดกิจกรรมที่สอนเนื้อหาต้นของการทำงานกลุ่ม ๓ ชุด และชุดการฝึกทักษะตามเนื้อหาต้นสอนอีก 1 ชุด

2.2 ชุดกิจกรรมที่สอนทั้งสามเนื้อหาต้นและฝึกทักษะควรครอบคลุมกระบวนการทำงานกลุ่มทั้งกระบวนการ ถึงแม้ทักษะบางอย่างนักเรียนจะมีอยู่แล้วก็ตาม แต่ทักษะใดที่นักเรียน

มีอยู่แล้ว จะใช้เวลาสอนและฝึกไม่มากนัก ส่วนทักษะที่นักเรียนขาด จะเน้นใหม่และใช้ เวลาฝึกมากขึ้น

2.3 เพื่อให้ชุดที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ได้ใ้ในสภาพการณ์จริงมากที่สุด จึง ควรพัฒนารูปแบบใหม่มีความยืดหยุ่น และสามารถนำไปปรับและประยุกต์ใช้ได้ใ้ในสถานการณ์ ต่าง ๆ กล่าวคือ

1) หากโรงเรียนใดมีเวลาพอที่จะสอนโมดูลต้นการทำงานกลุ่มได้ก็ค ือฝึกต่อกันทั้งชุด ก็สามารถให้ชุดที่พัฒนาให้ฝึกต่อกันไปได้ แล้วจึงฝึกทักษะรวมไปกับการสอนเนื้อหา วิชาต่าง ๆ

2) หากโรงเรียนใดไม่มีเวลาที่จะจัดสอนชุดโมดูลต้นการทำงานกลุ่ม ได้ก็ฝึกต่อกันทั้งชุด ให้สอดแทรกชุดดังกล่าวเข้าไปในหลักสูตร เป็นช่วง ๆ โดยในแต่ละช่วง ควรจะจัดให้มีการฝึกทักษะตามโมดูลที่สอดแทรกเข้าไป

3) กลุ่มประสบการณ์ที่มีความเหมาะสม สามารถจัดสอน หรือสอดแทรก ชุดการทำงานกลุ่มที่พัฒนาขึ้นใ้คิด กลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย

ดังนี้ เพื่อให้ใ้ใ้ความเข้าใจการข้างต้น รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มใ้แก่นัก เรียนประถมศึกษา จึงควรประกอบด้วย

- * * { ก. ชุดกิจกรรมที่สอนโมดูลต้นการทำงานกลุ่ม 1 ชุด
- ข. ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะตามโมดูลที่สอน 1 ชุด

3. โครงสร้างและเนื้อหา ในการผลิตชุดกิจกรรม ก่อนผลิตจำเป็นใ้ต้องกำหนด โครงสร้างของชุดกิจกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 หมวด และเมื่อจำแนกเป็นหัวข้อเนื้อหา มี ทั้งหมด 27 หัวข้อ ดังนี้

3.1 หมวดความเข้าใจพื้นฐานในการทำงานกลุ่ม มี 4 หัวข้อ คือ

- 1) องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม
- 2) การเลือกผู้นำกลุ่ม
- 3) ความสำคัญและประโยชน์ของการรวมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ
- 4) การใช้เหตุผลในการทำงานและการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น

3.2 หมวดทักษะที่จำเป็นในการทำงานกลุ่ม มี 7 หัวข้อ คือ

- 1) บรรยากาศที่ดีในการอภิปราย
- 2) การควบคุมการอภิปราย
- 3) การประสานความคิดและการสรุปผลการอภิปราย
- 4) การเสนอผลงาน
- 5) ทักษะการพูด
- 6) ทักษะการฟัง
- 7) การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม

3.3 หมวดกระบวนการทำงาน มี 9 หัวข้อ คือ

- 1) ระเบียบในการทำงาน
- 2) จุดประสงค์ในการทำงาน
- 3) การวางแผนงาน
- 4) ขั้นตอนการทำงาน
- 5) ความสำคัญของการแบ่งงาน
- 6) หลักการแบ่งงานและการมอบหมายงาน
- 7) การทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผน
- 8) การแก้ปัญหาในการทำงาน
- 9) ตรวจสอบผลงานในระยะ

3.4 หมวดบทบาทหัวหน้ากลุ่ม มี 4 หัวข้อ คือ

- 1) เทคนิคการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
- 2) การติดตามการทำงานและการเสริมแรงสมาชิกในการปฏิบัติงาน
- 3) การให้ข้อคิดชมในการทำงาน
- 4) การสำรวจจุดสมมติผู้นำ

3.5 หมวดบทบาทสมาชิกกลุ่ม มี 3 หัวข้อ คือ

- 1) บทบาทของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น
- 2) การช่วยเหลือประสาน/หัวหน้ากลุ่ม
- 3) การให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

4. กิจกรรม เมื่อได้โครงสร้างและเนื้อหาแล้ว ในขั้นนี้เป็นการนำเนื้อหาแต่ละหัวข้อไปสร้างกิจกรรมซึ่งมี 2 ลักษณะคือ เป็นกิจกรรมสอนโมทัศน์หรือเนื้อหาทางกระบวนการทำงานกลุ่ม และกิจกรรมฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ในการผลิตชุดกิจกรรม คณะผู้จัดทำยึดแนวทางอันเดียวกัน ในเรื่องต่อไปนี้

4.1 ส่วนประกอบของกิจกรรมสอน

1) กิจกรรมสอน กิจกรรมสอนทุกกิจกรรม ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้คือ ชื่อกิจกรรม รหัสของกิจกรรม คำชี้แจง จุดมุ่งหมาย แนวคิด สื่อ เวลาที่ใช้ การดำเนินกิจกรรม การประเมินผล และภาคผนวก

2) กิจกรรมการฝึก กิจกรรมการฝึกทุกกิจกรรมประกอบไปด้วยหัวข้อต่อไปนี้คือ ชื่อ รหัส คำชี้แจง ระยะเวลาฝึก และกิจกรรมเสนอแนะสำหรับการฝึก

4.2 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมการสอน ในการดำเนินกิจกรรมการสอนแบ่งออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

1) ขั้นนำ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน
 2) ขั้นกิจกรรม เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดประสบการณ์ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ความเป้าหมาย
 3) ขั้นอภิปราย เป็นส่วนที่ผู้เรียนจะได้มีโอกาสนำเสนอประสบการณ์ที่ได้รับจากขั้นกิจกรรม มาวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และอภิปราย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างขวางออกไปอีก

4) ขั้นสรุป เป็นส่วนที่ครูและผู้เรียนประมวลข้อความรู้ ที่ได้จากขั้นกิจกรรมและขั้นอภิปราย และนำมาสรุปหาสาระสำคัญ ที่จะสามารถนำไปใช้ต่อไปในอนาคต

5) ขั้นประเมินผล เป็นส่วนที่ครูจะได้ประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการทำงานกลุ่ม ซึ่งครูสามารถใช้วิธีการทดสอบความรู้ความเข้าใจ โดยใช้แบบทดสอบประจำกิจกรรม การประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม โดยการสังเกตจากพฤติกรรมและการแสดงออกของนักเรียน และการให้นักเรียนประเมินตนเอง

4.3 วิธีสอน ในการสอนควรยึดหลักสำคัญดังต่อไปนี้

1) การสอนควรเป็นแบบอุปมานิทัศน์ (Inductive Method) นั่นคือ สอนจากส่วนย่อยหรือตัวอย่างไปหาทฤษฎีหรือหลักการ

2) เน้นให้ผู้เรียนมีโอกาสรวมในกิจกรรมต่าง ๆ อย่างทั่วถึง และให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

3) ใช้กิจกรรมผสมผสาน ซึ่งมีหลาย ๆ ประเภท เช่น บทบาทสมมุติ เกม ละคร การอภิปราย เป็นต้น

4) เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยในการเรียนรู้ที่มีความหมายยิ่งขึ้น

5) กระบวนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ ดังนั้นในการสอนจึงควรให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์กระบวนการต่าง ๆ ในการแสวงหาความรู้ ไม่ใช่มุ่งแต่ที่ความรู้อย่างเดียว

4.4 วิธีฝึก ในการฝึกควรยึดหลักสำคัญดังต่อไปนี้

1) การฝึกทักษะการทำงานกลุ่มในเรื่องใดก็ตาม จำเป็นต้องอิงโมทีฟหรือเนื้อหาค่านิยมการทำงานกลุ่มในเรื่องนั้น

2) การฝึกทักษะการทำงานกลุ่มในเรื่องใดก็ตาม จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจโมทีฟหรือเนื้อหาค่านิยมการทำงานกลุ่มในเรื่องนั้นดียิ่งขึ้น

3) เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้เข้าใจโมทีฟหรือเนื้อหาแล้ว ควรฝึกการนำความรู้ไปใช้อย่างสม่ำเสมอ จนเกิดเป็นทักษะและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

4) การฝึกควรเน้นเป็นพิเศษ โดยจัดเป็นกิจกรรมฝึกพิเศษในทักษะการทำงานกลุ่มที่นักเรียนส่วนมากขาด ส่วนทักษะอื่น ๆ นั้นควรฝึกเรื่อย ๆ ตามโอกาส

4.5 การประเมินผล ในการประเมินผลการสอนโมทีฟหรือเนื้อหาค่านิยมการทำงานกลุ่ม และการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มในขณะใช้ชุดกิจกรรม ประเมินโดยใช้วิธีการดังนี้

1) การสังเกตความร่วมมือและการแสดงพฤติกรรมของนักเรียนในขณะสอนและฝึก

2) การประเมินโดยตัวนักเรียนเอง

3) ทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียน โดยใช้แบบทดสอบประจำกิจกรรม

ประจำกิจกรรม

5. การประเมินประสิทธิภาพ ในขั้นนี้เป็นการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา เมื่อนำรูปแบบไปใช้ อย่างต่อเนื่องจนครบขั้นตอน องค์ประกอบที่สำคัญในการประเมินผล มี 2 ประการ คือ

5.1 วิธีการประเมิน ทำได้ดังนี้

1) ทดสอบความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีหรือเนื้อหาความรู้ความเข้าใจในการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี/เนื้อหาความรู้ความเข้าใจในการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน

2) ทดสอบความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีหรือเนื้อหาความรู้ความเข้าใจในการทำงานกลุ่มของนักเรียน ขณะเรียน โดยใช้แบบทดสอบประจำกิจกรรม

3) ประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียน ก่อนและหลังฝึก โดยใช้แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังฝึก

4) ประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมของครู โดยใช้แบบบันทึกผลการใช้กิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

5.2 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินเพื่อบอกประสิทธิภาพของรูปแบบ มี 3 เกณฑ์ คือ

1) เกณฑ์ 80/80 เพื่อวัดประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมในส่วนที่เป็น การสอนในทฤษฎี และเนื้อหาความรู้ความเข้าใจในการทำงานกลุ่ม

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจาก กิจกรรมการสอนแต่ละกิจกรรม คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบประจำ กิจกรรม

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของพัฒนาการในด้านการเรียนรู้ และความเข้าใจของนักเรียน, คิดเป็นร้อยละของคะแนนการทดสอบหลังเรียน

2) เกณฑ์การทดสอบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการวัดทักษะการทำงานกลุ่ม หลังฝึก ต้องสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นเกณฑ์สำหรับวัด ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมในส่วนที่เป็นการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

3) เกณฑ์การประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมของครู คือ เมื่อครูได้ ศึกษาชุดกิจกรรมจากเอกสารคู่มือครูแล้ว 80% ของจำนวนครูที่ศึกษาชุดกิจกรรม มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างน้อยตั้งแต่ 60 % ขึ้นไป

องค์ประกอบทั้ง 5 ประการ ดังโคลงกลาวมาแล้ว เป็นหัวใจสำคัญของรูปแบบการ
ฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ที่ควรจะต้องคำนึงถึง และใช้เป็น
หลักในการดำเนินการ คณะผู้วิจัยได้สรุปรูปแบบดังกล่าว โดยแสดงไว้ในแผนภูมิในหน้าถัดไป

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
 ที่ 6 พบว่า นักเรียนที่เป็นหัวหน้ากลุ่มส่วนใหญ่ มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในขั้นใช้ได้ในด้าน
 คุณสมบัติทั่วไป ได้แก่ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความเคารพมติที่ดี และมีความรับผิดชอบ
 นั้นอาจจะเป็นเพราะ หัวหน้ากลุ่มส่วนใหญ่มักจะเป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง ตั้งใจเรียน และมีความ
 ความประพฤติดี มีบางกลุ่ม การเลือกหัวหน้ากลุ่มครูเป็นผู้เลือก และเมื่อนักเรียนคนใดได้รับ
 เลือกเป็นหัวหน้ากลุ่มแล้ว มักจะเป็นตลอดเทอมหรือตลอดปีการศึกษา และจากการสัมภาษณ์
 นักเรียนอย่างไม่เป็นทางการว่านักเรียนมีเหตุใดอย่างไรในการเลือกหัวหน้ากลุ่ม นักเรียน
 ส่วนใหญ่ตอบว่า เพราะนักเรียนผู้นั้นเรียนดีและเป็นคนเรียบร้อย

2. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า นักเรียนที่เป็นสมาชิกกลุ่มมีทักษะการทำงาน
 กลุ่มอยู่ในขั้นใช้ได้ ในเรื่องการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม ด้านคุณสมบัติทั่วไป ได้แก่
 ให้อภัยผู้อื่น รับฟังความคิดเห็น ยอมรับมติกลุ่ม รักษาบรรยากาศในการพูดและฟัง และ
 สื่อความหมายได้ชัดเจน อาจเป็นเพราะกิจกรรมการทำงานกลุ่มที่จัดขึ้นในห้องเรียนเป็น
 ส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้มอบหมายให้ทำ นักเรียนจึงให้ความร่วมมือกันดีในการ
 ทำงานกลุ่ม และในด้านคุณสมบัติทั่วไป เป็นสิ่งที่นักเรียนได้รับการสอนแล้วปลูกฝังให้มากขึ้น เช่น
 เรื่องการรักษาบรรยากาศในการพูด การฟัง และสื่อความหมายได้ชัดเจน เป็นเรื่องที่ใคร่ครวญ
 ไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ วิชา
 ภาษาไทย ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (หลักสูตรประถมศึกษา
 พุทธศักราช 2521, 2520)

3. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ทั้งหัวหน้าและสมาชิกส่วนใหญ่ขาดทักษะ
 ในส่วนที่เป็นทักษะด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ทักษะของหัวหน้ากลุ่มที่ขาด ได้แก่ ด้านการ

วางแผน ด้านการควบคุม การปฏิบัติงาน ด้านการแก้ปัญหาค่าความขัดแย้ง ด้านการสรุปและประเมินผล และด้านคุณสมบัติทั่วไปบางประการ ทักษะของสมาชิกกลุ่มที่ขาด ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการอภิปราย ด้านการแก้ปัญหาค่าความขัดแย้ง และด้านการสรุปและประเมินผล อาจเป็นเพราะในการให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม สิ่งที่ครูทำก็คือ การแบ่งกลุ่มแล้วมอบหมายให้นักเรียนไปทำร่วมกัน แล้วนำผลงานมาเสนอ ซึ่งนักเรียนก็จะไปนั่งรวมกันเป็นกลุ่ม แบ่งงานกันแล้วต่างคนต่างทำ (ประชาศึกษา ฉบับหลักสูตรประถมศึกษา 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, กุมภาพันธ์ 2526) พฤติกรรมเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่า ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องกระบวนการของกลุ่มที่จะช่วยให้กลุ่มดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จึงทำให้ครูเองไม่สามารถช่วยให้นักเรียนมีความรู้และทักษะด้านกระบวนการทำงานกลุ่ม ในหลายทักษะดังกล่าวข้างต้นได้

4. ในชั้นการผลิตชุดกิจกรรม พบว่า การคิดกิจกรรมในชั้นหาวิธีการที่จะให้สอนและฝึกเป็นขั้นที่ยาก การให้แต่ละคนช่วยคิดกิจกรรม ไม่ได้ผลเท่าที่ควร จำเป็นต้องใช้วิธีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อระดมความคิดร่วมกันในคณะผู้ผลิตชุดกิจกรรม เพื่อให้ได้แนวทางที่ชัดเจนในการผลิตชุดกิจกรรมร่วมกัน การระดมความคิดเช่นนี้เป็นแนวทางช่วยให้สามารถผลิตชุดกิจกรรมที่ตรงกันแก่วัตถุประสงค์ได้

5. ในการนำชุดกิจกรรมไปทดลองใช้ พบว่า กิจกรรมที่นักเรียนชอบและปฏิบัติได้ง่าย ได้แก่ เกม และบทบาทสมมุติ อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมเหล่านี้ นอกจากทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาหรือเนื้อหาหลักภาระงานการทำงานกลุ่มแล้ว ยังให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน นักเรียนได้แสดงออก และบรรยากาศในการเรียนมีชีวิตชีวา ส่วนกิจกรรมที่นักเรียนทำไม่ค่อยได้ดี คือ กิจกรรมการอภิปราย ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดลักษณะหัวข้อเป็นเรื่องที่นักเรียนไม่มีประสบการณ์หรือมีน้อย ทำให้การแสดงความคิดเห็นอยู่ในวงจำกัด และในบางกิจกรรมมีบทที่กำหนดให้ผู้อภิปรายแต่ละคนพูด เขียนไว้อย่างกว้าง ๆ นักเรียนไม่สามารถพูดแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายด้วยตนเองได้ อาจเป็นเพราะนักเรียนขาดทักษะในการอภิปราย ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยขั้นข้อมูลพื้นฐาน พบว่า นักเรียนซาทักะในการอภิปราย สำหรับในเรื่องหัวข้อ และบทที่กำหนดให้ คณะผู้ผลิตชุดกิจกรรมได้แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นแล้ว และทักษะการอภิปรายได้จัดไว้เป็นทักษะการทำงานกลุ่มทักษะหนึ่งที่นักเรียนต้องได้รับการฝึกที่เน้นเป็นพิเศษ

6. ในการทดลองใช้ชุดกิจกรรม พบว่า กิจกรรมส่วนใหญ่ นักเรียนชอบและสามารถใช้สอนได้ แม้กระทั่งนักเรียนที่เรียนอ่อนมากก็ชอบเรียน ซึ่งเป็นข้อสังเกตที่ครูประจำชั้นได้รายงานให้ทราบ ทำให้คณะผู้วิจัยมีความเชื่อและมั่นใจอย่างยิ่งว่าชุดกิจกรรมที่ผลิตขึ้นและได้ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วนั้น เป็นชุดกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้สอนและฝึกนักเรียนของตนได้

7. ในการทดลองสอน พบว่า การดำเนินกิจกรรมในชั้นต่าง ๆ นั้นเป็นไปด้วยดี ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมได้ราบรื่น นักเรียนให้ความสนใจและร่วมกิจกรรมดี ยกเว้นในชั้นอภิปรายสรุปที่ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปได้ไม่ชัดเจน เป็นปัญหาทั้งครูและนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถสรุปได้ตรงประเด็นและครูเองก็ไม่สามารถช่วยนักเรียนสรุปได้โดยตอบคำถามที่กระทัดรัดได้ ในตัวกิจกรรมไม่ใคร่ระบุสรุปของแต่ละกิจกรรมไว้ สำหรับขั้นสรุปนี้มีความสำคัญมาก เพราะทุกกิจกรรมจะใช้วิธีสอนในลักษณะเดียวกัน คือ เป็นการสอนแบบอุปมา (Inductive Method) หมายถึง การสอนจากส่วนย่อยหรือตัวอย่างไปหาส่วนรวม หลักการ หรือ ทฤษฎี ดังนั้นนักเรียนจะได้นำแนวคิดหรือหลักการที่ถูกทดลองหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับขั้นสรุปนี้ เป็นสำคัญ ประเด็นนี้คณะผู้ผลิตชุดกิจกรรมได้เพิ่มข้อสรุป โดยจัดทำให้อยู่ในรูปของแผนภูมิหรือคำกลอนในทุกกิจกรรม เพื่อครูจะได้ใช้ในขั้นสรุปต่อไป

8. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโมโนทัศน์/เนื้อหาสาระกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับก่อนและหลังเรียน และแบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับก่อนและหลังฝึก ไม่ได้ผ่านการทดลองใช้และวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพ เนื่องจากระยะเวลาที่มีจำกัด และการทดลองใช้ชุดกิจกรรมไม่ได้ใช้ทุกกิจกรรมกับนักเรียนกลุ่มเดียวกัน จึงไม่สามารถนำเครื่องมือทั้ง 2 ชุดนี้ไปทดลองใช้และวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพได้

ขอเสนอแนะ

1. จากการทดลองใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่ชอบเรียนมาก และโคมดเป็นที่น่าพอใจ ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบ

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นจำนวนมาก คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรให้การสนับสนุนในเรื่องการนำชุดกิจกรรมนี้ไปใช้ ทั้งในส่วนที่เป็นเอกสารคู่มือ สื่อ และการจัดการอบรมครูให้สามารถนำชุดกิจกรรมนี้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติให้การสนับสนุนในเรื่องการนำชุดกิจกรรมนี้ไปใช้แล้ว ควรให้มีการนิเทศและติดตามผลในเรื่องนี้อย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ

3. ในการดำเนินการพัฒนารูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นี้ คณะผู้ผลิตชุดกิจกรรมได้ช่วยกันคิดและช่วยกันพัฒนาชุดกิจกรรม จนสำเร็จลุล่วงลงได้ก็ด้วยดี แม้ว่าเป็นงานที่มีความยุ่งยาก และต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย แต่ประโยชน์ที่ได้รับมีมากมายทั้งในส่วนของผู้ผลิตและผู้ใช้ จึงควรที่จะได้มีการผลิตนวัตกรรมทางด้านนี้อีกต่อไป

4. ผลการวิจัยนี้ได้รูปแบบการพัฒนาทักษะ การทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ถ้าได้มีการทดลองใช้แล้วปรากฏว่าให้ผลดีก็ควรที่จะได้มีการศึกษาและดำเนินการในเรื่องนี้ในชั้นอื่น ๆ ต่อไป

สถาบันวิจัยและบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ. โครงการเตรียมครูสำหรับโครงการนวัตกรรมการศึกษา
ระดับประถมศึกษา. รายงานการวิจัย, วิทยาลัยครูสวนสุนันทา. 2523.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร :
คุรุสภา, 2520

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ในเครือไปรษณีย์, 2521.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย. กรุงเทพมหานคร :
คุรุสภา, 2524.

ทีศนา แซมณี. "การสอนกลุ่มสัมพันธ์ในโรงเรียน." วารสารประชาศึกษา, เมษายน 2526.
_____ . "การแก้ปัญหาความขัดแย้ง." กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1.

กรุงเทพมหานคร : บุรพาคิดป๋การพิมพ์, 2522.

สว่าง ชูทรัพย์. "ศึกษาชาติ : พฤติกรรมการเรียนการสอนที่ท้าทายแนวคิดของหลักสูตรใหม่."
สารพัฒนาหลักสูตร. มิถุนายน 2525.

เมืองทอง แซมณี. "คุณสมบัติของกลุ่มที่ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ." กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและ
แนวปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร : บุรพาคิดป๋การพิมพ์, 2522

วิโรจน์ มังคะสมณี, พงษ์พันธ์ ชัยเสรีธรรมสัมพันธ์. "ชาวรับเลี้ยงกู่โรงเรียนเทศบาลและผู้ปกครอง
นักเรียน." สารพัฒนาหลักสูตร, มกราคม 2525.

สมพงษ์ พลະสุรบ. "พฤติกรรมการเรียนการสอนชั้น ป. 3 ในโรงเรียนเทศบาลหลักสูตร 2521
ปีการศึกษา 2522." สารพัฒนาหลักสูตร, ตุลาคม 2524.

หลักสูตรประถมศึกษา 2521. ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ประชาศึกษา, กุมภาพันธ์ 2526.

ฉันทนา ภาคบงกช. "การสอนสังคมศึกษาหน่วย วันสำคัญของชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกระบวนการ
กลุ่มสัมพันธ์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านศึกษาศาสตร์ ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517

- นันทนา เทพบริรักษ์. "การเปรียบเทียบผลการสอนวิทยานิพนธ์ หน่วย พลังงาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภายกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีการสอนแบบธรรมชาติ." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- ปราณี โภทสวัสดิ์. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ โดยวิธีเรียนเป็นคณะกับการเรียนเป็นชั้นปกติในโรงเรียนสาธิตระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2522.
- ปัทมา เทพอักษรพงศ์. "การสอนอ่านเอาเรื่องภาษาอังกฤษช่วยกระบวนกรกลุ่มสัมพันธ์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.
- มณฑา ดงอินเนตร. "การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาเรขาคณิตโดยกระบวนกรกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีการสอนแบบธรรมชาติในระดับประถมศึกษาปีที่ 5." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- เสริมศิริ เมณะเทก. "การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาหลักการสอน โรงเรียนประถมศึกษา โดยวิธีกระบวนกรกลุ่มสัมพันธ์และการสอนแบบธรรมชาติในระดับภาคต้นมัธยมศึกษาการศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

- Bass, Bernard M. Leadership Psychology and Organizational Behavior.
New York : Harper and Row, 1960.
- Davis, Keith. Human Relations at Work. New York : Mc Graw-Hill Book
Company Inc., 1962.
- Deighton, Lee C. (Editor in Chief). "Small Group Instruction."
The Encyclopedia of Education. New York : The Macmillan Company
and The Free Press, 1971.
- Hybels, Sandra and Weaver, Richard L. Speech Communication.
2nd ed, New York : D. Van Nostrand Company, 1979.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : Mc Graw-Hill Book
Company, Inc., 1973.
- Johnson, David W., and Johnson Frank P. Joining together : Group Theory
and Group Skills. 2nd ed, Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-
Hall, 1982.
- Kemp, C.G. Foundations of Group Counseling. New York : Mc Graw-Hill
Book Company, 1970.
- Leth, Pamela C., and Vandermark Jo. Ann F. Small Group Communication.
Menlo Park : Benjamin/ Cummings, 1977.
- Lincoln, Jarrett. "The Task of Public Education as Perceived by a Sample
of Principals and Supervisors from Fifty-one Florida School
Districts." Unpublished Doctoral Dissertation. The Florida State
University, 1973.
- Ottaway, A.K.C. Learning through Group Experiences. London : Routledge
and Kegan Paul, 1966.
- Thomas, Carol. "An Experimental Study of Some Effects of Varied Inter-
Personal Distances, Social Spaces, and Problem Solving Tasks
on Small Group Communication Behavior." Dissertation Abstracts.
35, 4 October, 1972.

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก. : รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
- ภาคผนวก ข. : รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ
- ภาคผนวก ค. : รายชื่อผู้ผลิตชุดกิจกรรม
- ภาคผนวก ง. : รายชื่อกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- ภาคผนวก จ. : เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ภาคผนวก ฉ. : รายชื่อคณะผู้ผลิตชุดอุปกรณ์สำหรับกิจกรรม

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพปก ก
๕ ๖ ๗
ภาพประกอบโดยนาง

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้เรียนวิชา

1. รองศาสตราจารย์ อัจฉรา	สว่างใจ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นันทนา	เพ็ญวิทย์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผกา	สิทธิ์ธรรม
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรัชย์	ประเสริฐฉาย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกอภูด	ทาสีหิ
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เขียวพา	เคระกุปต์
7. อาจารย์ อรสา	กุมารี ปุกหุ
8. อาจารย์ นงลักษณ์	สินธุ์ผล
9. อาจารย์ ทิพนม	สุขมาก
10. อาจารย์ ผ่องพรรณ	เอกอาวุธ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้วิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อผู้ช่วยวิจัย

นิติกระบวนวิธีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. พ.ศ. สมคิด	เมตไตรพันธ์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิมพ์ฉวี	เกษระศุภิต
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรินทร์	สังฆออง
4. อาจารย์ เอนก	กิลปนิลมาลย์
5. อาจารย์ สมพงษ์	สิงหะพล

อาจารย์จบปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประถมศึกษา จำนวน 2 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. อาจารย์ ประทีป	แสง เบียมสุข
2. อาจารย์ พงษ์เทพ	มนัสทรง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

รายชื่อคณะผู้จัดทำกิจกรรม

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อคณะผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์ ดร.พิภพนา	แขวงมณี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นอมศรี	เกท
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรสุภา	บุญยไวโรจน์
รองศาสตราจารย์ อัจฉรา	ธีวพันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นันทนา	เทพวิทย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผกา	สัจธรรม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรัชย์	ประเสริฐสรวย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกอภูด	ทาสีหิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เยาวพา	เคชะคุปต์
อาจารย์ ดร.ฉันทนา	ภาคมงคล
พ.ศ. สมคิด	เมทไตรพันธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิมพ์น	เคชะคุปต์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุนันท์	สิงของ
อาจารย์ สมพงษ์	สิงหะพท
อาจารย์ เอนก	กือนนิลมาลย์
อาจารย์ อรสา	กุมารี ปุกทุท
อาจารย์ นงอักษณ	สินสืบผล
อาจารย์ พยอม	สุธมาภ
อาจารย์ ผ่องพรรณ	เอกอาวุธ
อาจารย์ เตือนใจ	ทองสำริท
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิรินพรรัตน์	พิชานสมบัติ
นางสาว ทิพย์วัลย์	ฉมแกง
นายวิวัฒนา	มัทศนัน
นางสาว วัชรินทร์	บรรณเกียรติ
นางสาวสุริน	คล้ายรามัญ
นางยุพิน	ถวีรส
นางสาว ประภาพรรณ	สิงคเสถิต

ภาคผนวก ง

รายชื่อกิจกรรม รมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายชื่อกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ก. หมวดความเข้าใจพื้นฐานในการทำงานกลุ่ม

- กิจกรรมที่ 1 คนละเสือ : องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม
- กิจกรรมที่ 2 มาเป็นผู้นำกันเถอะ : การเลือกผู้นำกลุ่ม
- กิจกรรมที่ 3 สร้างนาม : ความสำคัญและประโยชน์ของการรวมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ
- กิจกรรมที่ 4 ทักษะศึกษา : การไร้เหตุผลในการทำงานและการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น

ข. หมวดทักษะที่จำเป็นในการทำงานกลุ่ม

- กิจกรรมที่ 5 ช่วยกันเหน็บ : บรรยากาที่ทักในการอภิปราย
- กิจกรรมที่ 6 อะ...อะ...อายนอกเรื่อง : การควบคุมการอภิปราย
- กิจกรรมที่ 7 สรุปหน่อยสิ : การประสานความคิดและการสรุปผลการอภิปราย
- กิจกรรมที่ 8 วิธีไหนดี : การเสนอผลงาน
- กิจกรรมที่ 9 โครมิก : ทักษะการพูด
- กิจกรรมที่ 10 พรายกระวีบ : ทักษะการฟัง
- กิจกรรมที่ 11 เลขานุการคนเก่ง : การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม

ค. หมวดกระบวนการทำงาน

- กิจกรรมที่ 12 ไม้ตะไคร่ : ระเบียบในการทำงาน
- กิจกรรมที่ 13 ของปริศนา : จุดประสงค์ในการทำงาน
- กิจกรรมที่ 14 จายตลาด : การวางแผนงาน
- กิจกรรมที่ 15 บ้านน้อยเรียงเขา : ขั้นตอนการทำงาน
- กิจกรรมที่ 16 ลาสมบัติ : ความสำคัญของการแบ่งงาน
- กิจกรรมที่ 17 ไครทำอะไร : หลักการแบ่งงานและการมอบหมายงาน
- กิจกรรมที่ 18 ส่วนสี่ตัวแสนสนุก : การทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผน
- กิจกรรมที่ 19 ผู้นำอยู่ไหน : การแก้ปัญหาในการทำงาน
- กิจกรรมที่ 20 ยานอวกาศ : การตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ

ง. หมวดบทบาทหัวหน้ากลุ่ม

- กิจกรรมที่ 21 พุทหนอยนะ : เทคนิคการจับจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
- กิจกรรมที่ 22 ภาพงน : การติดตามการทำงานและการเสริมแรงสมาชิก
ในการปฏิบัติงาน
- กิจกรรมที่ 23 บอกกันหนอย : การให้ข้อคิดในการทำงาน
- กิจกรรมที่ 24 ฉันทน์ภาะผู้นำเพียงใด : การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ

จ. หมวดบทบาทสมาชิกกลุ่ม

- กิจกรรมที่ 25 นักสืบ : บทบาทของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น
- กิจกรรมที่ 26 ปราสาทเจาหญิง : การช่วยเหลือประธาน/หัวหน้ากลุ่ม
- กิจกรรมที่ 27 สามเหลี่ยมมหัศจรรย์ : การให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

ภาคผนวก ๑

เครื่องไม้ที่ใช้ในถาวรวิจัย

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

แบบสังเกตนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบสังเกตคนแบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะการจัดกิจกรรมกลุ่ม

คำชี้แจง ในการบันทึกข้อมูลในส่วนที่ 1 โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสี่เหลี่ยม หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง ตามสภาพที่เป็นจริง

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของหัวหน้าและสมาชิกกลุ่ม

คำชี้แจง ในการบันทึกข้อมูลในส่วนที่ 2 มีข้อปฏิบัติดังนี้

ก. ทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม

1. เมื่อหัวหน้ากลุ่มแสดงพฤติกรรมหรือมีพฤติกรรมทำงานกลุ่มตามรายการทักษะที่ระบุไว้ และพฤติกรรมนั้นช่วยให้งานของกลุ่มสำเร็จ ให้บันทึกโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง มี การแสดงพฤติกรรม และ ใช้ได้ ในตอนท้ายของทักษะนั้น ๆ

2. เมื่อหัวหน้ากลุ่มแสดงพฤติกรรมหรือมีพฤติกรรมทำงานกลุ่ม ตามรายการทักษะที่ระบุไว้ แต่พฤติกรรมนั้นไม่ช่วยให้งานของกลุ่มสำเร็จ ให้บันทึกโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง มี การแสดงพฤติกรรม และ ใช้ไม่ได้

3. เมื่อหัวหน้ากลุ่มไม่ได้แสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่มตามรายการทักษะที่ระบุไว้ ให้บันทึกโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ไม่มี การแสดงพฤติกรรม

ข. ทักษะสำหรับสมาชิก

ในการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของสมาชิกกลุ่มให้ปฏิบัติในทำนองเดียวกับของหัวหน้ากลุ่มทั้ง 3 ข้อ ขาดคน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โรงเรียน ขนาด

อำเภอ จำนวนชั้น ป.6 ห้อง

จังหวัด กลุ่มประสบการณ์

ส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะการจัดกิจกรรมกลุ่ม

คำชี้แจง โปรดเขียน / ลงในช่องสี่เหลี่ยมหรือเติมข้อความลงในช่องว่างตามสภาพ

ที่เป็นจริง

1. วิธีแบ่งกลุ่ม

☐ แบ่งอยู่เดิมแล้ว	☐ แบ่งทันทีขณะสอน
---	--
2. ขนาดของกลุ่ม

ในแต่ละกลุ่มมีจำนวนนักเรียน
3. หัวข้อเรื่องที่กำหนดให้

☐ ทุกกลุ่มทำหัวข้อเดียวกัน	☐ แต่ละกลุ่มทำต่างหัวข้อกัน
---	--
4. ประเภทของการทำงานกลุ่ม

☐ ปฏิบัติงานอย่างเดี่ยว	☐ อภิปรายอย่างเดี่ยว
☐ ปฏิบัติงานและอภิปรายควบ	
5. การกำหนดเวลาในการทำงานกลุ่ม

☐ มีการกำหนดเวลา	☐ ไม่มีการกำหนดเวลา
---	--
6. การเสนอผลงาน

☐ เสนอโดยหัวหน้า	☐ เสนอโดยสมาชิก
☐ เสนอโดยหัวหน้าและสมาชิก	
7. การเสนอผลงาน

☐ รายงานปากเปล่า	☐ เสนอด้วยวิธีอื่น เช่น ผนังเอกสารประกอบ ฯลฯ
---	---
8. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของหัวหน้าและสมาชิก

ก. พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของหัวหน้า

ทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การแสดงพฤติกรรม			หมายเหตุ
	มี ใช้ได้	ไม่มี ใช้ไม่ได้	ไม่มี	
<p><u>การวางแผน</u></p> <p>ทำความเข้าใจร่วมกับสมาชิกเกี่ยวกับจุดประสงค์ ของการทำงาน</p> <p>แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่จำเป็นสำหรับกลุ่ม</p> <p>วางขั้นตอนการทำงานร่วมกับสมาชิกกลุ่ม</p> <p>ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจงานแต่ละขั้นตอน</p> <p>ตกลงร่วมกับกลุ่มเกี่ยวกับระเบียบการทำงาน</p> <p>จัดแบ่งงานและมอบหมายงานตามความเหมาะสม</p>				
<p><u>การควบคุมการปฏิบัติงาน</u></p> <p>ก. การทำงาน</p> <p>ทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องงานที่หัวหน้า</p> <p>ดูแลสมาชิกให้ปฏิบัติงานตามหน้าที่</p> <p>กระตุ้นหรือให้การเสริมแรงเพื่อให้สมาชิกปฏิบัติ งานไปตามแผน</p> <p>ให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกตามความต้องการ</p> <p>ควบคุมระเบียบการทำงานในกลุ่ม</p> <p>ควบคุมการทำงานให้ไปสู่เป้าหมาย</p>				
<p>ข. การอภิปราย</p> <p>ทบทวนความเข้าใจเกี่ยวกับการอภิปรายที่จะทำ</p> <p>ดูแลสมาชิกให้มีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างทั่วถึง</p> <p>กระตุ้นให้สมาชิกช่วยเหลือกลุ่มหรือริเริ่มความคิดใหม่ ๆ</p> <p>ควบคุมการอภิปรายให้ไปสู่เป้าหมาย</p> <p>ประสานความคิดกลุ่มให้เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม</p>				

ทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การแสดงพฤติกรรม			
	ปี		ไม่มี	หมายเหตุ
	ใช้ได้	ใช้ไม่ได้		
<u>การแก้ปัญหาความขัดแย้ง</u>				
แสดงออกว่าเห็นปัญหาหรือข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น				
ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเห็นและเข้าใจปัญหา				
นำกลุ่มให้หาวิธีแก้ปัญหาหรือข้อขัดแย้ง				
ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการยุติปัญหาข้อขัดแย้ง				
<u>การสรุปและประเมินผลงาน</u>				
สรุปหรือกระตุ้นให้สมาชิกสรุปผลการทำงานเป็น				
ระยะ ๆ				
ประเมินและปรับปรุงวิธีการทำงานร่วมกับสมาชิกกลุ่ม				
ประเมินผลงานร่วมกับสมาชิกกลุ่ม				
<u>การเสนอผลงาน</u>				
เสนอผลงานได้ชัดเจนตรงเรื่อง				
เสนอผลงานได้เหมาะสมกับเวลา				
เสนอผลงานได้อย่างน่าสนใจ				
<u>คุณสมบัติทั่วไป</u>				
สื่อความหมายได้ชัดเจน				
ช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้เข้าใจตรงกัน				
ฟังด้วยความตั้งใจและอดทน				
ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				
พิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น				
ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ				
ยอมรับมติกลุ่ม				
ควบคุมอารมณ์ได้ดี				
มีความรับผิดชอบ				

ข. พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของสมาชิก

ทักษะสำหรับสมาชิก	การแสดงพฤติกรรม			หมายเหตุ
	มี		ไม่มี	
	ใช่	ไม่ใช่		
<u>การวางแผน</u>				
เสนอแนะและรวมในการวางแผน				
<u>การปฏิบัติงาน</u>				
ก. การทำงาน				
ดำเนินงานตามหน้าที่หรือที่ได้รับมอบหมายอย่าง				
กระตือรือร้น				
รับผิดชอบในงานของตนให้บรรลุตามเป้าหมาย				
ให้ความคิดเห็นหรือขอมูลที่มีประโยชน์แก่				
การดำเนินงาน				
ช่วยเหลือในงานโดยส่วนรวมดำเนินไปด้วยดี				
และบรรลุผล				
ข. การอภิปราย				
เสนอข้อมูลและให้ความคิดเห็นแก่กลุ่ม				
ซักถามหรือกระตุ้นให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น				
และช่วยเหลือกลุ่ม				
ปฏิบัติตามระเบียบและข้อตกลงของกลุ่ม				
ช่วยกลุ่มทำงานต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย				
<u>การแก้ปัญหาคือความขัดแย้ง</u>				
ช่วยกันวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ไขปัญหา				
ที่เกิดขึ้น				
<u>การสรุปและประเมินผลงาน</u>				
ช่วยเหลือกลุ่มและประธานในการสรุปและ				
ประเมินผลงาน				
เสนอแนะและช่วยปรับปรุงวิธีการทำงานของ				
กลุ่มให้ดีขึ้น				

ทักษะสำหรับสมาชิก	การแสดงพฤติกรรม			หมายเหตุ
	มี		ไม่มี	
	ทำได้	ใช้ไม่ได้		
<u>การ เสนอผลงาน</u>				
เสนอผลงานได้ชัดเจนตรงเรื่อง.....				
เสนอผลงานได้เหมาะสมกับเวลา.....				
เสนอผลงานได้ยาวนานสนใจ.....				
<u>อื่นๆ</u>				
ใช้เหตุผลในการดำเนินงาน.....				
ช่วยเหลือประจักษ์ในการทำหน้าที่.....				
ต่างๆเพื่อให้งานบรรลุผล.....				
<u>คุณสมบัติทั่วไป</u>				
ไม่เก็บอารมณ์.....				
รับฟังความคิดเห็น.....				
พิจารณาความคิดเห็น.....				
ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ.....				
ยอมรับผิดชอบ.....				
รักษาบรรยากาศในการสนทนา.....				
สื่อความหมายได้ชัดเจน.....				

แบบบันทึกผลการทดลองใช้กิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ชื่อโรงเรียนอำเภอ

จังหวัดสังกัด

ชื่อกิจกรรมจำนวนนักเรียนคน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน และเขียนข้อความลงในที่ว่างซึ่งตรงกับ
สภาพที่เป็นจริง

1. ขอมูลทั่วไป

1.1 ความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้ในแต่ละกิจกรรม เช่น คำสั่ง กติกา กรณีตัวอย่าง
เป็นต้น ฯลฯ

เหมาะสม เพราะ

ไม่เหมาะสม เพราะ

1.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมนี้

ชอบ เพราะ

ไม่ชอบ เพราะ

อื่น ๆ โปรดระบุ

1.3 ผลกระทบของกิจกรรมการฝึกหัดต่อ

ครู

นักเรียน

ห้องเรียนชั้นอื่น ๆ

1.4 ปัญหาหรืออุปสรรคของสิ่งแวดล้อมภายในห้องเรียนที่มีต่อการดำเนินกิจกรรม

เป็นปัญหา เนื่องจาก

.....

ไม่เป็นปัญหา เนื่องจาก

.....

อื่น ๆ โปรดระบุ

.....

2. การดำเนินกิจกรรม

2.1 การบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ได้กำหนดไว้

บรรลุ เนื่องจาก

.....

ไม่บรรลุ เนื่องจาก

.....

2.2 เวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม

2.2.1 ขึ้นเ้า นาที

2.2.2 ชั้นอธิบายกคึกา วิธั้เดิน วิธั้แสดง หรือแนวปฏิบัติ นาที

2.2.3 ชั้นปฏิบัติหรือแสดง นาที

2.2.4 ชั้นอภิปรายและวิเคราะห์ นาที

2.2.5 ชั้นสรุป ประยุกต์ใช้ นาที

2.2.6 ชั้นประเมินผล นาที

2.2.7 ขอเสนอแนะ

.....

2.3 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

2.3.1 ความราบรื่นในการดำเนินกิจกรรมมีมากน้อยเพียงใด

.....

.....

2.3.2 จำนวนหรือขนาดของกลุ่มที่กำหนดให้แมงเหมาะสมหรือไม่เพียงใด
.....
.....

2.3.3 กิจกรรมแต่ละชั้นมีความยากง่ายเหมาะสมกับเด็กหรือไม่ อย่างไร
.....
.....

2.3.4 นักเรียนมีปฏิกริยาอย่างไรต่อกิจกรรมแต่ละชั้น
.....
.....

2.3.5 คำถามที่เสนอแนะให้ใช้ใดคำตอบตามต้องการหรือไม่ เพียงใด
.....
.....

2.3.6 การประเมินผลครูสามารถทำได้ตามที่กำหนดไว้ในกิจกรรมหรือไม่
.....
.....

2.3.7 การดำเนินกิจกรรมชั้นก่อนใดที่มีปัญหา
.....
.....

2.3.8 ขอเสนอแนะ
.....
.....

3. ข้อ

3.1 ความยากง่าย เหมาะสม ไม่เหมาะสม เนื่องจาก

3.2 ขนาด เหมาะสม ไม่เหมาะสม เนื่องจาก

3.3 จำนวน เหมาะสม ไม่เหมาะสม เนื่องจาก

.....
.....

3.4 ความสะดวกในการนำสื่อไปใช้

สะดวก ไม่สะดวก เนื่องจาก

.....
.....

3.5 ข้อเสนอแนะในการเก็บสื่อ

.....
.....

4. อื่น ๆ

4.1 ในชั้นสรุปประยุกต์ใช้ นักเรียนได้ขอสรุปดังนี้

.....
.....
.....
.....

4.2 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมนี้ คือ

.....
.....
.....

4.3 ข้อเสนอแนะโดยทั่วไป

.....
.....
.....
.....
.....

ผู้จัดทำ

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโมทัศน์/เนื้อหา
ด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำหรับก่อนเรียนและหลังเรียน

คำชี้แจง

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโมทัศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มนี้สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ในส่วนที่เป็นความรู้ความเข้าใจโมทัศน์/เนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

ลักษณะของแบบทดสอบ

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโมทัศน์/เนื้อหาด้านกระบวนการทำงานกลุ่มนี้เป็นแบบทดสอบประเภทปรนัย แบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ซึ่งสร้างขึ้นอย่างสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและแนวคิด/เนื้อหาของชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กิจกรรมที่ 1 : องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 1
กิจกรรมที่ 2 : การเลือกผู้นำกลุ่ม	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 2 - 3
กิจกรรมที่ 3 : ความสำคัญและประโยชน์ของการรวมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 4 - 5
กิจกรรมที่ 4 : การใช้เหตุผลในการทำงานและการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 6 - 7
กิจกรรมที่ 5 : บรรยายภาคีที่คิดในการอภิปราย	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 8 - 10
กิจกรรมที่ 6 : การควบคุมการอภิปราย	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 11
กิจกรรมที่ 7 : การประสานความคิดและสรุปผล การอภิปราย	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 12 - 13
กิจกรรมที่ 8 : การเสนอผลงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่ 14 - 15

กิจกรรมที่ 9 :	ทักษะการพูด	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	16 - 17
กิจกรรมที่ 10 :	ทักษะการฟัง	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	18 - 19
กิจกรรมที่ 11 :	การทำหน้าที่ เลขานุการกลุ่ม	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	20 - 22
กิจกรรมที่ 12 :	ระเบียบในการทำงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	23 - 24
กิจกรรมที่ 13 :	จุดประสงค์ในการทำงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	25 - 26
กิจกรรมที่ 14 :	การวางแผนงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	27
กิจกรรมที่ 15 :	ขั้นตอนการทำงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	28 - 29
กิจกรรมที่ 16 :	ความสำคัญของการแบ่งงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	30 - 31
กิจกรรมที่ 17 :	หลักการแบ่งงานและมอบหมายงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	32 - 34
กิจกรรมที่ 18 :	การทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	35 - 36
กิจกรรมที่ 19 :	การแก้ปัญหาในการทำงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	37 - 38
กิจกรรมที่ 20 :	การตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	39 - 40
กิจกรรมที่ 21 :	เทคนิคการชักจูงให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	41
กิจกรรมที่ 22 :	การศึกษาคำการทำงานและการเสริมแรงสมาชิกในการปฏิบัติงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	42
กิจกรรมที่ 23 :	การให้ข้อคิดในการทำงาน	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	43 - 44
กิจกรรมที่ 24 :	การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	45
กิจกรรมที่ 26 :	บทบาทของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	46
กิจกรรมที่ 27 :	การให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม	ทดสอบด้วยข้อสอบข้อที่	48 - 50

แนวทางในการใช้

ในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนส่วนที่เป็นความรู้ความเข้าใจในทัศน/เนื้อหา คำนวณคะแนนการทำงานกลุ่ม ด้วยแบบทดสอบนั้น ประกอบด้วย 3 ระยะดังนี้

1. การทดสอบก่อนเรียน เป็นการทดสอบก่อนที่นักเรียนจะเรียนด้วยชุดกิจกรรม โดยใช้แบบทดสอบทั้งหมดซึ่งมีทั้งหมด 50 ข้อ ไปทดสอบนักเรียนในช่วงสัปดาห์แรกของการเปิดเรียนภาคต้น

2. การทดสอบหลังเรียน ครั้งที่ 1 เป็นการทดสอบภายหลังจากที่นักเรียนได้เรียนด้วยชุดกิจกรรมไปแล้วระยะหนึ่ง คือประมาณช่วงกลางของภาคเรียนที่สอง (สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอน 3 ภาค) หรือในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนภาคต้น (สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอน 2 ภาค) ซึ่งการทดสอบในช่วงนี้จะไม่ใช้แบบทดสอบทั้งหมด แต่จะใช้เฉพาะข้อสอบข้อวัดความรู้ความเข้าใจในทัศน/เนื้อหาในกิจกรรมที่นักเรียนได้เรียนไปแล้วเท่านั้น ดังนั้นก่อนการทดสอบครูสอนจำเป็นต้องตรวจสอบว่ากิจกรรมที่ได้สอนนักเรียนไปแล้วนั้น ต้องใช้ข้อสอบใดบ้างในการวัดผลการเรียนรู้ (ได้แจกแจงรายละเอียดไว้แล้วข้างต้น) แล้วรวบรวมข้อสอบเหล่านั้นมาพิมพ์รวมเป็นฉบับเพื่อใช้ในการทดสอบนักเรียนในช่วงนี้

3. การทดสอบหลังเรียน ครั้งที่ 2 เป็นการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนหลังจากเสร็จสิ้นการเรียนด้วยชุดกิจกรรมแล้วโดยใช้แบบทดสอบทั้งหมด ซึ่งมีทั้งหมด 50 ข้อ ไปทดสอบนักเรียนประมาณสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนภาคปลาย

เกณฑ์ในการประเมิน

ในการประเมินความรู้ความเข้าใจในทัศน/เนื้อหา คำนวณคะแนนการทำงานกลุ่มของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการเรียนด้วยชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรมนั้น ใช้เกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนจากกิจกรรมสอนแต่ละกิจกรรม คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบประจำกิจกรรม

80 ตัวหลัง หมายถึงประสิทธิภาพของพัฒนาการในด้านการเรียนรู้และความเข้าใจของผู้เรียน คิดเฉลี่ยเป็นร้อยละของคะแนนการทดสอบหลังเรียน

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในทัศน/เนื้อหา
 งานกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 สำหรับก่อนเรียนและหลังเรียน

เวลา 1 ชั่วโมง

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 50 ข้อ ในแต่ละข้อขอให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด
 ซึ่งมีเพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบนั้น

1. การทำงานกลุ่มจะได้ผลดีหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในข้อใด
 - ก. หัวหน้า สมาชิก วิธีทำงาน
 - ข. สมาชิก วิธีทำงาน การเสียสละ
 - ค. หัวหน้า สมาชิก ระเบียบวินัย
 - ง. วิธีทำงาน การเสียสละ ระเบียบวินัย

2. " บิดีเคยได้รับรางวัลชนะเลิศในการแข่งขันบิงปอง จึงได้รับเลือกเป็นผู้สอนบิงปองให้กับเพื่อนนักเรียน " การคัดเลือกนี้คำนึงถึงอะไร
 - ก. เพศ
 - ข. รางวัลในการแข่งขัน
 - ค. ความชำนาญและประสบการณ์
 - ง. การผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำกลุ่ม

3. ข้อใดเป็นความเชื่อที่ผิดสำหรับเรื่องหัวหน้ากลุ่ม
 - ก. หัวหน้ากลุ่มต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับงาน
 - ข. ทุกคนควรฝึกฝนตนเองในการเป็นหัวหน้ากลุ่ม
 - ค. สมาชิกควรตกลงกันก่อนจะเลือกหัวหน้ากลุ่ม
 - ง. ควรเลือกคนที่เรียนเก่งเป็นหัวหน้ากลุ่มเสมอ

4. ในการทำงานกลุ่ม สมาชิกไม่ควรยึดมั่นในข้อใดมากที่สุด

- ก. ความสำเร็จของงาน
- ข. กลุ่มเพื่อนที่ใกล้ชิด
- ค. ความรู้ที่แตกต่างของบุคคล
- ง. ความสำคัญและประโยชน์การทำงาน

5. การเปลี่ยนกลุ่มเพื่อทำงานกับเพื่อนกลุ่มอื่นบ้าง จะให้ประโยชน์มากที่สุดในข้อใด

- ก. สนุกสนาน
- ข. รู้จักเพื่อนมากขึ้น
- ค. มีการแบ่งงานอย่างทั่วถึง
- ง. งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

6. ความคิดเห็นของสมาชิก มีประโยชน์ในเรื่องใด

- ก. ได้ความคิดเห็นต่าง ๆ กัน
- ข. ได้ทราบคุณสมบัติของสมาชิก
- ค. เพื่อกำหนดสถานการณ์การเรียนรู้
- ง. เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจของกลุ่ม

7. ข้อใดคือลักษณะของการประชุมกลุ่มที่ถูกต้อง

- ก. พิจารณาเฉพาะความคิดเห็นของสมาชิกที่เรียนเก่ง
- ข. พิจารณาเฉพาะความคิดเห็นที่เป็นการเสนอเหตุผลประกอบ
- ค. พิจารณาความคิดเห็นของสมาชิกทุกคน
- ง. พิจารณาเฉพาะความคิดเห็นของหัวหน้า

8. ข้อใดเป็นวิธีการที่ทำให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นจากหลายบุคคล

- ก. การคัดเลือกสมาชิก
- ข. การอภิปรายกลุ่ม
- ค. การฝึกฝน
- ง. การเรียนรู้

9. การรับฟังกัน หมายถึงข้อใด

- ก. สมาชิกเสนอความคิดเห็นต่อกัน
- ข. สมาชิกให้ความเคารพต่อกัน
- ค. สมาชิกตั้งใจฟังซึ่งกันและกัน
- ง. สมาชิกให้กำลังใจต่อกัน

10. "ยุพา" ประมวลชมเชยเมื่อสายใจแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุม " ข้อความนี้แสดงถึงเรื่องใด

- ก. การรับฟังกัน
- ข. การล้อเลียน
- ค. การช่วยเหลือกัน
- ง. การสนับสนุนกัน

11. การอภิปรายนอกเรื่อง ทำให้เกิดผลเสียในข้อใดมากที่สุด

- ก. การสนับสนุน
- ข. ความร่วมมือ
- ค. การยอมรับฟัง
- ง. เวลาในการประชุม

12. สรุปผลการอภิปรายที่ดี ควรเป็นอย่างไร

- ก. เลือกขึ้นมาโดยเฉพาะ
- ข. ได้รับการยอมรับจากทุกคน
- ค. ใช้เวลาในการอภิปรายมาก
- ง. ได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้ากลุ่ม

13. การประสานความคิดของสมาชิกในกลุ่มจะนำไปสู่สิ่งใด

- ก. ความสามัคคีภายในกลุ่ม
- ข. การยอมรับซึ่งกันและกัน
- ค. การสรุปผลการอภิปรายที่ดี
- ง. การพิจารณาความคิดของกันและกัน

14. ในขั้นเตรียมการเพื่อการเสนอผลงาน สิ่งแรกที่องค์กรกระทำคือ ข้อใด
- จัดเตรียมสถานที่
 - จัดเตรียมอุปกรณ์
 - กำหนดตัวผู้เสนอผลงาน
 - สรุปประเด็นสำคัญที่โครงการจะเสนอ
15. การเสนอผลงาน ควรคำนึงถึงเรื่องใด
- ความสามารถของผู้นำกลุ่ม
 - วิธีการที่ทำให้สมาชิกสนใจ
 - บทบาทของบรรวมงานในกลุ่ม
 - การบรรยายให้มากเพื่อความเข้าใจ
16. การสื่อความหมายที่ดี หมายถึงข้อใด
- มีวิธีการที่น่าสนใจ
 - ให้ความรู้ได้กว้างขวาง
 - สามารถแก้ไขปัญหาในการทำงานได้
 - บอกความหมายให้ชัดเจน เข้าใจตรงกัน
17. ข้อใดที่ไม่ใช่แนวทางในการพูดสื่อความหมายให้ชัดเจน
- การออกเสียงชัดเจน
 - การขยายความที่เหมาะสม
 - การพูดด้วยวาจาที่สุภาพ
 - การเลือกคำที่เหมาะสมกับผู้ฟัง
18. การสื่อความหมายที่มีผิดพลาด มีสาเหตุมาจากข้อใดมากที่สุด
- การฟัง
 - การอธิบาย
 - การคัดเลือกรายละเอียด
 - การพิจารณาความคิดเห็น

19. การตั้งใจฟังในขณะที่ผู้อื่นพูดเป็นสิ่งสำคัญเพราะเหตุใด
- ผู้พูดไม่เกิดความขัดแย้ง
 - บรรยายกาศในการประชุมดีขึ้น
 - เกิดความเป็นกันเองในหมู่สมาชิก
 - เกิดการสื่อความหมายที่ตรงกัน
20. ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของเลขานุการกลุ่ม
- การจัดบันทึกข้อมูล
 - การถือคอปประจำงาน
 - การแบ่งและมอบหมายงาน
 - การอำนวยความสะดวก
21. ในสิ่งที่พึงเพื่อนพูด เทคนิคที่ช่วยในการสรุปใจความสำคัญคือข้อใด
- การตั้งใจฟัง
 - การแสดงความคิดเห็น
 - การซักถามตลอดเวลา
 - การทบทวนและตรวจสอบข้อมูล
22. การหมุนเวียนกันเป็นเลขานุการกลุ่ม มีประโยชน์อย่างไร
- เพื่อความรวดเร็วของงาน
 - เพื่อช่วยในการวางแผนงาน
 - เพื่อพัฒนาทักษะแก่ตนเอง
 - เพื่อประสิทธิภาพในการประชุม
23. การทำงานกลุ่มที่ดี ต้องมีสิ่งใด
- หัวหน้ากลุ่มที่เรียนเก่ง
 - เลขานุการที่มีความสามารถมาก
 - สมาชิกเสนอความคิดเห็นทุกคน
 - ระเบียบหรือข้อตกลงในการทำงาน

24. การกำหนดระเบียบในการทำงาน ควรยึดหลักในข้อใด

- ก. สมาชิกแต่ละคนทำหน้าที่คนกองการ
- ข. สมาชิกที่เรียนเก่งเป็นผู้กำหนด
- ค. ทุกคนในกลุ่มร่วมกันกำหนด
- ง. หัวหน้าเป็นผู้กำหนด

25. ข้อใด คือความสำคัญของจุดประสงค์ในการทำงาน

- ก. สมาชิกในกลุ่มทำงานไปในทิศทางเดียวกัน
- ข. เกิดความเข้าใจในการประชุมมากขึ้น
- ค. กำหนดข้อมูลได้ชัดเจน
- ง. มีการยอมรับซึ่งกัน

26. ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน หัวหน้ากลุ่มควรทำตามข้อใด

- ก. ตรวจสอบความสามารถของสมาชิก
- ข. ตรวจสอบการวางแผนงานของกลุ่ม
- ค. ตรวจสอบข้อมูลและเหตุผลจากเลขานุการกลุ่ม
- ง. ตรวจสอบความเข้าใจของสมาชิกเรื่องจุดประสงค์ของการทำงาน

27. การวางแผนงาน คืออะไร

- ก. การกำหนดขั้นตอนในการทำงานได้ล่วงหน้า
- ข. การศึกษาจุดประสงค์ของการทำงาน
- ค. การระดมความคิดเห็นจากสมาชิก
- ง. การซักถามโต้เถียงกัน

28. ข้อใดเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนงาน

- ก. การวางขั้นก่อนการทำงาน
- ข. การมอบหมายงาน
- ค. การประเมินผลงาน
- ง. การเสนอผลงาน

29. การวางขั้นตอนในการทำงาน มีประโยชน์อย่างไร
- ช่วยให้เลขานุการกลุ่มทำงานน้อยลง
 - ช่วยให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย
 - ช่วยให้งานของสมาชิกน้อยลง
 - ช่วยให้เกิดการกระจายงาน
30. การทำงานกลุ่มจะล้าช้า ถ้าหัวหน้ากลุ่มกระทำคนในข้อใด
- ตรวจสอบจุดประสงค์ของสมาชิกก่อนทำงาน
 - เตรียมวางแผนงานกับสมาชิก
 - แบ่งงานให้สมาชิกทุกคน
 - รวมงานทำคนเดียว
31. ข้อใดทำให้สมาชิกรู้สึกว่าคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
- เข้าใจจุดประสงค์ของงาน
 - รู้เรื่องการวางแผนงาน
 - รู้จักลำดับขั้นตอนการทำงาน
 - มีส่วนร่วมในการทำงาน
32. ข้อใดไม่ใช่หลักในการแบ่งงานที่ดี
- ให้สมาชิกทำตามความพอใจ
 - แบ่งงานโดยคำนึงถึงประสบการณ์
 - แบ่งงานโดยคำนึงถึงความสามารถ
 - แบ่งงานให้สมาชิกทุกคนได้ทำอย่างทั่วถึง
33. การมอบหมายงานเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้ใด
- ทุกคน
 - หัวหน้า
 - เลขานุการ
 - ครูผู้สอน

34. ข้อใดเป็นการแบ่งงานตามความถนัด
- จัดสมาชิกที่เป็นเพศชายไว้ด้วยกัน
 - จัดสมาชิกที่เก่งภาษาไทยไว้ด้วยกัน
 - จัดสมาชิกให้มีจำนวนเท่ากัน
 - จัดสมาชิกโดยถนัดงาน
35. วิธีที่จะช่วยให้เกิดความมั่นใจก่อนการปฏิบัติงานควรทำอย่างไร
- ศึกษาแผนการเตรียมงาน
 - ตรวจสอบผลงานทุกระยะ
 - ขบถวนความเข้าใจในแผนงาน
 - คำนึงถึงความสำเร็จในการทำงาน
36. บุคคลในข้อใด อาจทำงานไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย
- สุคาทบทวนแผนก่อนทำงาน
 - สืวนวลเข้าใจจุดประสงค์งานที่
 - สำนันทตรวจสอบการวางแผนงาน
 - สนใจปฏิบัติงานทันทีที่ได้มอบหมาย
37. การสังเกตในการทำงาน จะช่วยให้เกิดผลอย่างไร
- ช่วยให้เข้าใจแผนงาน
 - ช่วยให้การทำงานเร็วขึ้น
 - ช่วยให้งานประสบความสำเร็จ
 - ช่วยให้ทราบปัญหาในการทำงาน
38. เมื่อพบปัญหาในการทำงาน เราควรจะทำอย่างไร
- ละทิ้งปัญหาแล้วเปลี่ยนไปทำงานอื่นแทน
 - ทำความเข้าใจในปัญหา
 - แก้ไขอย่างรีบด่วน
 - อยู่เฉย ๆ

39. ข้อความใด กล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. เมื่อลงมือปฏิบัติงานแล้ว โอกาสผิดพลาดจะไม่เกิดขึ้นแน่นอน
- ข. การประเมินผลงานเป็นระยะจะทำให้การดำเนินงานได้ผลตามเป้าหมาย
- ค. การทำความเข้าใจในแผนงานก่อนลงมือปฏิบัติ จะทำให้งานประสบความสำเร็จ
- ง. ถ้าเราสังเกตการทำงานด้วย จะช่วยให้พบปัญหาและหาทางแก้ไขได้ง่าย

40. ผลงานของกลุ่มอาจผิดพลาดและแก้ไขไม่ทัน หากเราไม่ได้ปฏิบัติตามข้อใด

- ก. แบ่งงาน
- ข. มอบหมายงาน
- ค. วางแผนการทำงานร่วมกัน
- ง. ตรวจสอบและประเมินผลงานเป็นระยะ

41. ในการทำงานกลุ่มหัวหน้าควรปฏิบัติต่อสมาชิกอย่างไร

- ก. ควบคุมติดตามงานทุกระยะ
- ข. สนใจเฉพาะคนที่ตั้งใจทำงาน
- ค. ไม่แสดงความเอาใจใส่ใครเลย
- ง. แสดงความเอาใจใส่สมาชิกทุกคน

42. ข้อใดเป็นการเสริมแรง

- ก. การควบคุมและติดตามงาน
- ข. สนใจและชมเชย
- ค. คำหิณและกักเคื่อน
- ง. ชักถามและต่อว่า

43. การทำงานกลุ่มเราจะได้ข้อมูลเพื่อปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น ต้องอาศัยข้อใด

- ก. การสนับสนุน
- ข. การช่วยเหลือ
- ค. การฝึกฝน
- ง. การติชม

44. ข้อความใดเป็นการให้คำติชม

- ก. เธอทำของเสียไปนิดเดียว ถ้าช่วยทำใหม่อีกครั้งก็คิดว่าจะดีขึ้น
- ข. มันเสียไปนิดเดียว แต่เธอก็ไม่มีปัญหาทำได้ใหม่หรอก
- ค. นั่งวาง ๆ ควรจะไปช่วยเขาเก็บของจะดีกว่านะ
- ง. แหม คิดว่าจะสวยมาก ที่แท้ก็ไม่ได้ความเลย

45. คุณสมบัติผู้นำ จะเกิดขึ้นได้อย่างไร

- ก. เป็นพรสวรรค์เฉพาะคน
- ข. ต้องฝึกฝนจากการทำงาน
- ค. แสวงหาจากเพื่อน ๆ
- ง. เรียนรู้จากตำรา

46. ข้อใดคือลักษณะของสมาชิกกลุ่มที่ดี

- ก. มีความคิดเห็นคล้อยตามผู้อื่นเสมอ
- ข. มีความคิดเห็นแต่ไม่กล้าแสดงออก
- ค. แสดงความคิดเห็นเพื่อกลุ่มจะได้พิจารณานำไปใช้
- ง. ชอบแสดงความคิดเห็นและต้องการให้กลุ่มนำความคิดเห็นของตนไปใช้

47. ข้อใดเป็นหลักการสำคัญที่สมาชิกจะต้องปฏิบัติในการทำงานกลุ่ม

- ก. ให้ความเคารพประธาน
- ข. รับฟังคำอธิบายอย่างตั้งใจ
- ค. เข้าใจจุดประสงค์ในการทำงาน
- ง. ให้ความร่วมมือช่วยเหลือประธาน

48. "ฉันคิดว่า ทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด" ข้อความนี้ระบุถึงเรื่องใด

- ก. ความรับผิดชอบ
- ข. ความภาคภูมิใจ
- ค. ความเห็นใจ
- ง. ความเชื่อฟัง

49. ข้อใด ทำให้เกิดผลเสียต่อการทำงานเป็นกลุ่มมากที่สุด

- ก. สมาชิกไม่เกียติกัน
- ข. สมาชิกไม่เสียสละ
- ค. สมาชิกไม่มีระเบียบวินัย
- ง. สมาชิกไม่ได้มาร่วมประชุม

50. ความสำเร็จของการทำงานเป็นกลุ่ม ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบสำคัญที่สุด คือ ข้อใด

- ก. ความขยัน
- ข. ความตั้งใจ
- ค. ความอดทน
- ง. ความร่วมมือ

คำเฉลย

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโน้ตส์/เนื้อหา
 ด้านกระบวนการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 สำหรับก่อนเรียนและหลังเรียน

คำชี้แจง โปรดตรวจคำตอบของนักเรียนกับคำเฉลยที่ให้ไว้นี้ คำตอบใดที่ตรงกับเฉลย
 ให้ 1 คะแนน คำตอบใดไม่ตรงกับเฉลยให้ 0 คะแนน

คะแนนเต็ม 50 คะแนน

คำเฉลย

ข้อ 1 = ก	ข้อ 21 = ก	ข้อ 41 = ง
ข้อ 2 = ค	ข้อ 22 = ค	ข้อ 42 = ข
ข้อ 3 = ง	ข้อ 23 = ง	ข้อ 43 = ง
ข้อ 4 = ข	ข้อ 24 = ค	ข้อ 44 = ก
ข้อ 5 = ง	ข้อ 25 = ก	ข้อ 45 = ข
ข้อ 6 = ง	ข้อ 26 = ง	ข้อ 46 = ค
ข้อ 7 = ค	ข้อ 27 = ก	ข้อ 47 = ง
ข้อ 8 = ข	ข้อ 28 = ก	ข้อ 48 = ก
ข้อ 9 = ค	ข้อ 29 = ข	ข้อ 49 = ข
ข้อ 10 = ง	ข้อ 30 = ง	ข้อ 50 = ง
ข้อ 11 = ง	ข้อ 31 = ง	
ข้อ 12 = ข	ข้อ 32 = ก	
ข้อ 13 = ก	ข้อ 33 = ข	
ข้อ 14 = ง	ข้อ 34 = ค	
ข้อ 15 = ข	ข้อ 35 = ค	
ข้อ 16 = ง	ข้อ 36 = ง	
ข้อ 17 = ค	ข้อ 37 = ง	
ข้อ 18 = ก	ข้อ 38 = ข	
ข้อ 19 = ง	ข้อ 39 = ก	
ข้อ 20 = ก	ข้อ 40 = ง	

แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำหรับก่อนฝึกและหลังฝึก

คำชี้แจง

แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มชุดนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ครูผู้สอน
หรือผู้ประเมินนำไปใช้ในการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ที่ผ่านการฝึกด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม

ลักษณะของแบบประเมิน

แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มชุดนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. สถานการณ์สำหรับการแสดง เป็นสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ให้นักเรียน
แสดงพฤติกรรม วมการทำงานที่ครอบคลุมทักษะการทำงานกลุ่มทั้งหมดที่ได้จากการใช้ชุดกิจกรรมทั้ง
27 กิจกรรม ซึ่งมี 2 สถานการณ์ คือ สถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภท
อภิปราย และสถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภทลงมือปฏิบัติ

2. แบบบันทึกผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม เป็นแบบที่ใช้สำหรับ
บันทึกผลการประเมิน ที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนในสถานการณ์
ที่กำหนดให้ ซึ่งประกอบด้วยรายการทักษะที่ครอบคลุมทักษะการทำงานกลุ่มทั้งหมดที่ได้จากการ
เรียน ด้วยชุดกิจกรรมทั้ง 27 กิจกรรมเช่นกัน ลักษณะของแบบบันทึกผลการประเมินทักษะ
การทำงานกลุ่ม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า
(Rating Scale) 4 ระดับ คือ ดีมาก ดี พอใช้ และควรปรับปรุง โดยกำหนดการ
ประเมินค่าไว้ดังนี้

มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดีมาก	4	คะแนน
มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับดี	3	คะแนน
มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับพอใช้	2	คะแนน
มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง	1	คะแนน
ไม่ปรากฏทักษะการทำงานกลุ่มให้เห็น	0	คะแนน

3. คำชี้แจงสำหรับผู้ประเมินในการใช้แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม

แนวทางในการใช้

การประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนด้วยแบบประเมินนี้ ได้กำหนดไว้

3 ระยะ คือ

1. การประเมินก่อนฝึก เป็นการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนก่อนการฝึกด้วยชุดกิจกรรม ซึ่งจะทำการประเมินในช่วงสัปดาห์แรกของการเปิดเรียนภาคต้น

2. การประเมินหลังฝึก ครั้งที่ 1 เป็นการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนภายหลังจากที่ฝึกด้วยชุดกิจกรรมได้สักระยะหนึ่ง คือ ประมาณช่วงกลางของภาคเรียนที่สอง (สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอน 3 ภาค) หรือในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนภาคต้น (สำหรับโรงเรียนที่เปิดสอน 2 ภาค)

3. การประเมินหลังฝึก ครั้งที่ 2 เป็นการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนภายหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกด้วยชุดกิจกรรมแล้ว ซึ่งจะทำการประเมินในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนภาคปลาย

การประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนทั้ง 3 ระยะนี้ ใช้สถานการณ์สำหรับการแสดง เรื่อง เดียวกันและคำเนื่กกิจกรรมการประเมินแบบเดียวกันดังนี้

1. ทำความรู้จักหรือสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกี่กลุ่มก็ได้ (ขึ้นอยู่กับจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียน) แต่ให้มีจำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน
3. จัดกลุ่มนักเรียนที่แบ่งได้ให้อยู่คนละห้องเรียน หรือที่ใดก็ได้ที่ไม่อาจมองเห็นกันได้ ในการประเมินจะต้องมีครูหรือผู้ประเมิน 1 คน ต่อนักเรียน 1 กลุ่ม และแต่ละกลุ่มดำเนินการดังนี้

ก. แจกสถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภทอภิปรายให้นักเรียน (ให้เวลาในการแสดง 20 นาที)

ข. ขณะที่นักเรียนทำการอภิปราย ให้ผู้ประเมินสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแล้วบันทึกลงในแบบบันทึกผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม

ค. ให้นักเรียนหยุดอภิปรายเมื่อหมดเวลาและอาจให้นักเรียนได้พักสักครู่ แล้วจึงแจกสถานการณ์สำหรับการแสดงทักษะการทำงานกลุ่มประเภทลงมือปฏิบัติ (ให้เวลาในการทำงาน 50 นาที)

ง. ขณะที่นักเรียนทำงานกลุ่ม ให้ผู้ประเมินสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกฉบับเดิมที่ใช้ในข้อ ข. แล้วเก็บรวบรวมไว้เพื่อการวิเคราะห์ผลต่อไป

4. ให้นักเรียนเลิกทำกิจกรรมเมื่อหมดเวลา

เกณฑ์ในการประเมิน

ในการประเมินทักษะการทำงานกลุ่มนี้ ใช้การประเมินเป็นรายกลุ่มในลักษณะภาพรวมของกลุ่ม ซึ่งกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ว่า การทดสอบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการวัดทักษะการทำงานกลุ่ม หลังฝึกทั้งสองครั้ง ต้องสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สถาบันวิจัยประชากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดที่ 1 เรื่องการจัดงานวันเด็ก

วันเด็กเป็นวันที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของตนเอง ที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ ในแต่ละปีจะมีการจัดงานวันเด็กทั้งหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชน รวมทั้งภายในโรงเรียนด้วย ในปีนี้โรงเรียนของเราจะจัดงานฉลองวันเด็ก และมอบให้คณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นผู้จัดและดำเนินงาน

สมมติว่านักเรียนเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือในเรื่องการจัดงานวันเด็ก โดยใช้เวลาในการประชุม 20 นาที และใช้เวลาในการเสนอผลการประชุมต่อครู 5 นาที

สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดนี้ใช้สำหรับประเมินทักษะในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1. องค์ประกอบที่สำคัญในการทำงานกลุ่ม
2. การเลือกผู้นำกลุ่ม
3. ความสำคัญและประโยชน์ของการรวมกลุ่มกับบุคคลหลายแบบ
4. การใช้เหตุผลในการทำงานและการพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น
5. บรรยากาศที่ดีในการอภิปราย
6. การควบคุมการอภิปราย
7. การประสานความคิดและการสรุปผลการอภิปรายกลุ่ม
8. ทักษะการพูด
9. ทักษะการฟัง
10. การทำหน้าที่เลขานุการกลุ่ม
11. เทคนิคการจูงใจให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น
12. บทบาทของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น
13. การช่วยเหลือประธาน/หัวหน้ากลุ่ม
14. การเสนอผลงาน

สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดที่ 2 เรื่อง นิทานเงใจ

คณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เตรียมแผนงานการจัดงานวันเด็กเรียบร้อยแล้ว แต่ยังคงปัจจัยที่สำคัญที่สุดสำหรับการดำเนินงานคือ เงิน จึงนำปัญหานี้ไปปรึกษาคณะกรรมการครูได้รับคำแนะนำว่า ควรจัดทำหนังสือนิทานสั้น ๆ มาจำหน่ายแก่อน้อง ๆ ในราคาเล่มละ 1 บาท เพื่อนำเงินที่ได้มาเป็นทุนสำหรับค่าใช้จ่ายในการจัดงานวันเด็ก ซึ่งคณะกรรมการนักเรียนทุกคนมีมติเห็นชอบในข้อเสนอนี้

สมมติว่านักเรียนเป็นคณะกรรมการนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีหน้าที่จัดทำหนังสือนิทานตามมติข้างต้น จึงลองช่วยกันทำหนังสือนิทานเพื่อเป็นตัวอย่างก่อน 1 เล่ม (ใช้เวลาในการทำหนังสือประมาณ 50 นาที)

สถานการณ์สำหรับการแสดงชุดนี้ใช้สำหรับสังเกตประเมินทักษะในการทำงานกลุ่มของนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้

1. ระเบียบในการทำงาน
2. จุดประสงค์ในการทำงาน
3. การวางแผนงาน
4. ขั้นตอนการทำงาน
5. ความสำคัญของการแบ่งงาน
6. การมอบหมาย
7. การทบทวนแผนงานและการทำงานตามแผน
8. การแก้ปัญหาในการทำงาน
9. การตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ
10. การติดตามการทำงานและการเสริมแรงสมาชิกในการปฏิบัติงาน
11. การให้ข้อคิดชมในการทำงาน
12. การสำรวจคุณสมบัติผู้นำ
13. การให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม

แบบบันทึกผลการประเมินทักษะการทำงานกลุ่ม
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
 สำหรับก่อนและหลังการฝึก

คำชี้แจง แบบประเมินนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก

ตอนที่ 1 ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า การบันทึกมีข้อปฏิบัติ ดังนี้

1. เมื่อหัวหน้ากลุ่มแสดงพฤติกรรมหรือมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มตามที่ระบุไว้ในรายการทักษะ ขอให้ท่านประเมินพฤติกรรมนั้นว่าอยู่ในชั้น ดีมาก ดี พอใช้ หรือ ควรปรับปรุง แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับการประเมินของท่าน

2. หากพบว่าหัวหน้ากลุ่มไม่ได้แสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่มตามรายการทักษะที่ระบุไว้ โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ไม่มี

ตอนที่ 2 ทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก

ในการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของสมาชิกกลุ่ม ให้ปฏิบัติในท่านองเกี่ยวกับหัวหน้าทั้ง 2 ข้อ ข้างต้น

โรงเรียน.....
 ชั้น.....วันที่.....เดือน.....
 ก่อนฝึก หลังฝึก

ตอนที่ 1 ทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้า

ลำดับ ที่	รายการทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
1.	<u>การวางแผนงาน</u>						
	1.1 ริเริ่มความคิดให้แกกลุ่ม.....						
	1.2 ช่วยให้กลุ่มเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์.....						
	1.3 ประเมินกับกลุ่มว่าจะทำอะไรบ้าง.....						
	1.4 ประเมินกับกลุ่มว่าจะทำงานนั้น ๆ อย่างไร.....						
	1.5 ประเมินกับกลุ่มว่าจะทำงานเป็น ลำดับขั้นตอนอย่างไร.....						
	1.6 ตกลงกับกลุ่มเกี่ยวกับระเบียบ ในการทำงาน.....						
	1.7 แบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มตามความ สามารถ.....						
	1.8 แบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มอย่างทั่วถึง.....						
2.	<u>การควบคุมการปฏิบัติงาน</u>						
	2.1 ทบทวนความเข้าใจและบทบาทหน้าที่ ของสมาชิกเกี่ยวกับงานก่อนลงมือ ทำงาน.....						
	2.2 ดูแลเอาใจใส่สมาชิกขณะปฏิบัติงาน.....						

ลำดับ ที่	รายการทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
2.3	ให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ผู้ปฏิบัติงาน.....						
2.4	ให้คำปรึกษาแนะนำ/ช่วยเหลือ สมาชิกผู้ปฏิบัติงาน.....						
2.5	ให้คำติ/ตักเตือนอย่างเหมาะสม.....						
2.6	ให้คำชมอย่างเหมาะสม.....						
2.7	ควบคุมระเบียบการทำงาน.....						
2.8	ควบคุมการทำงานให้ไปสู่เป้าหมาย.....						
2.9	ติดตามตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ.....						
3.	<u>การอภิปราย</u>						
3.1	กระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วม ในการอภิปรายอย่างทั่วถึง.....						
3.2	ประสานความคิดของสมาชิกให้ เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม.....						
3.3	ควบคุมการอภิปรายไม่ให้ออก นอกประเด็น.....						
3.4	สร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย.....						
3.5	ใช้เทคนิคต่าง ๆ ชักจูงให้สมาชิก กลุ่มแสดงความคิดเห็น.....						
3.6	สรุปผลการอภิปราย.....						

ลำดับ ที่	รายการทักษะสำหรับหัวหน้ากลุ่ม	การแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
4.	<u>การแก้ปัญหาความขัดแย้ง</u>						
	4.1 แสดงออกว่าเห็นปัญหาหรือขัดแย้ง ที่เกิดขึ้น.....						
	4.2 ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเห็นและเข้าใจ ปัญหา.....						
	4.3 นำกลุ่มให้วิเคราะห์ปัญหา.....						
	4.4 นำกลุ่มให้ช่วยกันคิดหาวิธีการแก้ปัญหา.....						
	4.5 ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา.....						
5.	<u>การเสนอผลงาน</u>						
	5.1 นำกลุ่มให้คิดหาวิธีเสนอผลงานให้ น่าสนใจ.....						
	5.2 เสนอผลงานได้ชัดเจน.....						
6.	<u>คุณสมบัติทั่วไป</u>						
	6.1 พูดสื่อความหมายได้ชัดเจน เป็นที่ พอใจ.....						
	6.2 มีมารยาทในการพูด.....						
	6.3 รับฟัง จับใจความได้ดี.....						
	6.4 มีมารยาทในการฟัง.....						
	6.5 ช่วยให้กลุ่มเข้าใจตรงกัน.....						
	6.6 แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล.....						
	6.7 พิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น.....						
	6.8 ให้เกียรติเคารพผู้อื่น.....						
	6.9 ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ.....						
	6.10 ยอมรับมติของกลุ่ม.....						
	6.11 ควบคุมอารมณ์ได้.....						

ตอนที่ 2 ทักษะการทำงานในกลุ่มของสมาชิก

ลำดับ ที่	รายการทักษะสำหรับสมาชิก	การแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
1.	<u>การวางแผนงาน</u>						
	1.1 ประเมินกันเกี่ยวกับเป้าหมาย/ จุดประสงค์ในการทำงาน.....						
	1.2 ประเมินกันว่ากลุ่มจะต้องทำอะไรบ้าง.....						
	1.3 ประเมินกันว่ากลุ่มจะทำงานกันอย่างไร.....						
	1.4 ประเมินกันว่ากลุ่มจะทำงานเป็นลำดับ ขั้นตอนอย่างไร.....						
	1.5 ตกลงกันเกี่ยวกับระเบียบใน การทำงาน.....						
2.	<u>การปฏิบัติงาน</u>						
	2.1 ทบทวนแผนงานและบทบาทหน้าที่ ของผู้ร่วมงานก่อนลงมือทำงาน.....						
	2.2 รับผิดชอบในงานของตนให้บรรลุ เป้าหมาย.....						
	2.3 ปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงของกลุ่ม.....						
	2.4 ให้ความคิดเห็น/ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อกลุ่ม.....						
	2.5 ให้ความร่วมมือแก่กลุ่มในการทำงาน ให้บรรลุเป้าหมาย.....						
	2.6 ช่วยเหลือประธาน/สมาชิกกลุ่มในการ ทำงาน นอกเหนือจากหน้าที่รับผิดชอบ ของตน.....						

ลำดับ ที่	รายการทักษะสำหรับสมาชิก	การแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
3.	<u>การอภิปราย</u>						
	3.1 ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นอย่างมี เหตุผล.....						
	3.2 ชักจูงผู้อื่นให้แสดงความคิดเห็น/ ช่วยเหลือกลุ่ม.....						
	3.3 ให้ความสนใจต่อการอภิปราย แสดงความคิดเห็นหรือรับ.....						
	3.4 รับฟังและพิจารณาความคิดเห็น ของผู้อื่น.....						
	3.5 สนับสนุนผู้อื่น.....						
	3.6 คัดค้านอย่างมีเหตุผล.....						
	3.7 ไม่นำกลุ่มออกนอกประเด็น.....						
	3.8 ช่วยสรุปผลการอภิปราย.....						
4.	<u>การแก้ปัญหาคความขัดแย้ง</u>						
	4.1 แสดงออกให้เห็นปัญหาหรือข้อขัดแย้ง ที่เกิดขึ้น.....						
	4.2 ช่วยกลุ่มวิเคราะห์ปัญหา.....						
	4.3 ช่วยกลุ่มแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหา.....						
	4.4 ช่วยแก้ปัญหาให้แก่กลุ่ม.....						
5.	<u>การเสนอผลงาน</u>						
	5.1 เสนอผลงานได้ถูกต้องตรงเรื่อง ตรงประเด็น.....						
	5.2 เสนอผลงานด้วยวิธีการที่น่าสนใจ.....						

ลำดับ ที่	รายการทักษะสำหรับสมาชิก	การแสดงพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม					หมายเหตุ
		ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ไม่มี	
6.	คุณสมบัติทั่วไป						
	6.1 พูดสื่อความหมายได้ชัดเจน เป็นที่เข้าใจ.....						
	6.2 มีมารยาทในการพูด.....						
	6.3 รับฟัง จับใจความได้ดี.....						
	6.4 มีมารยาทในการฟัง.....						
	6.5 มีการทบทวนและปรับความเข้าใจกัน.....						
	6.6 แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล.....						
	6.7 พิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น.....						
	6.8 ให้เกียรติเคารพผู้อื่น.....						
	6.9 ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ.....						
	6.10 ยอมรับมติกลุ่ม.....						
	6.11 ควบคุมอารมณ์ได้.....						

คำชี้แจง

สำหรับ

การใช้แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของหัวหน้ากลุ่ม

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
1	<p>การวางแผนงาน</p> <p>1.1 ริเริ่มความคิดให้แก่กลุ่ม</p> <p>หมายถึง - การเสนอแนะความคิดใหม่ ๆ ให้แก่กลุ่มเมื่อกลุ่มเกิดติดขัด ทำให้กลุ่มดำเนินงานต่อไปได้</p> <p>- การช่วยกลุ่ม หาทางออกให้แก่กลุ่มเมื่อกลุ่มเกิดติดขัด ทำให้กลุ่มดำเนินงานต่อไปได้</p>	<p>ดีมาก หมายถึง การเสนอแนะ/การหาทางออก ให้แก่กลุ่ม ทำได้ อย่างเหมาะสมคือ เป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ ในกลุ่มหรือความคิด/วิธีการ ที่เสนอนั้นใช้ได้ผลดี</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการเสนอแนะ/การหาทางออกให้แก่กลุ่ม แต่ทำอย่างไม่เหมาะสมคือ เกิดผลเสียแก่กลุ่มใน ทางใดทางหนึ่งหรือความคิด/วิธีการที่เสนอนั้น ใช้ไม่ได้ผล</p>
	<p>1.2 ช่วยให้กลุ่มเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์</p> <p>หมายถึง - การซักถาม/พูดคุย/ปรึกษา/ชี้แจง เกี่ยวกับจุดประสงค์ ในการทำงาน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ได้ผล คือ ทุกคน เกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่ลดความบังเอิญ หรือทำแค่ไม่ได้ผล</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>1.3 ปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำอะไรบ้าง หมายถึง - การพูดคุย/ปรึกษา กับกลุ่มว่า กลุ่มจะต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมาย</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ไດผล คือ ทุกคนเกิดความเข้าใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความบังเอิญ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>1.4 ปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำงานนั้น ๆ อย่างไร หมายถึง - การพูดคุย/ปรึกษา กับกลุ่มว่า กลุ่มจะใช้วิธีอะไรในการทำงาน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ไດผล คือ ทุกคนเกิดความเข้าใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความบังเอิญ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>1.5 ปรึกษากับกลุ่มว่าจะทำงานเป็นลำดับขั้นตอนอย่างไร หมายถึง - การพูดคุย/ปรึกษา กับกลุ่มว่า งานที่กลุ่มจะทำนั้น จะทำอะไรก่อน อะไรหลัง</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ไດผล คือ ทุกคนเกิดความเข้าใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความบังเอิญ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	1.6 ตกลงกับกลุ่มเกี่ยวกับระเบียบในการทำงาน หมายถึง - การพูดจาทกลงกับกลุ่มว่า กลุ่มควรจะมีกติกา ข้อตกลง อะไรบ้าง ในการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมาย	ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ไคยล คือ ทุกคนเกิดความเข้าใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความบังเอิญ หรือทำแต่ไม่ได้ผล
	1.7 แบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มตามความสามารถ หมายถึง - การพิจารณาความถนัดและความสามารถของสมาชิก กลุ่ม เมื่อมีการจัดสรร แบ่งงานกัน	ดีมาก หมายถึง มีการพิจารณาความถนัด/ความสามารถของสมาชิกกลุ่ม อย่างชัดเจน และมีการจัดสรรแบ่งงานกันตามเกณฑ์นั้น โดยที่สมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มมีความพอใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการพิจารณาความถนัด/ความสามารถของสมาชิก กลุ่มแต่ไม่ชัดเจน และการจัดสรรแบ่งงาน ยังไม่เป็นที่พอ ใจของสมาชิกส่วนใหญ่
	1.8 แบ่งงานให้สมาชิกกลุ่มอย่างทั่วถึง หมายถึง - การจัดสรร แบ่งงานให้ทุกคนในกลุ่ม ได้มีส่วนร่วมใน การทำงาน	ดีมาก หมายถึง มีการจัดสรรแบ่งงานให้ทุกคน ควรปรับปรุง หมายถึง มีจำนวนสมาชิกส่วนใหญ่ที่ไม่ได้รับการจัดสรร แบ่งงาน อย่างเป็นกิจลักษณะ

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
2	การควบคุมการปฏิบัติงาน	
2.1	ทบทวนความเข้าใจและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกเกี่ยวกับงานก่อนลงมือทำงาน หมายถึง - การพูดถึง/พูดทบทวน ว่าใครจะทำอะไรบ้าง ถกถามข้อตกลงที่กลุ่มต้องปฏิบัติคืออะไร	ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผลคือทุกคนเกิดความเข้าใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล
2.2	ดูแลเอาใจใส่สมาชิกขณะปฏิบัติงาน หมายถึง - การเข้าไปพูดคุย ไปซักถาม สมาชิกกลุ่มถึงการ ทำงานของเขา ขณะที่เขากำลังปฏิบัติงาน	ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผลสมาชิกผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล
2.3	ให้กำลังใจยกย่อง ชมเชย ผู้ปฏิบัติงาน หมายถึง - การแสดงการยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ ผู้ปฏิบัติงาน ทางคำพูดหรือท่าทาง	ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิกผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจหรือทำแต่ไม่ได้ผล

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>2.4 ให้คำปรึกษาแนะนำ/ช่วยเหลือสมาชิกผู้ปฏิบัติงาน หมายถึง - การให้คำแนะนำ/ช่วยเหลือ ผู้ปฏิบัติงาน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิกผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจหรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>2.5 ให้คำติ/ตักเตือนอย่างเหมาะสม หมายถึง การบอกให้สมาชิกกลุ่มรู้อถึงพฤติกรรมของเขาที่ควรปรับปรุง โดยใช้คำพูด น้ำเสียง ท่าทาง ที่เหมาะสม คือ</p> <ol style="list-style-type: none">1. ไม่ใช่คำประเภทตัดสิน เช่น เลวมาก แย่มาก โง่จริง ไม่เข้าท่า ฯลฯ2. ใช้คำที่อธิบายพฤติกรรมที่บกพร่องอย่างชัดเจน เช่น พูกว่า "เธอพิมพ์ผิดมันไป แล้วยังไม่ได้เอามาคืน"3. บอกเป็นเชิงเสนอแนะ หรือให้ความช่วยเหลือประกอบ	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจและทำได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และทำได้ผล ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปอย่างไม่ตั้งใจ หรือ ทำแต่ไม่เหมาะสมหรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>2.6 ให้คำชมอย่างเหมาะสม</p> <p>หมายถึง - การชมเชยสมาชิกกลุ่มทางคำพูด ท่าทางอย่างเหมาะสม คือ</p> <ol style="list-style-type: none">1. ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง2. ไม่มากไม่น้อยเกินไป3. ชมอย่างจริงใจ	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ และทำได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และทำได้ผล</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปอย่างไม่ตั้งใจ หรือ ทำแต่ไม่เหมาะสม หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>2.7 ควบคุมระเบียบการทำงาน</p> <p>หมายถึง - การควบคุม (การคัดเตือน บอกกล่าว ฯลฯ) ให้สมาชิกกลุ่มปฏิบัติตามระเบียบ กติกา ข้อตกลงที่วางไว้</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิกผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจหรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>2.8 ควบคุมการทำงานให้ไปสู่เป้าหมาย</p> <p>หมายถึง - ลักษณะของการควบคุมการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิกผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจหรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	2.9 การติดตามตรวจสอบผลงานเป็นระยะ ๆ หมายถึง - การติดตามคุณลจากการทำงานของสมาชิกเป็นระยะ ๆ และประเมินว่าผลงานนั้นเป็นอย่างไร	ดีมาก หมายถึง มีการเกิดพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิกผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล
3	การอภิปราย	
	3.1 กระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการอภิปรายอย่างทั่วถึง หมายถึง - การช่วยให้สมาชิกกลุ่มทุกคนมีโอกาสในการเสนอความคิดเห็น	ดีมาก หมายถึง สามารถช่วยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น ควรปรับปรุง หมายถึง สามารถช่วยให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นได้ไม่ถึง 50%
	3.2 ประสานความคิดของสมาชิกให้เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม หมายถึง - การนำความคิดของสมาชิกกลุ่มหลาย ๆ คนมาผสมผสานกันเพื่อให้ได้ความคิด/คำตอบ ที่เป็นประโยชน์แก่กลุ่ม	ดีมาก หมายถึง สามารถผสมผสานความคิดของสมาชิกกลุ่มและความคิดนั้นได้รับการยอมรับจากกลุ่มเป็นเอกฉันท์ ควรปรับปรุง หมายถึง สามารถผสมผสานความคิดของสมาชิกกลุ่มแต่ความคิดนั้นไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>3.3 ความคุมการอภิปรายไม่ให้ออกนอกประเด็น หมายถึง - การคอยดูแล ความคุม ไม่ให้สมาชิกกลุ่มคนใดคนหนึ่งพูดหรือหันเหความสนใจของสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ให้ออกไปจากงานหรือเป้าหมายของกลุ่ม</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิกผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจหรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>3.4 สร้างบรรยากาศที่ดีในการอภิปราย หมายถึง - การแสดงความเป็นมิตร ความเป็นกันเอง ความสนใจ รับฟัง และสนับสนุน สมาชิกกลุ่ม รวมทั้งแสดงการยอมรับ ไม่มีท่าที่ดูถูก ดูหมิ่น หรือเหยียดหยามสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิกผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจหรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>3.5 ให้เทคนิคต่าง ๆ ชักจูงให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น หมายถึง - ความสามารถในการใช้เทคนิควิธีหลาย ๆ วิธีในการชักจูงให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น</p>	<p>ดีมาก หมายถึง ควรแสดงความสามารถในการใช้เทคนิควิธีหลาย ๆ วิธีในการชักจูงสมาชิกให้แสดงความคิดเห็น และทำได้ผลดี สมาชิกกลุ่มมีความพอใจ ควรปรับปรุง หมายถึง การใช้เทคนิควิธีใดวิธีหนึ่งอย่างซ้ำซากหรือทำแต่ไม่ได้ผล หรือทำแล้วสมาชิกกลุ่มไม่พอใจ</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>3.6 สรุปผลการอภิปราย</p> <p>หมายถึง - การพูดสรุปผลของการอภิปรายได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน ตรงประเด็น และกระทัดรัด เข้าใจได้ดี</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ และทำได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และทำได้</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปอย่างไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่เหมาะสมหรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
4	<p>การแก้ปัญหาความขัดแย้ง</p>	
	<p>4.1 แสดงออกว่าเห็นปัญหาหรือขัดแย้งที่เกิดขึ้น</p> <p>หมายถึง - การแสดงออกทางท่าทาง/คำพูด ซึ่งทำให้รู้ว่า เห็นปัญหาที่เกิดขึ้น</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างชัดเจน</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่ไม่ชัดเจน</p>
	<p>4.2 ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเห็นและเข้าใจปัญหา</p> <p>หมายถึง - การพูดถึงปัญหาให้กลุ่มฟัง หรือชี้ให้กลุ่มเห็นปัญหา หรือชี้แจง อธิบาย ลักษณะปัญหาให้กลุ่มฟัง</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ จะะจงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผล คือทุกคนเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจหรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	4.3 นำกลุ่มให้วิเคราะห์ปัญหา หมายถึง - การพูดคุย/ปรึกษาหารือ/บอก/แนะ ให้กลุ่มช่วยกัน วิเคราะห์ลักษณะของปัญหาและหาสาเหตุของปัญหา	ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ จะมองเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผล คือทุกคนเกิดความเข้าใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล
	4.4 นำกลุ่มให้ช่วยกันคิดหาวิธีการแก้ปัญหา หมายถึง - การพูดคุย/ปรึกษาหารือ/บอก/แนะ ให้กลุ่มช่วยกัน คิดหาวิธีแก้ปัญหที่เกิดขึ้น	ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ จะมองเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผล คือทุกคนเกิดความเข้าใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล
	4.5 ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา หมายถึง - การช่วยแก้ปัญหาให้แก่กลุ่ม โดยใช้วิธีการที่ไม่เกิด ผลเสียแก่กลุ่ม	ดีมาก หมายถึง สามารถใช้วิธีการที่ได้ผลคือช่วยแก้ปัญหาของกลุ่มได้ และวิธีการนั้นไม่ก่อให้เกิดปัญหาใด ๆ แก่กลุ่ม ควรปรับปรุง หมายถึง การพยายามใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งเข้าช่วยเหลือ กลุ่ม แต่ไม่สามารถแก้ปัญหาของกลุ่มได้หรือวิธีการนั้นก่อให้เกิดผลเสีย/ปัญหาตามมา

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
5	การเสนอผลงาน	
5.1	นำกลุ่มให้คิดหาวิธีเสนอผลงานที่น่าสนใจ หมายถึง - การบอก/แนะ/ให้กลุ่มช่วยกันคิดหาวิธีเสนอผลงาน ที่จะช่วยให้ผู้ฟังเกิดความสนใจตั้งใจรับฟังการเสนอ ผลงานและได้รับประโยชน์จากการฟังอย่างเต็มที่	ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิกปฏิบัติงานมีความพอใจ ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล
5.2	เสนอผลงานได้ชัดเจน ตรงประเด็น หมายถึง - การออกไปเสนอผลงานได้อย่างน่าสนใจและชัดเจน ถูกต้องตรงตามเรื่อง	ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างน่าสนใจ ชัดเจน ถูกต้อง ตรงตามเรื่อง ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นแต่ไม่มีคุณสมบัติที่ระบุไว้ ในลักษณะพฤติกรรม

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
6	คุณสมบัติทั่วไป	
6.1	<p>พูดสื่อความหมายได้ชัดเจนเป็นที่เข้าใจ</p> <p>หมายถึง -- การพูดสื่อความหมายชัดเจนเป็นที่เข้าใจได้ง่าย ไม่สับสน วกวน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง สามารถพูดสื่อความหมายได้ชัดเจนดี เป็นที่เข้าใจได้ง่าย</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง พูดสื่อความหมาย แต่เข้าใจได้ยาก การพูดสับสน วกวน</p>
6.2	<p>มีมารยาทในการพูด</p> <p>หมายถึง -- การพูดที่ชัดเจนและไม่ยืดเยื้อจนเกินไป ขณะพูดมีการสังเกตผู้ฟัง มีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้ฟัง และมีการปรับความเข้าใจใ้ตรงกัน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมครบตามคุณสมบัติที่ระบุไว้ในลักษณะพฤติกรรม</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมแต่ขาดคุณสมบัติที่ระบุไว้ในลักษณะพฤติกรรม</p>
6.3	<p>รับฟัง จับใจความได้</p> <p>หมายถึง -- การตั้งใจฟัง ให้ความสนใจผู้พูด สามารถจับใจความได้ดี ซึ่งจะรู้ได้จากการพูดจาวกตอบในเรื่องต่าง ๆ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมครบตามคุณสมบัติ ที่ระบุไว้ในลักษณะพฤติกรรม</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมแต่ขาดคุณสมบัติที่ระบุไว้ในลักษณะพฤติกรรม</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>6.4 มีมารยาทในการฟัง</p> <p>หมายถึง - การแสดงความสนใจผู้พูด การตั้งใจฟัง การฟังผู้พูดทุกคน ไม่พูดแซว ไม่พูดขัดจังหวะ ไม่คุยกันขณะฟัง ไม่พูดกระซิบกระซาบ ไม่ทำการใด ๆ อันเป็นการรบกวนสมาธิของผู้พูด ฯลฯ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมครบตามคุณสมบัติที่ระบุไว้ในลักษณะพฤติกรรม</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมแต่ขาดคุณสมบัติที่ระบุไว้ในลักษณะพฤติกรรม</p>
	<p>6.5 ช่วยให้อีกกลุ่มเข้าใจตรงกัน</p> <p>หมายถึง - การสังเกตเห็นว่าสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน และพยายามปรับความเข้าใจ ของสมาชิกกลุ่มให้มีความเข้าใจที่ตรงกัน โดยการซักถาม ชี้แจง อธิบาย ขยายความ ฯลฯ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผล คือทุกคนเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการเกิดพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>6.6 แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล</p> <p>หมายถึง - การเสนอความคิดเห็น โดยมีเหตุผลประกอบ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงความคิดเห็น โดยมีเหตุผลประกอบทุกครั้ง</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงความคิดเห็น โดยให้เหตุผลประกอบเป็นส่วนน้อย</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>6.7 พิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น</p> <p>หมายถึง - การไม่เพิกเฉยหรือทอดทิ้งความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เสนอแนะขึ้นมา การนำความคิดเห็นมาอภิปรายว่าความคิดเห็นนั้นดี/ไม่ดี อย่างไร ควรยอมรับ/ไม่ยอมรับ เพราะอะไร</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิกผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>6.8 ให้เกียรติเคารพผู้อื่น</p> <p>หมายถึง - การแสดงการยอมรับสมาชิกกลุ่ม ไม่แสดง การดูถูกเหยียดหยามสมาชิกกลุ่ม ทางคำพูด/ท่าทาง</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผล สมาชิกผู้ปฏิบัติงานมีความพอใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมนั้น แต่เป็นไปด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>6.9 ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ</p> <p>หมายถึง - การตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยพิจารณาจากข้อมูล/เหตุผลต่าง ๆ ไม่ใช่ตัดสินใจตามอารมณ์</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีการพิจารณาข้อมูล/เหตุผลต่าง ๆ ทุกครั้งที่ต้องตัดสินใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีการตัดสินใจน้อยครั้งที่พิจารณาข้อมูล/เหตุผลต่าง ๆ ประกอบ</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	6.10 ยอมรับมติกลุ่ม หมายถึง - การแสดงออกทางคำพูด/ท่าทาง ให้กลุ่มทราบว่า ยอมรับในการตัดสินใจของกลุ่ม	ดีมาก หมายถึง การแสดงพฤติกรรมการยอมรับในการตัดสินใจของกลุ่ม ด้วยความเข้าใจ ควรปรับปรุง หมายถึง การแสดงพฤติกรรมการยอมรับในการตัดสินใจ ของกลุ่ม แต่ด้วยอาการไม่พึงพอใจ
	6.11 ควบคุมอารมณ์ได้ หมายถึง - การไม่แสดงอารมณ์ต่าง ๆ เช่น อารมณ์เบื่อหน่าย อารมณ์โกรธ ฯลฯ ที่จะทำให้เกิดผลเสียแก่การ ทำงานของกลุ่ม	ดีมาก หมายถึง มีความพยายามที่จะไม่แสดงอารมณ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิด ผลเสียแก่การทำงานของของกลุ่ม และทำได้ผลดี ควรปรับปรุง หมายถึง มีความพยายามที่จะไม่แสดงอารมณ์ที่จะทำให้เกิด ผลเสียแก่การทำงานของของกลุ่ม แต่ทำไม่ได้ผล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจง

สำหรับ

การใช้แบบประเมินทักษะการทำงานกลุ่มของสมาชิก

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
1	<p>การวางแผนงาน</p> <p>1.1 ประเมินเกี่ยวกับเป้าหมาย/จุดประสงค์ในการทำงาน หมายถึง - การที่สมาชิกได้มีการซักถาม/พูดคุย/ปรึกษา/ชี้แจง เกี่ยวกับจุดประสงค์ในการทำงาน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง และทำได้ดี ได้ผล คือ ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกิด ความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้นด้วยความบังเอิญ หรือทำ แต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>1.2 ประเมินว่ากลุ่มจะต้องทำอะไรบ้าง หมายถึง - การที่สมาชิกได้มีการพูดคุย/ปรึกษากันว่า กลุ่มจะต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้งานบรรลุผล ตามเป้าหมาย</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ได้ผล คือ ช่วยให้ สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้นด้วยความบังเอิญ หรือทำ แต่ไม่ได้ผล</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>1.3 ประเมินว่ากลุ่มจะทำงานกันอย่างไร หมายถึง - การที่สมาชิกได้มีการพูดคุย/ปรึกษากันว่า กลุ่มจะใช้วิธีอะไรในการทำงาน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้นอย่าง ตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ได้ผล คือ ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้นด้วยความบังเอิญ หรือทำ แต่ไม่ได้ผล</p>
	<p>1.4 ประเมินว่ากลุ่มจะทำงานเป็นลำดับขั้นตอนอย่างไร หมายถึง - การที่สมาชิกได้มีการพูดคุย/ปรึกษากันว่า งานที่กลุ่มจะทำนั้น จะทำอะไรก่อน อะไรหลัง</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้นอย่าง ตั้งใจ เจาะจง เห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ได้ผล คือ ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้นด้วยความบังเอิญ หรือ ทำแต่ไม่ได้ผล</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>1.5 ตกลงกันเกี่ยวกับระเบียบในการทำงาน หมายถึง - การที่สมาชิกได้มีการพุดจวตกลงกันว่า กลุ่มควรจะมีกติกา ข้อตกลงอะไรบ้าง ในการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมาย</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาจะงเห็นได้ชัดเจนและทำได้ดี ได้ผล คือ ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้นหรือสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้นด้วยความบังเอิญ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>
2	<p>การปฏิบัติงาน</p> <p>2.1 ทบทวนแผนงานและบทบาทหน้าที่ของผู้ร่วมงานก่อนลงมือทำงาน หมายถึง - การที่สมาชิกได้มีการพุดถึง/พุดทบทวนว่า ใครจะทำอะไรบ้าง กติกา ข้อตกลงที่กลุ่มจะต้องปฏิบัติคืออะไร</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้นอย่างตั้งใจ เจาจะงเห็นได้ชัดเจน และทำได้ดี ทำได้ผล คือ ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้นหรือสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้นด้วยความไม่ตั้งใจ หรือทำแต่ไม่ได้ผล</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>2.2 รับผิดชอบในงานของตนให้บรรลุเป้าหมาย</p> <p>หมายถึง - การที่สมาชิกดูแล เอาใจใส่ ปฏิบัติงานที่ตนได้รับมอบหมายจากกลุ่ม จนกระทั่งสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่ม แสดงพฤติกรรมนั้น จนกระทั่งงานบรรลุเป้าหมาย และเป็นไปตามระเบียบ ข้อตกลง หรือมาตรฐานที่กลุ่มต้องการ</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้น แต่ผลงานไม่เป็นไปตามระเบียบข้อตกลง หรือมาตรฐานที่กลุ่มต้องการ</p>
	<p>2.3 ปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงของกลุ่ม</p> <p>หมายถึง - การที่สมาชิกทำตามข้อตกลงที่กลุ่มได้กำหนดไว้ จนกระทั่งงานบรรลุเป้าหมาย</p> <p>2.4 ให้ความคิดเห็น/ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม</p> <p>หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มเสนอข้อมูลหรือความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานของกลุ่ม และเป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้นมากกว่า 50 % แต่ ข้อมูล/ความคิดเห็นที่ให้ ไม่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>2.5 ให้ความร่วมมือแก่กลุ่มในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มไม่ขัดขวาง หรือทำตนเป็นอุปสรรคต่อการทำงานของกลุ่ม หรือ ให้ความช่วยเหลือกลุ่ม หรือ ทำตามที่กลุ่มขอ หรือ ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น</p>
	<p>2.6 ช่วยเหลือประธาน/สมาชิกกลุ่มในการทำงาน นอกเหนือจากหน้าที่รับผิดชอบของตน หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มช่วยเหลือประธานกลุ่ม หรือ สมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ทำงานที่ไม่ใช่หน้าที่ของตนโดยตรง</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น</p>

สถาบันวิจัยบริการ
 จพาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
3	<p>การอภิปราย</p> <p>3.1 ให้ข้อมูล/แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่กลุ่ม และแสดงความคิดเห็นโดยให้เหตุผลประกอบ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนี้ ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนี้ หรือ มีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50% ที่แสดงความคิดเห็น แต่ความคิดเห็นที่แสดงนั้นขาดการให้เหตุผลประกอบ</p>
	<p>3.2 ชักจูงผู้อื่นให้แสดงความคิดเห็น/ช่วยเหลือกลุ่ม หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มให้โอกาสสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ได้แสดงความคิดเห็น หรือช่วยเหลือกลุ่ม โดยอาจใช้เทคนิคต่าง ๆ เข้าช่วย</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนี้ ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนี้ หรือ มีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50% ที่แสดงความคิดเห็น แต่ความคิดเห็นที่แสดงนั้นขาดการให้เหตุผลประกอบ</p>

สถาบันแห่งชาติ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>3.3 ให้ความสนใจต่อการอภิปราย แสดงความกระตือรือร้น หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มสนใจฟังการอภิปราย ไม่ทำกิจกรรม อื่น ๆ ที่ทำให้บรรยากาศในการอภิปรายเสีย เช่น พูดคุยกัน เองงานอื่นขึ้นมาทำ นั่งหลับ ฯลฯ ติดตาม การอภิปรายอย่างกระฉับกระเฉง กระตือรือร้น ไม่ มีท่าทีเบื่อหน่าย</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น</p>
	<p>3.4 รับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มตั้งใจฟังสมาชิกคนอื่น ๆ และนำความ คิดเห็นของเขามาพิจารณาและพูดกันว่า กลุ่มควรรับ/ ไม่รับความคิดเห็นนั้น เพราะอะไร</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50% ที่รับฟังผู้อื่น แต่ไม่ได้ นำความคิดเห็นที่รับฟังมาพิจารณาว่าดี/ไม่ดี ควรรับ/ ไม่ควรรับ เพราะอะไร</p>
	<p>3.5 สนับสนุนผู้อื่น หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มให้การสนับสนุนสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ทางคำพูดหรือท่าทาง เช่น พูดหรือแสดงท่าทียอมรับ ความคิดเห็นพูดสนับสนุน ให้คำชมเชย เป็นต้น</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
3.6	คึกคักอย่างมีเหตุผล หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มพุดคึกคักความคิดเห็นของ ผู้อื่นโดยให้เหตุผลประกอบ	ดีมาก หมายถึง เมื่อมีการคึกคักเกิดขึ้นในกลุ่ม ตั้งแต่ 70% ของการ คึกคักนั้นมีเหตุผลประกอบ ควรปรับปรุง หมายถึง เมื่อมีการคึกคักเกิดขึ้นในกลุ่ม น้อยกว่า 50% ของการคึกคักขาดเหตุผลประกอบ
3.7	ไม่นำกลุ่มออกนอกประเด็น หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มไม่กระทำการใด ๆ อันทำให้ กลุ่มหันเหความสนใจออกไปจากงานที่กำลัง ทำอยู่ หรือพูดออกนอกเรื่อง หรือพูดในสิ่งที่ไม่ เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม	ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น
3.8	ช่วยสรุปผลการอภิปราย หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มกล่าวสรุปการอภิปราย	ดีมาก หมายถึง การที่สมาชิกกลุ่มสามารถสรุปผลการอภิปรายได้อย่าง ถูกต้อง ชัดเจน ตรงประเด็น และกระชับรัด เข้าใจง่าย ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มที่ช่วยสรุปผลการอภิปราย แต่การ สรุปผลนั้นไม่ตรงประเด็น หรือสับสนวุ่นวาย เข้าใจยาก

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
4.	<p>4.1 ถว้แ่ญ้หาความซ้คแ่ง</p> <p>4.1 แ่จกออกว้แ่ญ้หาหรือซ้คแ่งท้เก้ดข้ญ</p> <p>ห้มายถ้ง - การท้สม้ข้ภ้กลุ่มแ่จกออกท้างท้าง/ท้่าพู้ค ซ้งท้่าห้ฐว้แ่ญ้หาท้เก้ดข้ญ</p>	<p>ค้มาก ห้มายถ้ง สม้ข้ภ้กลุ่ม 70 % ซ้ญไปแ่จกพู้คท้กรรมน้ญ เม้อมบ้ญหาซ้ญ</p> <p>น้กลุ่ม</p> <p>ค้วรป้ร้บป้ร้ง ห้มายถ้ง ม้สม้ข้ภ้กลุ่มน้อยกว้า 50 % ท้แ่จกพู้คท้กรรมน้ญ</p> <p>เม้อมบ้ญหาเก้ดข้ญน้กลุ่ม</p>
	<p>4.2 ซ้วยกลุ่มว้เ้รระท้ญ้หา</p> <p>ห้มายถ้ง - การท้สม้ข้ภ้กลุ่ม พู้คท้ญ/ป้ร้กข้หาร้อก้ญเก้ยว้กับบ้ญหาท้เก้ดข้ญ แ่จซ้วยก้ญว้เ้รระท้ ล้กข้ณะข้องบ้ญหาแ่จหาสาเหตूข้องบ้ญหา</p>	<p>ค้มาก ห้มายถ้ง สม้ข้ภ้กลุ่ม 70 % ซ้ญไปแ่จกพู้คท้กรรมน้ญ เม้อมบ้ญหาซ้ญ</p> <p>น้กลุ่ม</p> <p>ค้วรป้ร้บป้ร้ง ห้มายถ้ง ม้สม้ข้ภ้กลุ่มน้อยกว้า 50 % ท้แ่จกพู้คท้กรรมน้ญ</p> <p>เม้อมบ้ญหาเก้ดข้ญน้กลุ่ม</p>
	<p>4.3 ซ้วยกลุ่มแ่จงหาว้ธีการแ่จซ้ญบ้ญหา</p> <p>ห้มายถ้ง - การท้สม้ข้ภ้กลุ่ม พู้คท้ญ/ป้ร้กข้หาร้อ/เส้นอแ่ณะเก้ยว้กับว้ธีการท้จะซ้วยแ่จญ้หาท้เก้ดข้ญ</p>	<p>ค้มาก ห้มายถ้ง สม้ข้ภ้กลุ่ม 70 % ซ้ญไปแ่จกพู้คท้กรรมน้ญ เม้อมบ้ญหาซ้ญ</p> <p>น้กลุ่ม</p> <p>ค้วรป้ร้บป้ร้ง ห้มายถ้ง ม้สม้ข้ภ้กลุ่มน้อยกว้า 50 % ท้แ่จกพู้คท้กรรมน้ญ</p> <p>เม้อมบ้ญหาเก้ดข้ญน้กลุ่ม</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>4.4 ช่วยแก้ปัญหาให้แก่อุปกรณ์</p> <p>หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มช่วยแก้ปัญหาให้แก่อุปกรณ์ โดยใช้วิธีการที่ไม่เกิดผลเสียแก่อุปกรณ์</p>	<p>ดีมาก หมายถึง สมาชิกกลุ่ม 70 % ขึ้นไปแสดงพฤติกรรมนั้น เมื่อมีปัญหาค้นในกลุ่ม</p> <p>การปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในกลุ่ม</p>
5	<p>การเสนอผลงาน</p> <p>5.1 เสนอผลงานที่ถูกตรงเรื่อง</p> <p>หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มออกไปรายงาน เสนอผลงานของกลุ่ม</p>	<p>ดีมาก หมายถึง การที่สมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้นได้อย่างชัดเจน ถูกตรงตรงตามเรื่องที่ทำขึ้นมา</p> <p>การปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกออกไปรายงาน เสนอผลงาน แต่การเสนอผลงานไม่ถูกต้องตรงตามเรื่อง หรือไม่ชัดเจนพอ</p>
	<p>5.2 เสนอผลงานด้วยวิธีการที่น่าสนใจ</p> <p>หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มออกไปเสนอผลงานด้วยวิธีการที่ทำให้สมาชิกกลุ่มผู้ฟัง รับฟังอย่างสนใจ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง มีสมาชิกที่แสดงพฤติกรรมนั้นอย่างได้ผล เน้นที่สนใจและพอใจของผู้ฟังมาก</p> <p>การปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่ไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
6	<p>คุณสมบัติทั่วไป</p> <p>6.1 พูดสื่อความหมายโดยใช้เงินเป็นที่เข้าใจ</p> <p>หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มพูดสื่อความหมายโดยใช้เงินเป็นที่เข้าใจโดยง่ายไม่สับสนวุ่นวาย</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกกลุ่ม แสดงพฤติกรรมนี้</p> <p>การปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนี้</p> <p>หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนี้ แต่</p> <p>แสดงไม่ครอบคลุมตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือพฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>
	<p>6.2 มีมารยาทในการพูด</p> <p>หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มพูดไม่ใช้เงิน และยึดฮยาจนเกินไป ขณะพูดมีการสังเกตผู้ฟัง มีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้ฟัง และมีการปรับความเข้าใจให้ตรงกัน</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่ม แสดงพฤติกรรมนี้</p> <p>การปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนี้</p> <p>หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนี้ แต่</p> <p>แสดงไม่ครอบคลุมตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือพฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>6.3 รับฟัง จับใจความใจ</p> <p>หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มตั้งใจฟัง ให้ความสนใจผู้พูดสามารถ จับใจความใจได้ ซึ่งจะถูกไต่ถามการพูดจาโต้ตอบในเรื่อง ต่าง ๆ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่ม แสดงพฤติกรรมนี้ การปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนี้ หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนี้ แต่ แสดงไม่ไต่ถามตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือพฤติกรรมไม่มี คุณภาพเท่าที่ควร</p>
	<p>6.4 มีมารยาทในการฟัง</p> <p>หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มแสดงความสนใจผู้พูด การตั้งใจฟัง การฟัง ผู้พูดทุกคน ไม่พูดแทรกไม่พูดขัดจังหวะ ไม่คุยกัน ขณะฟัง ไม่พูดกระซิบกระซาบ ไม่ทำการใด ๆ อันเป็น การรบกวนสมาชิกของผู้พูด ฯลฯ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่ม แสดงพฤติกรรมนี้ การปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนี้ หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนี้ แต่ แสดงไม่ไต่ถามตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือพฤติกรรมไม่มี คุณภาพเท่าที่ควร</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>6.5 ช่วยเหลือกลุ่มเขาใจตรงกัน</p> <p>หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มสังเกตเห็นว่า สมาชิกกลุ่มก่อนมีความเขาใจที่ไม่ตรงกัน และพยายามปรับความเขาใจของสมาชิกกลุ่มใหม่มีความเขาใจที่ตรงกัน โดยการซักถามชี้แจงอธิบายขยายความ ฯลฯ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมในการปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่แสดงไม่ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือพฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>
	<p>6.6 แสดงความคิดอย่างมีเหตุผล</p> <p>หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มเสนอความคิดเห็น โดยมีเหตุผลประกอบ</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมในการปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่แสดงไม่ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือพฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>

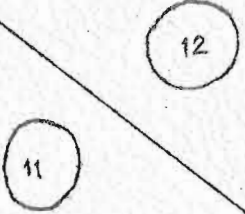

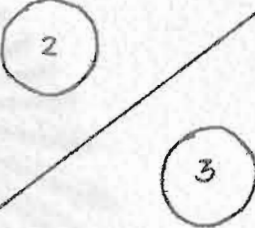

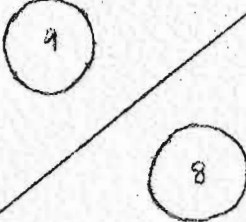

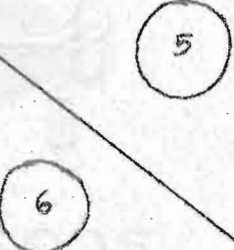
หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>6.7 พิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่น</p> <p>หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มไม่เพิกเฉยหรือทอดทิ้งความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เสนอแนะขึ้นมา การนำความคิดเห็นมาอภิปรายว่าความคิดเห็นนั้น ดี/ไม่ดี อย่างไร ควรยอมรับ/ไม่ยอมรับ เพราะอะไร</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่แสดงไม่ได้ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือ พฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>
	<p>6.8 ใ้เกียรติเคารพผู้อื่น</p> <p>หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มแสดงการยอมรับสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ไม่แสดงการดูถูกเหยียดหยามสมาชิกกลุ่ม ทางคำพูด/ท่าทาง</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่แสดงไม่ได้ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือ พฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
	<p>6.9 ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ</p> <p>หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยพิจารณาจาก ข้อมูล/เหตุผล ต่าง ๆ ไม่ใช่ตัดสินใจตามอารมณ์</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70 % ของจำนวนสมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50 % ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่แสดงไม่ได้ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือ พฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>

หมวด	ลักษณะพฤติกรรม	เกณฑ์
6.10	<p>ยอมรับผิดกลุ่ม</p> <p>หมายถึง - การที่สมาชิกกลุ่มแสดงออกทางคำพูด/ท่าทาง ให้กลุ่มทราบว่า ยอมรับในการตัดสินใจของกลุ่ม</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่แสดงไม่ได้ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือ พฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>
6.11	<p>ควบคุมอารมณ์ได้</p> <p>หมายถึง - - การที่สมาชิกกลุ่มไม่แสดงอารมณ์ต่าง ๆ เช่น อารมณ์เบื่อหน่าย อารมณ์โกรธ ฯลฯ ทำให้เกิดผลเสียแก่การทำงานของกลุ่ม</p>	<p>ดีมาก หมายถึง 70% ของจำนวนสมาชิกแสดงพฤติกรรมนั้น</p> <p>ควรปรับปรุง หมายถึง มีสมาชิกกลุ่มน้อยกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น หรือมีสมาชิกกลุ่มมากกว่า 50% ที่แสดงพฤติกรรมนั้น แต่แสดงไม่ได้ครบถ้วนตามลักษณะที่กล่าวไว้ หรือ พฤติกรรมไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร</p>

แบบบันทึกขอมูล เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

บันทึกเพิ่มเติม

		
	ชื่อโรงเรียน จังหวัด ชั้น กลุ่ม ผู้สังเกต	
		

แบบบันทึกผลการใช้
ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

1. แบบบันทึกชุดนี้สำหรับครูผู้นำชุดกิจกรรมไปใช้สอน
2. แบบบันทึกชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการรวบรวมข้อมูลและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่ได้จากครูผู้นำชุดกิจกรรมไปใช้สอนและใช้ฝึก ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปรับปรุงชุดกิจกรรมดังกล่าวให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. โปรดบันทึกข้อมูลที่ท่านได้จากการนำชุดกิจกรรมไปสอนและฝึก ลงในแบบบันทึกข้อมูลการสอนและแบบบันทึกข้อมูลการฝึก ให้สมบูรณ์ทุกกิจกรรม หากข้อมูลที่ได้ไม่สมบูรณ์ จะทำให้การสรุปผลคลาดเคลื่อน ในการรายงานผลจะรายงานสรุปเป็นภาพรวม ข้อมูลในแบบบันทึกแต่ละฉบับจะเก็บไว้เป็นความลับ
4. แบบบันทึกชุดนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ
 1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้นบันทึก
 2. แบบบันทึกข้อมูลการสอน
 3. แบบบันทึกข้อมูลการฝึก

ข้อมูลส่วนตัวของผู้บันทึก

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวท่าน โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน และ/หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

ชื่อ นาย/นาง/นางสาว.....	นามสกุล
โรงเรียน.....	ขนาดโรงเรียน.....
อำเภอ.....	ชั้น.....
จังหวัด.....	จำนวนนักเรียนในห้อง.....คน
อายุ	
☐ ต่ำกว่า 21 ปี	☐ 21 - 25 ปี
☐ 26 - 30 ปี	☐ 31 - 35 ปี
☐ 36 - 40 ปี	☐ 41 ปีขึ้นไป
ประสบการณ์ในการทำงาน	
☐ ต่ำกว่า 3 ปี	☐ 3 - 5 ปี
☐ 6 - 8 ปี	☐ 9 - 11 ปี
☐ 12 - 14 ปี	☐ 15 ปีขึ้นไป
วุฒิทางการศึกษา	
☐ ต่ำกว่า ป.กศ., ป.ป.	☐ ป.กศ., ป.ป.หรือเทียบเท่า
☐ ป.กศ.สูง, ป.ม., พ.ม.	☐ ค.บ., กศ.บ.หรือเทียบเท่า
☐ ค.ม., กศ.ม.หรือเทียบเท่า	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
กลุ่มวิชาที่สอน	

แบบบันทึกข้อมูล

การสอน

กิจกรรม ก

กิจกรรมที่ ชื่อกิจกรรม
--

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับผลการใช้ชุดกิจกรรมการฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน และ/หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. คู่มือครู

- การเรียบเรียงเหมาะสมและชัดเจนดี
- การเรียบเรียงยังไม่เหมาะสมและไม่ชัดเจน ควรปรับปรุงดังนี้
- แก้ไขสำนวนภาษา (โปรดระบุหน้า)
 - ลำดับชั้นกิจกรรมสับสน (โปรดระบุข้อ)
 - สิ่งที่ควรเพิ่มเติม (โปรดระบุ)
 -
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ)
 -
 -

2. เวลาที่ใช้ในการสอนกิจกรรมนี้

- เหมาะสมดีแล้ว
- ต้องปรับปรุงดังนี้
- เพิ่มเวลา โดยคงกิจกรรมตามคู่มือ
 - ลดเวลา โดยคงกิจกรรมตามคู่มือ
 - เพิ่มเวลา และตัดทอนกิจกรรมบางขั้นตอน
 - ลดเวลา และตัดทอนกิจกรรมบางขั้นตอน
 - อื่น ๆ โปรดระบุ
 -

3. การดำเนินกิจกรรมการสอน

- สามารถดำเนินการสอนตามคู่มือครูอย่างใดผลตามจุดมุ่งหมาย
- ไม่สามารถดำเนินการสอนตามคู่มือครูอย่างใดผลตามจุดมุ่งหมาย
- ควยสาเหตุดังนี้
 - ขอบจำกัดสถานสถานที่
 - ขนาดกลุ่มของผู้เรียน
 - ใหญ่เกินไป
 - เล็กเกินไป
 - ข้อกำหนดในกิจกรรมต่อไปนี้ไม่เหมาะสม
 - เกม
 - งาน
 - เจื่อนไซ หรือกติกา
 - หัวข้อในการอภิปราย
 - สถานการณ์และบทบาทสำหรับการแสดง
- การดำเนินกิจกรรมการสอนตามคู่มือครูไม่พบปัญหาและอุปสรรค
- การดำเนินกิจกรรมการสอนตามคู่มือครูพบปัญหาและอุปสรรคในขั้นต่อไปนี้
 - ขั้นนำ เนื่องจาก
 - ขั้นกิจกรรม เนื่องจาก
 - ขั้นอภิปราย เนื่องจาก
 - ขั้นสรุป เนื่องจาก
- สามารถดำเนินกิจกรรมการสอนได้ราบรื่นดี
- ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการสอนได้ราบรื่น เนื่องจาก

4. พฤติกรรมของนักเรียนขณะร่วมกิจกรรม

- นักเรียนพอใจและให้ความร่วมมือดีมาก
- นักเรียนยังให้ความสนใจและความร่วมมือไม่เต็มที่เท่าที่ควร ควรแก้ไขปรับปรุงดังนี้
-
- โปรดบรรยายพฤติกรรมและบันทึกคำพูดของนักเรียนที่น่าสนใจ
-

5. การประเมินผล

- เหมาะสมดีแล้ว
- ควรปรับปรุงดังนี้
- เพิ่มจำนวนข้อสอบ
- ใช้การประเมินผลแบบต่าง ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การถามตอบ เป็นต้น
- อื่น ๆ โปรดระบุ
-

6. สื่อ

- เหมาะสมดีแล้ว
- ไม่เหมาะสมเนื่องจาก
-

7. โดยสรุป กิจกรรมนี้น่าไปใช้

ก. สอนได้ราบรื่นในระดับ

- ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง

ข. ได้ผลในระดับ

- ดีมาก ดี พอใช้ ควรปรับปรุง

8. โดยสรุปหลังจากที่ท่านได้ศึกษากิจกรรมจากเอกสารคู่มือครูแล้ว ท่านมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้ อยู่ในระดับ

☐ 80 - 100 %	☐ 20 - 39 %
☐ 60 - 79 %	☐ 0 - 19 %
☐ 40 - 59 %	

9. ข้อคิดเห็นของครูต่อการสอนกิจกรรมนี้

.....

.....

.....

10. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

กิจกรรมที่..... ชื่อกิจกรรม.....
--

แบบบันทึกข้อมูล การฝึก กิจกรรม.....ข
--

คำชี้แจง โปรดให้รายละเอียดเกี่ยวกับผลการใช้กิจกรรมฝึกทักษะการทำงานกลุ่ม โดยเขียน
 เครื่องหมาย ✓ ลงใน และ/หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. การนำกิจกรรมฝึกนี้ไปได้

- ใช้ในการสอนเนื้อหาเรื่อง.....กลุ่มวิชา.....
- จัดเป็นกิจกรรมพิเศษ
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. กิจกรรมนี้ท่านได้ใช้ฝึกนักเรียนรวมทั้งหมด.....ครั้ง

3. กิจกรรมการฝึกที่ท่านใช้

- ใช้ตามกิจกรรมเสนอแนะในคู่มือครู
- คัดแปลงตามแนวกิจกรรมในคู่มือครู ดังนี้.....
- คิดกิจกรรมขึ้นเอง ดังนี้.....

4. ผลการใช้กิจกรรมในข้อ 3

- ได้ผลดีมาก
- ได้ผลดีพอสมควร
- ต้องแก้ไขในสิ่งต่อไปนี้.....

9. ข้อคิดเห็นของท่านต่อกิจกรรมการฝึกนี้

.....
.....
.....

10. ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

ภาคผนวก ฉ
รายชื่อคณะผู้จัดทำคู่มือสำหรับกิจกรรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะผู้ผลิตชุดอุปกรณ์สำหรับกิจกรรม

น.ส. วงศ์จันทร์	วิมลทิพย์กุล
น.ส. อัมพร	อังศวีพวง
น.ส. สุริน	คล้ายรามัญ
น.ส. อุทัยวรรณ	บัวผัน
น.ส. วัชรินทร์	บรรณเกียรติ
น.ส. นุศรา	พิมพ์อักษร
น.ส. สุมาลี	พลตรี
น.ส. เดลิมพร	ลพอุทัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย